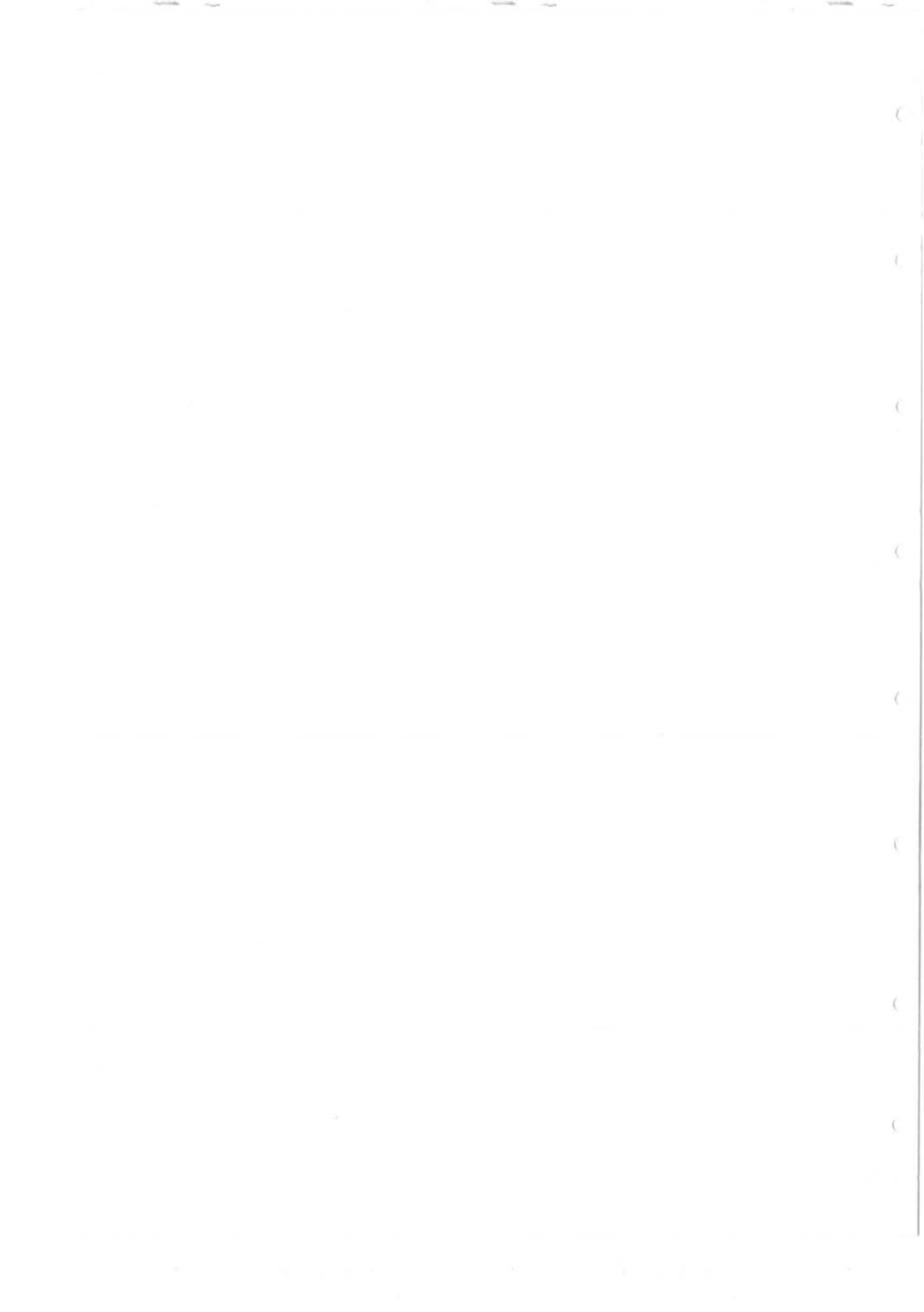

DE TOELATING VAN VREEMDELINGEN

Een institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein toelating van vreemdelingen,
1945 - 1993

DE TOELATING VAN VREEMDELINGEN

Een institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein toelating van vreemdelingen,
1945 - 1993

PIVOT-rapport nr. 23

Dit rapport is een uitgave van Rijksarchiefdienst/PIVOT
Ministerie van OCenW

's-Gravenhage, 1994

Tekst: drs. C.K. Berghuis, W. Hoffstädt, W.D. Küller
Vormgeving: Oldenburg Zoetermeer
Illustraties: W.D. Küller
Druk: Hofstad Druktechniek

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Vreemdelingen

De toelating van vreemdelingen: Een institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein toelating van vreemdelingen, 1945 - 1993/ [tekst: drs. C.K. Berghuis, W. Hoffstädt, W.D. Küller ; ill. W.D. Küller] - 's-Gravenhage : Rijksarchiefdienst / PIVOT, Ministerie van OCenW. - Ill.:- (PIVOT-rapporten, ISSN 0928-0448 : nr. 23)

Met lit. opg.

ISBN: 90-74442-28-5 (PIVOT) geb.

Trefw.: ; vreemdelingen ; Nederland ; 1945-1993.

©Rijksarchiefdienst/PIVOT. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Rijksarchiefdienst/PIVOT

PIVOT, EEN INTRODUCTIE

Voor u ligt een rapport waarin de uitkomsten van een onderzoek, gehouden in het kader van het Project Invoering Verkorting Overbrengingstermijn (PIVOT), zijn weergegeven. PIVOT is een projectorganisatie, die in mei 1991 door de Algemeen Rijksarchivaris, namens de minister van wvc belast met het beheer van de overgedragen archieven van de rijksorganen, in het leven is geroepen. De aanleiding daarvoor was de verkorting van de overbrengingstermijn in de nieuwe archiefwet van vijftig naar twintig jaar. Deze termijnverkorting valt toe te juichen vanuit het oogpunt van de openbaarheid van bestuur, want eerder overgedragen archieven worden ook eerder toegankelijk voor het publiek. Voor de Nederlandse archiefdiensten betekent de verkorting echter dat, wanneer er geen maatregelen worden genomen, zij overstroomd zullen worden met materiaal. De neerslag van dertig jaar overheidshandelen zal, wanneer de nieuwe wet wordt ingevoerd, ineens moeten worden overgebracht naar de depots van de Rijksarchiefdienst. Voor de centrale rijksorganen wordt de omvang van deze stroom geschat op ongeveer 600 strekkende kilometer archief over de periode 1943-1973, en over de periode 1973-1990 op nog eens eenzelfde hoeveelheid. Omdat een dergelijke hoeveelheid niet beheersbaar en hanteerbaar is, en de opslag ervan te kostbaar, zal in het kader van PIVOT de Rijksarchiefdienst samen met de verschillende Hoge Colleges van Staat en de ministeries maatregelen treffen om deze vloed te kanaliseren.

Bij het uitvoeren van deze inhaaloperatie moeten tevens reeds bestaande problemen bij de archiefzorg van de rijksoverheid in versneld tempo worden opgelost. Al onder de oude wet zijn grote achterstanden geconstateerd in het selecteren van naoorlogs archiefmateriaal en overbrengen van archief van vóór 1940 naar de Rijksarchiefdienst. In inspectierapporten van de Rijksarchiefinspectie was daar al op gewezen, maar door het rapport 'Archiefbeheer en -behoud bij het Rijk' van de Algemene Rekenkamer uit 1988 is dit probleem pas in zijn volle omvang tot politiek Den Haag doorgedrongen.

PIVOT is mogelijk geworden door de inzet van extra financiële middelen die de minister van wvc heeft toegezegd: f 17 miljoen over een periode van tien jaar, de geschatte looptijd van het project. Daarnaast zullen de ministeries en de Hoge Colleges van Staat, zelf immers verantwoordelijk voor selectie en overdracht van hun archieven, elk eigen middelen inzetten om de operatie mogelijk te maken. Deze afspraak is vastgelegd in de verschillende convenanten, die de Algemeen Rijksarchivaris met vertegenwoordigers van de genoemde organen heeft gesloten. Het convenant tussen de sg van Defensie en de Algemeen Rijksarchivaris is gesloten op 6 december 1991.

Selectie en bewerking van archieven

Om de hierboven beschreven papiervloed op een verantwoorde manier te kunnen beperken, heeft PIVOT het in de eerste plaats noodzakelijk gevonden, een nieuw selectie-instrument te ontwerpen. Wat moet worden vernietigd, en wat 'voor de eeuwigheid' door de Rijksarchiefdienst bewaard? De tot nu toe gehan-

teerde selectiemethoden voldoen niet voor een operatie van deze omvang, in de eerste plaats omdat zij te arbeidsintensief en dus te kostbaar zijn, in de tweede plaats omdat zij niet uitgaan van een duidelijke visie, en in de derde plaats omdat zij een te laag vernietigingspercentage tot gevolg hebben.

Bij de selectie tot nu toe werden als criteria gebruikt: de inhoudelijke of informatieve waarde van documenten en de plaats, die zij innemen in een geheel van een dossier, een archief of verzameling archieven. PIVOT hanteert als uitgangspunt, dat de informatieve waarde van een document (zowel op papier als op andere informatiedragers) nauwelijks objectief te bepalen is, aangezien deze waarde varieert per persoon, die het document raadpleegt. Selectie van overheidsdocumenten kan dan ook niet plaatsvinden op grond van hun objectieve waarde. Zij moet uitgevoerd worden vanuit het gezichtspunt van het overheidsorgaan of de organen, die deze documenten in het kader van hun taak en het daaruit voortvloeiende handelen hebben ontvangen of geproduceerd. Het doel van de selectie moet ons inziens zijn: het mogelijk maken van de reconstructie van dit overheidshandelen op hoofdlijnen. Wanneer het geselecteerde archiefmateriaal die hoofdlijnen weerspiegelt, is de selectie naar onze mening geslaagd.

PIVOT acht het niet meer doenlijk om de selectie op microniveau te laten plaatsvinden, dat wil zeggen het stuk voor stuk toetsen van de documenten of dossiers aan de criteria. Met het door ons geformuleerde uitgangspunt: selectie op handelingen, wordt het mogelijk om over grotere gehelen, namelijk de gehele neerslag van een bepaalde handeling of een bepaald type handeling, de beslissing te nemen: bewaren of vernietigen.

Uiteindelijk zal PIVOT de overdracht van het aldus geselecteerde materiaal naar de depots van de Rijksarchiefdienst begeleiden. De rijksorganen zijn zelf verantwoordelijk voor de fysieke selectie en bewerking, die de archieven en andere gegevensverzamelingen moeten ondergaan om ze geschikt te maken voor overdracht. Zonodig zal PIVOT daarbij een adviserende rol spelen, bijvoorbeeld door het opstellen van een bewerkingplan.

Richtsnoer voor de bewerking vormen de door de Permanente Commissie Documentaire Informatieverzorging (PCDIN) in 1991 aanvaarde 'Normen voor goede en geordende staat'.

Institutioneel onderzoek

Om het voor de selectie noodzakelijke inzicht te krijgen in het handelen van de overheidsorganen is PIVOT in eerste instantie gestart met het verrichten van institutionele onderzoeken bij de verschillende ministeries. De onderzoekers worden door PIVOT zelf en door de verschillende ministeries ingezet. Zij zullen tezamen ongeveer 150 onderzoeks- cq. taakgebieden of beleidsterreinen voor hun rekening nemen, die globaal samenvallen met de huidige directoraten-generaal of als deze te groot zijn- met delen ervan.

De onderzoeksperiode verschilt per beleidsterrein of taakgebied, maar bestrijkt in het algemeen de jaren 1945-1993.

Als uitgangspunt bij de onderzoeken wordt een door PIVOT in samenwerking met medewerkers van enkele departementen ontworpen methode gebruikt, de Methode Institutioneel Onderzoek (MIO). In de MIO worden de te gebruiken begrippen en de te volgen onderzoeksmethode beschreven. Een aantal begrippen zijn 'actor' en 'handeling'.

Actoren zijn instellingen, binnen of buiten de rijksoverheid, die handelingen verrichten binnen een bepaald taakgebied cq. beleidsterrein.

Binnen het beleidsterrein 'de toelating van vreemdelingen' (valt binnen het taakgebied vreemdelingenaangelegenheden) zijn actoren bijvoorbeeld een aantal ministeries, rechterlijke organisaties, het Hoge Commissariaat der Verenigde Naties voor Vluchtelingen in Nederland en de belangenorganisatie Vluchtelingenwerk.

Omdat de PIVOT-onderzoeken zich alleen uitstrekken tot handelingen van de rijksoverheidsorganen en van de organen die onder de Archiefwet-1962 vallen, worden de handelingen van de actoren daarbuiten niet nader onderzocht. Wel is het voor de beeldvorming van het geheel belangrijk ook deze actoren te signaleren omdat zij het werkproces van de rijksoverheidsorganen kunnen beïnvloeden door onder meer adviezen te geven.

Handelingen zijn de eenheden waarin de werkzaamheden van overheidsorganen, verricht in het kader van de hun toegemeten taak, in de PIVOT-rapporten worden beschreven. Een handeling kan gedefinieerd worden als 'een complex van activiteiten dat ter vervulling van een taak verricht wordt en dat een product oplevert'.

Als bronnen voor de beschrijving van deze handelingen gebruiken de onderzoekers organisatiebesluiten van de betreffende ministeriële organisatie, wet- en regelgeving, jaarverslagen, interne instructies, administratieve handleidingen, commissiedossiers, beleidsnota's, toelichtingen bij de begrotingen. Tenslotte bestuderen zij literatuur en interviewen zij (voormalige) ambtenaren en andere deskundigen die werkzaam zijn of waren binnen het taakgebied cq. beleidsterrein betreffende rijksorgaan.

Aan de hand van de PIVOT-rapporten zal -in overleg met de betreffende instelling(en) binnen het ministerie- moeten worden gezien welke archieven en andere gegevensverzamelingen moeten worden geselecteerd voor 'de eeuwigheid'. Dit rapport vormt daarmee tevens het handvat voor de acties na de selectie, de bewerking door de overheidsorganen van het geselecteerde bestand en de uiteindelijke overdracht aan de Rijksarchiefdienst.

Inspectie Nieuwe Stijl

Wanneer de inhaaloperatie eenmaal voltooid is, is het PIVOT nog niet klaar. In de toekomst moet worden voorkomen, dat nieuwe achterstanden ontstaan bij selectie en overdracht van archieven en andere gegevensverzamelingen. Daarbij kunnen de PIVOT-onderzoeksresultaten een belangrijke rol spelen. Wanneer eenmaal inzicht is verkregen in de processen binnen de overheidsorganisatie en bepaald is, welke neerslag van welke handelingen voorgoed bewaard moet blijven en welke niet, zal men daar voortaan al in de dynamische fase rekening

mee kunnen houden. Met de binnen PIVOT opgedane ervaring zullen wij dus waardevolle adviezen kunnen geven over de toekomstige inrichting van de informatievoorziening bij de betreffende overheidsinstellingen. Dit betekent een wat andere invulling van de aloude inspectietaak, die aan de algemene rijksarchivaris is opgedragen krachtens de Archiefwet, artikel 19 ('De algemene rijksarchivaris oefent toezicht uit op de zorg voor de archiefbescheiden van de rijksorganen'). De Inspectie Nieuwe Stijl (INS), die momenteel door ons wordt opgezet, zal zich naast het al bestaande toezicht op de (materiële) kwaliteit van het archiefbeheer bij rijksoverheidsorganen, meer gaan richten op het adviseren ten aanzien van de organisatie van het informatiebeheer. Zo kan in samenwerking met de betreffende organen worden voorkomen, dat zich in de toekomst nieuwe, onbeheersbare stuwmeren van archief en andere gegevensverzamelingen zullen vormen.

Volumevermindering archieven en vergroting opslagcapaciteit

Ook op deze terreinen onderzoekt PIVOT de mogelijkheden. Volumevermindering kan voor bepaalde archieven worden bereikt door middel van substitutie: het overzetten van de informatie op een andere drager, bijvoorbeeld microfilm, microfiches, in de toekomst wellicht beeldplaat. Uitbreiding van de opslagcapaciteit van bestaande depots kan worden bereikt door middel van compactusbergingen (verrijdbare stellingen).

Gewapend met de opgedane ervaring zal PIVOT ook over deze kwesties de rijksorganen kunnen adviseren, die daarmee dan bij het dynamisch archiefbeheer weer hun voordeel kunnen doen.

Inhoudsopgave

Verantwoording onderzoek	1
Toelatingsbeleid	3
‡ Geschiedenis wet- en regelgeving	3
1.1 Inleiding	3
Democratische controle	3
Rechtspositie vreemdeling	4
Internationalisering	4
Verantwoordelijkheden	5
Ministerie van Justitie	5
Overige ministeries	7
Interdepartementale commissies	10
Adviescommissie voor vreemdelingenzaken	11
Hoofd van plaatselijke politie	11
Hoge Commissariaat der Verenigde Naties voor Vluchtelingen in Nederland	12
Handelingen van	15
Minister van Justitie	15
Hoge Raad der Nederlanden	33
Arrondissementsrechtbank	34
Kantonrechtbank	34
Openbaar Ministerie	34
Permanente Vreemdelingen Adviescommissie	35
Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken	35
Minister van Binnenlandse Zaken	36
Binnenlandse Veiligheidsdienst	37
Minister van Buitenlandse Zaken	37
Minister van Defensie	40
Koninklijke Marechaussee	41
Militair Gezag	41
Minister van Economische Zaken	42
Minister van Financiën (ambtenaren der invoerrechten en accijnzen)	42
Minister van Onderwijs en Wetenschappen	43
Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	43
Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur	43
Minister van Maatschappelijk Werk	44
Politieregio Rijnmond, voorheen de gemeente(rivier)politie te Rotterdam	44
Raad van State	45
Staten-Generaal	45
Interdepartementale Commissies	45
Ministeriële Taskforce, ad hoc commissie voor asiel en migratie	46

Ambtelijke organisatie	47
Machine leesbare gegevens	51
Bijlagen	53
Bijlage 1. Actoren	55
Bijlage 2. Adviescommissie voor vreemdelingenzaken en voorgangers	57
Bijlage 3. Commissies, werkgroepen ed.	63
Bijlage 4. Interdepartementale commissies	71
Bijlage 5. Internationale netwerken in 1992.	75
Bijlage 6. Wet- en regelgeving vreemdelingen/vluchtelingen	77
Bronnen	81
Annotatie	85
PIVOT-publikaties	91

Inleiding

Voor U ligt een rapport waarin het *beleidsterrein toelating* (dwz. toelating, uitzetting, toezicht, inbewaringstelling, rechtspositie en rechtsbescherming) beschreven wordt als onderdeel van het taakgebied vreemdelingenaangelegenheden. De minister van Justitie is verantwoordelijk voor dit beleidsterrein en voor het vreemdelingenbeleid in het algemeen.

Tussen de directie Vreemdelingenzaken van het ministerie van Justitie en het Project Invoering Verkorting Overbrengingstermijn (PIVOT) werd afgesproken om tegelijkertijd met het institutionele onderzoek een basisselectiedocument (handelingenlijst, gebaseerd op het onderzoeksrapport en waarin de handelingen gewaardeerd worden met een te bewaren of te vernietigen criterium) te doen vervaardigen. Normaliter wordt eerst onderzoek verricht om vervolgens de daarin vervatte resultaten te waarderen. De twee genoemde processen liepen als gevolg van die afspraak gelijktijdig op. Daarom werd er een taakverdeling gemaakt tussen een aantal onderzoekers. De een (Corrie K.Berghuis) beschreef het justitiële beleidsterrein toelating, het taakgebied vreemdelingenaangelegenheden aan de hand van de diverse betrokken ministeries, de geschiedenis van de ambtelijke organisatie van vreemdelingenzaken bij Justitie, met aanhangige bijlagen, annotatie en bronvermelding (hoofdstukken A, C-G) en formuleerde de handelingen van de ministers van Buitenlandse Zaken, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Economische Zaken, Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, Onderwijs en Wetenschappen, van de interdepartementale commissies, de Ministeriële Taskforce en de Binnenlandse Veiligheidsdienst (gedeelte van hoofdstuk B). Anderen (Willem Küller en Wilbert Hoffstädt) formuleerden de handelingen van de ministers van Justitie, Binnenlandse Zaken, Maatschappelijk Werk, Financiën, Defensie, van het Militair Gezag, van de Koninklijke Marechaussee, de Raad van State, de Staten-Generaal, Kantonrechtbank, Arrondissementsrechtbank, Openbaar Ministerie, Hoge Raad der Nederlanden, Politieregio Rijnmond, en de Adviescommissie voor vreemdelingenzaken (gedeelte van hoofdstuk B).

Door zo te werken hoefden de onderzoekers niet op elkaar te wachten en kon binnen de tijd die was bestemd voor het institutionele onderzoek ook een basisselectiedocument (bsd) gemaakt worden. Een gevolg van deze taakverdeling was dat de handelingen die geformuleerd zijn voor het bsd niet gebaseerd zijn op gegevens uit het institutionele onderzoeksrapport, maar los daarvan op basis van (met name) wet -en regelgeving verzameld zijn. Vervolgens zijn deze handelingen integraal overgenomen in dit voorliggende onderzoeksrapport. Een nadeel van deze werkwijze is dat er een zekere incongruentie tussen de delen in het onderzoeksrapport (hoofdstukken A, C t/m E én hoofdstuk B) kan bestaan. Een vraag naar deze kan hopelijk met bovenstaande verklaring beantwoord worden.

Opbouw

In hoofdstuk A wordt in het kort een overzicht gegeven van de geschiedenis van wet- en regelgeving en van de internationalisering van het vreemdelingenbeleid. Vervolgens wordt de hoofdverantwoordelijke minister op het beleidsterrein toelating beschreven, namelijk die van Justitie. Daarna wordt het gehele taakgebied vreemdelingenaangelegenheden (toelating, opvang, huisvesting, middelen van bestaan, algemeen welzijn, integratie, remigratie) aan de hand van de diverse betrokken ministeries beschreven, ook in hun onderlinge samenwerking via interdepartementale commissies. Verder worden enkele (niet-rijks) actoren beschreven die actief zijn op het competentiegebied van de minister van Justitie.

In hoofdstuk B worden de handelingen beschreven van de rijksactoren die met het onderhavige beleidsterrein te maken hebben en van de actoren die onder de Archiefwet-1962 vallen. De interdepartementale commissies en de ministeriële taskforce worden als afzonderlijke rijksactoren beschouwd. Dit in tegenstelling tot de commissies en werkgroepen die vanuit het ministerie van Justitie worden ingesteld (al of niet met behulp van externe deskundigen) met een doel gericht op het beleidsmatig functioneren van dit ministerie. De handelingen van deze commissies, werkgroepen worden gezien als handelingen verricht door de minister van Justitie. Daarom worden van de eerste categorie de handelingen apart opgenomen; van de tweede categorie vallen de handelingen onder die zoals beschreven bij de actor minister van Justitie.

Daarna (hoofdstuk C) volgt een beknopt historisch overzicht van de ambtelijke organisatie van de hoofdverantwoordelijke op het gebied van het vreemdelingenwezen, namelijk de Directie Vreemdelingenzaken (tot 1-1-1994) op het ministerie van Justitie.

Op het gebied van machineleesbare gegevens zijn allerlei nieuwe ontwikkelingen. In hoofdstuk D worden deze aangestipt.

Als laatste onderdeel (E) zijn de bijlagen opgenomen, die de algemene informatie in de hoofdstukken ondersteunen of die deze vervolmaken door opsomming van bijvoorbeeld (interdepartementale) commissies met taakomschrijving.

1 Geschiedenis wet- en regelgeving

1.1 Inleiding

De definitie van vreemdeling hing in de geschiedenis altijd af van het bepalen van de eigen lokale of nationale grenzen. Dat kon in een ver verleden zijn de stad of het gewest. Iedereen die niet ingezetene, ingeborene of zoals in latere tijden Nederlander was, was een vreemdeling¹.

Onder meer als gevolg van een periode van onrust op sociaal-economisch en politiek terrein werd de eerste vreemdelingenwet gemaakt. Deze wet van 1849 heette in principe nog alle vreemdelingen welkom, maar verbond aan de binnenkomst voorwaarden. Niet armlastig zijn en de juiste papieren bezitten waren voldoende om Nederland binnen te komen. Alhoewel in de 19de eeuw een wet meestal werd gemaakt om een bestaande situatie te consolideren, was de vreemdelingenwet met name een beleidsinitiatief om sociale en politieke onruststokers te weren.

Deze wet heeft formeel van 1849 tot 1967 als basis voor het vreemdelingenrecht gediend. In 1965 werd een nieuwe wet gemaakt, die tot 1994 gold.

In verband met de grote stroom Belgische vluchtelingen als gevolg van de Eerste Wereldoorlog werden nog twee deelwetten gemaakt, een betreffende het toezicht (1918) en een betreffende de grensbewaking (1920). En tengevolge van de massale vlucht van joden uit nazi-Duitsland in de dertiger jaren werden op sociaal-economisch gebied nog twee wetten gemaakt. Deze moesten de werkzaamheden van deze vluchtelingen in Nederland aan banden leggen (1934 en 1937)

1.2 Democratische controle

Het beleid ten aanzien van vreemdelingen wordt in de laatste eeuw voor 1965 gekenmerkt door een ad hoc-politiek. Dat wil zeggen dat een beleid werd gevoerd door middel van circulaire's. De beleidsvrijheid was groot en deze werd met de wet van 1965 meer aan banden gelegd. In vergelijking met het systeem van de wet van 1918 zijn in de wet van 1965 de voorschriften omtrent het verlenen, wijzigen en intrekken van vergunningen (verblijf of vestiging) niet aan een Algemene Maatregel van Bestuur overgelaten, maar in de wettekst zelf opgenomen. Dit ter vergroting van de rechtszekerheid².

In verband hiermee is het aardig om prof. mr. A. D. Belinfante te citeren in een nota gericht aan de minister van Justitie in verband met het ontwerpen van een nieuwe vreemdelingenwet in november 1962 (opm. Belinfante zat in de werkgroep ter voorbereiding van de nieuwe wet). 'Heeft men eenmaal de xenofobie, die de grondslag van de huidige wet en ook nog van het ontwerp vormt, losgelaten en vervangen door een aan de werkelijkheid aangepast stelsel, dan kan men (...) het systeem van de wet construeren op een evenwichtige dosering van bevoegdheden van de administratie (opm. bedoeld wordt het ministerie van Justitie) en rechtswaarborgen voor de individu. Daarbij dient voorop gesteld, dat

deze rechtswaarborgen niet uitsluitend bestaan in het scheppen van beroepsmogelijkheden. Rechtswaarborgen voor de enkeling vindt men ook doordat de wetgever zelf de grote lijnen van het beleid bepaalt en deze niet aan de administratie uit handen geeft. Vergaande delegatie betekent vermindering van de rechtszekerheid voor de individu, immers overlaten van het beleid aan de soepel te wijzigen algemene maatregel van bestuur. Het niet binden van de administratie aan zelfs maar een vage norm (...) ontnemt de wetgever ieder inzicht in het beleid, maar maakt tevens de beroepsmogelijkheid op beperkte beroepsgronden vrijwel illusoir. Het is dus van groot belang dat de wet zelf zoveel mogelijk beginselen inhoudt en niet alleen maar delegaties.³

Toch werd ook met de wet-1965 veel aan de minister overgelaten. Namelijk één van de toelatingsgronden is sinds lange tijd geweest dat de binnenlandse sociale en economische situatie (hetzij de arbeidsmarkt of de bevolkingsgrootte of andere in te vullen factoren) een binnenkomst van vreemdelingen moest kunnen rechtvaardigen.

Op basis van deze argumentatie wilde de minister van Justitie de mogelijkheid hebben om zelf te kunnen beslissen. Ook nog in de vreemdelingenwet van 1965 wordt het aan de minister overgelaten om te beslissen (artikel 11, lid 5). Het toelatingsbeleid wordt sindsdien dan ook 'grotendeels bij circulaire (...) geregeld'.⁴

1.3 Rechtspositie vreemdeling

De vreemdeling had in de bestaande wet- en regelgeving voor 1965 heel weinig rechtsbescherming.

Ten aanzien van de specifieke groep vluchtelingen werd de rechtsbescherming verbeterd door de ratificatie van het Vluchtelingenverdrag in 1956 en de invoering van het Vluchtelingenbesluit (10-1-1957). Voor deze groep werd een aparte beroepsprocedure geopend (zie Actor: Adviescommissie voor vreemdelingen-zaken)

Hiermee werd de bijzondere positie van vluchtelingen ten opzichte van andere vreemdelingen onderkend.

Met de wet van 1965 werd de rechtspositie van vreemdelingen en de daaronder vallende categorie vluchtelingen vergroot. Een aparte vluchtelingenwet kwam er niet.

Een vergelijking tussen de perioden 1945-1966 en 1967-1993 laat zien dat er op de volgende gebieden vernieuwingen tot stand kwamen:

1. grotere differentiatie (naarmate een vreemdeling langer in Nederland verblijft of steviger banden met Nederland heeft, wordt zijn (rechts)positie sterker). Deze komt tot uiting in een ruimere schakering van titels van verblijf.
2. verhoogde rechtsbescherming (tegen diverse beslissingen van het bestuur staat, ook formeel, beroep open).⁵
3. de inbouw van internationale regelingen in de nationale wetgeving (zie art.49 VW en hfdst.VI, art.91-106.VB.)⁶.

1.4 Internationalisering

De Nederlandse wet- en regelgeving ten aanzien van vreemdelingen is na de Tweede Wereldoorlog in steeds sterkere mate verbonden met internationale ver-

dragen en besluiten. Deze zijn direct toepasbaar of zijn verwerkt in de nationale wetgeving. Een van de drie algemene voorwaarden tot toelating in Nederland vormt dan ook de door Nederland aangegane internationale verplichtingen. Door deze verplichtingen en door de Europese harmonisatie zijn de nationale marges in de beleidsontwikkeling tot een minimum beperkt. (zie bijlagen 5 (internationale netwerken) en 6 (verdragen))

2 Verantwoordelijkheden

Met vreemdelingenaangelegenheden hebben zich al lange tijd vele ministeries, lokale overheden, belangenorganisaties en particulieren beziggehouden. Binnen dit taakgebied (toelating, opvang, huisvesting, middelen van bestaan, algemeen welzijn, integratie, remigratie) zijn vele actoren werkzaam. Het PIVOT-onderzoek beperkt zich tot de actoren van de rijksoverheid en tot die actoren die onder de Archiefwet-1962 vallen. Bovendien is het onderhavige onderzoek gericht op een onderdeel van het taakgebied, namelijk op het beleidsterrein toelating, waarop Justitie de hoofdverantwoordelijke is. Vanuit deze invalshoek (a. rijksactor, b. archiefwet-actor en c. beleidsterrein toelating) is het onderzoek verricht.

Daar echter een samenhangend overzicht van alle rijksactoren binnen het taakgebied vreemdelingenaangelegenheden onontbeerlijk is worden deze hier beschreven.

Bovendien begeven zich enkele andere belangrijke niet-rijksactoren op het competentiegebied van Justitie. Deze worden om die reden in deze paragraaf kort belicht.

2.1 Ministerie van Justitie

De *minister van Justitie* is altijd degene geweest die de (politieke) verantwoordelijkheid droeg voor het vreemdelingenbeleid. Het ministerie is opgedragen met de zorg voor de vreemdelingenzaken en de politionele grensbewaking onverminderd de bevoegdheden van andere ministeries op het gebied van vreemdelingenaangelegenheden. Dit betekent dat de taak is het regelen van de toelating cq. verblijf, van het toezicht en van de verwijdering cq. uitzetting.

De belangrijkste poot binnen het takenpakket van Justitie is het toelatingsbeleid. In het verleden is een eventuele toelating altijd afhankelijk gesteld van 'het algemeen belang'.

Ook in de vreemdelingenwet-1965, die tot 1994 gold, ligt het toelatingsbeleid verankerd in artikel 11, lid 5, inhoudende 'het verlenen van een vergunning tot verblijf, alsmede het verlengen van de geldigheidsduur daarvan, kan worden geweigerd op gronden aan het algemeen belang ontleend'.

Bij de toepassing van deze bepaling wordt een restrictief beleid gevoerd dat zijn reden vindt in de bevolkings- en werkgelegenheidssituatie. In het algemeen komen op grond van dit beleid, behoudens verplichtingen voortvloeiende uit internationale overeenkomsten, vreemdelingen slechts voor toelating in aanmerking indien met hun aanwezigheid een wezenlijk Nederlands belang wordt gediend of indien er sprake is van klemmende redenen van humanitaire aard.

Vreemdelingen die op grond van dit -restrictieve- beleid, gezien de categorie waartoe zij behoren, voor toelating in aanmerking kunnen komen zullen in het algemeen:

- moeten kunnen beschikken over voldoende middelen van bestaan,
- geen gevaar mogen opleveren voor de openbare rust, de openbare orde of de nationale veiligheid,
- in het bezit moeten zijn van een geldig (in)reisdocument (paspoort, visum).

Deze algemene vereisten gelden niet gelijkelijk voor alle categorieën vreemdelingen.

Voor de toelating van bepaalde categorieën vreemdelingen zijn bovendien bijzondere criteria ontwikkeld (bijvoorbeeld asielzoekers en vluchtelingen).

Samenvattend: toelating zal dus,

A. behalve op grond van internationale verplichtingen,

B. kunnen worden verleend als een wezenlijk Nederlands belang wordt gediend. Dit kan van economische of culturele aard zijn.

Voor de beantwoording van de vraag of met de aanwezigheid van de vreemdeling een wezenlijk Nederlands belang wordt gediend zal in vele gevallen het oordeel van bewindslieden van andere ministeries dan dat van Justitie van belang zijn. Hierbij valt te denken aan het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (werknemers), het ministerie van Economische Zaken (zelfstandigen) of van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (kunstenaars, sportlieden).

C. en als er klemmende redenen zijn van humanitaire aard. Hierbij spelen uiteraard ook weer internationale verplichtingen een rol. Ten aanzien van deze categorieën vreemdelingen (bijvoorbeeld ontheemden) bestaan dan ook bijzondere regelingen⁷. Bovendien wordt de toelatingsgrond 'klemmende redenen van humanitaire aard' gehanteerd voor die vreemdelingen, die volgens het vigerende beleid niet in aanmerking komen voor toelating, maar om strikt individueel bepaalde redenen desondanks in het bezit worden gesteld van een verblijfsvergunning (het zg. humanitaire vangnet).

Justitie is binnen het gebied grensbewaking (volgens de wet van 1920 en het bewakingsvoorschrift van juli 1939; deze zijn ingetrokken bij wet van 1965 en besluit van 1966) belast met de centrale leiding van de positionele grensbewaking. De minister draagt hiervoor dus de verantwoordelijkheid, maar laat de uitvoering over aan de Koninklijke Marechaussee en beperkt zich tot het geven van voorschriften en richtlijnen omtrent de uitoefening van deze taak.

De vreemdelingenwet van 1849 bevatte geen bepalingen omtrent de grensbewaking, tenzij men de bevoegdheid van de hoofden van plaatselijke politie om reis- en verblijfpassen te mogen afgeven hiertoe zou willen rekenen. Het toezicht op het grensverkeer geschiedde binnenslands. In het Bewakingsvoorschrift van 21 februari 1920 werd de centrale leiding der grensbewaking opgedragen aan de Inspecteur (in 1963 heette deze Commandant) der Koninklijke Marechaussee i.c. de Administrateur der Grensbewaking. De Inspecteur, dus Administrateur, was toen al belast met de 'richtige uitvoering' van het Vreemdelingenreglement-1918. In 1939 werd de Rijksvreemdelingendienst rechtstreeks

onder de minister van Justitie gebracht. De leiding van deze dienst werd in handen van een departementaal ambtenaar gegeven. Tegelijkertijd werd de grensbewaking gereorganiseerd. De moeilijkheid was om een scheiding te maken tussen de competentie van Defensie en Justitie ten aanzien van de grensbewaking. Tot 1939 had dit punt geen moeilijkheid opgeleverd omdat de Koninklijke Marechaussee met beide delen was belast⁸.

In verband met de afwikkeling van de gebeurtenissen uit de Tweede Wereldoorlog tot begin jaren '50 had de minister van Justitie tijdelijk *niet* de centrale leiding inzake de politionele grensbewaking.⁹

2.2 Overige ministeries

De minister van Buitenlandse Zaken heeft als tweede een belangrijke stem in het vreemdelingenvraagstuk gehad en dan met name betreffende de groep asielzoekers cq. vluchtelingen.

De minister heeft in het algemeen gesteld de verantwoordelijkheid voor het buitenlandse beleid. Onderdelen van deze taak, die betrekking hebben op het onderhavige onderwerp, zijn het asiel- en vluchtelingenbeleid, het paspoortenbeleid (sinds 1990 gedeeltelijk overgedragen aan Binnenlandse Zaken), het visumbeleid en de consulaire zorg (buitenlandse posten).

In het verleden zijn er herhaaldelijk, ook ten tijde van de voorbereiding van de vreemdelingenwet van 1965, competentieconflicten geweest tussen Justitie en Buitenlandse Zaken. Deze lagen op het terrein van de beoordeling van de individuele asielaanvragen.

Volgens het Vluchtelingenbesluit van 1 januari 1957 (op het Verdrag van Genève van 1951) werd bepaald dat de minister van Buitenlandse Zaken het medebeslissingsrecht kreeg in de toelating van vluchtelingen¹⁰. Dit recht werd in de Vreemdelingenwet van 1965 bestendigd¹¹. In de Tweede Kamer werd in het najaar van 1991 een nota van wijziging aangenomen, die inhield, dat voortaan alleen de minister van Justitie de beslissing omtrent toelating van vluchtelingen zou nemen na overleg met de minister van Buitenlandse Zaken. Het medebeslissingsrecht hield dus op te bestaan¹².

Behouden bleef de informatietaak van de minister van Buitenlandse Zaken. Hij is politiek verantwoordelijk voor de informatie die door Buitenlandse Zaken in de asielprocedure verstrekt wordt. Deze informatie betreft de beoordeling van situaties in landen van herkomst van de vluchteling en wordt meegedeeld in de vorm van individuele of algemene ambtsberichten. Deze staan ten dienste van onder meer de minister van Justitie¹³.

Ten aanzien van het nationale en internationale vluchtelingenbeleid heeft de minister van Buitenlandse Zaken nog een bijkomende taak. Hij coördineert in een aantal gevallen het (inter)departementaal en internationaal overleg¹⁴.

De minister van Buitenlandse Zaken is in de onderzochte periode (tot 1990) verantwoordelijk geweest voor het paspoortbeleid en de wet- en regelgeving dienaangaande¹⁵. Bij het aantreden van het derde kabinet-Lubbers in november 1989 is afgesproken deze verantwoordelijkheid over te dragen aan de minister van Binnenlandse Zaken¹⁶. Bij die overdracht heeft Buitenlandse Zaken die taken behouden die het buitenlandse beleid betreffen alsmede die taken die

rechtstreeks voortvloeien uit zijn verantwoordelijkheid voor de buitenlandse dienst en de consulaire dienstverlening in het buitenland.

De minister van Buitenlandse Zaken heeft de bevoegdheid tot het uitreiken van vluchtelingenpaspoorten lange tijd gedelegeerd aan diverse organen. Van 1947 tot 1951 aan de International Refugee Organization (IRO), van 1951 tot 1952 aan de uit Nederlanders bestaande particuliere organisatie Refugee Service Committee (RSC). Van 1952 tot 1976 gaf het bureau van het Hoge Commissariaat der VN voor Vluchtelingen in Nederland zg. mandaatverklaringen af welke in principe gevolgd werden door de afgifte van vluchtelingenreisdocumenten¹⁷. Vanaf 1976 lag de bevoegdheid om te bepalen of een persoon vluchteling was volledig bij de ministeries van Buitenlandse Zaken (en van Justitie)¹⁸. Verder heeft Justitie met Buitenlandse Zaken een taakverdeling betreffende de visa-verlening. Voor het visumbeleid is de minister van Buitenlandse Zaken verantwoordelijk. De grondslag hiervoor ligt in het Souverein Besluit van 12 december 1813¹⁹.

De minister van Buitenlandse Zaken is bevoegd tot de afgifte van visa; het hoofd Visadienst tevens hoofd Directie Vreemdelingenzaken (sinds 1 januari 1994 hoofd Immigratie- en Naturalisatiedienst) heeft de bevoegdheid om machtiging te verlenen tot afgifte van de visa.

De visadienst berust formeel onder Buitenlandse Zaken en deels materieel onder Justitie. De minister van Buitenlandse Zaken heeft het hoofd van de Directie Vreemdelingenzaken van het ministerie van Justitie benoemd tot hoofd van de visadienst. Buiten deze bevoegheidsverdeling is er een taakverdeling bij de afhandeling van visumaanvragen -ingediend vanuit het buitenland- tussen beide ministeries afgesproken. Deze verdeling betreft een indeling naar reisdoel²⁰. Als een uitvloeisel van een van de taken van de minister van Buitenlandse Zaken, namelijk de consulaire zorg, is er sinds 1945 tevens bemoeienis met nationaliteitskwesties en naturalisatieverzoeken. De aanvragen, vanuit het buitenland (consulaten, ambassades) ingediend, worden door Buitenlandse Zaken onderzocht. Op basis hiervan wordt de minister van Justitie geadviseerd. Deze laatste neemt hierop een beslissing.

De minister zonder portefeuille Ontwikkelingssamenwerking (onder Buitenlandse Zaken) wordt de laatste jaren betrokken omdat een beleid ontwikkeld wordt waarbij de ontwikkelingshulp gekoppeld moet worden aan een nationaal te voeren vluchtelingenbeleid (preventief beleid).

Een andere minister, met wie Justitie in het verleden herhaaldelijk in de clinch lag om bevoegdheden te verdelen was *de minister van Defensie*. Het onderwerp betrof de grensbewaking. Het uiteindelijke resultaat was, dat de minister van Justitie de politionele grensbewaking onder haar verantwoordelijkheid kreeg en de minister van Defensie de bevoegdheid had wat betreft de organisatie van de Koninklijke Marechaussee en de militaire grensbewaking.

De minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (wvc) is verantwoordelijk voor de opvang van asielzoekers cq. vluchtelingen en regelt allerlei noodzakelijke maatschappelijke voorzieningen.

Een deel van deze taak berustte sinds 1953 bij deze minister (voordien geheten

de minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en -daarvoor- de minister van Maatschappelijk Werk (opgericht bij KB van 1-9-1952, Stb.460). Voor 1953 lag deze taak bij de minister van Binnenlandse Zaken (zie aldaar). Dit deel was het aanwijzen en beheren van 'kampen, vluchtoorden en quarantaine-stations' voor vreemdelingen (behalve voor die personen die gevaarlijk werden geacht voor de openbare orde en veiligheid)²¹. Buiten deze centrale opvang was er tot het eind van de jaren 1970 geen overheidssturend mechanisme voor de opvang in de particuliere sector. Afhankelijk van de positie als asielzoeker, vluchteling of 'gewone' vreemdeling kon overheidshulp geboden worden. Deze laatste zocht zelf naar woonruimte en moest het doen zonder hulp van de overheid.²² Bij de zogenaamde Quotumregeling van 1977²³ werd de minister van WVC belast met de verantwoordelijkheid voor de (algehele) opvang van vluchtelingen. In juni 1986 besloot de ministerraad tot het voeren van een opvangbeleid voor asielzoekers. De Regeling Opvang Asielzoekers (april 1987) is daarvan de concrete uitwerking²⁴. Volgens artikel 3 van deze regeling draagt de minister de zorg voor de opvang van asielzoekers door a. het sluiten van overeenkomsten met gemeenten omtrent het verzorgen van de opvang van asielzoekers en b. het bieden van opvang in een asielzoekerscentrum²⁵. Verder heeft de minister van WVC een rol inzake het justitiële toelatingsbeleid. Deze adviseert de minister van Justitie met betrekking tot de toelating van bepaalde categorieën vreemdelingen, zoals kunstenaars en sportlieden.

Het oordeel van de *ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SOZAWE) en van Economische Zaken (EZ)* is van belang bij de beantwoording van de vraag of met de aanwezigheid van vreemdelingen een zogeheten wezenlijk Nederlands belang - een van de beoordelingscriteria van het toelatingsbeleid - wordt gediend. De adviezen van beide ministers liggen op het competentiegebied van Justitie; de beslissingsbevoegdheid ligt bij de minister van Justitie. Het beleid ten aanzien van de toelating van de categorie buitenlandse werknemers wordt bepaald in onderling overleg tussen de minister van Justitie en die van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.²⁶ Ten aanzien van de toelating van economisch zelfstandigen vervult Economische Zaken alleen een adviserende rol naar Justitie toe en bepaalt niet mede het beleid²⁷.

De koppeling van het verstrekken van een arbeidsvergunning (SOZAWE) aan een verblijfsvergunning (Justitie) werd voor het eerst in de Wet arbeidsvergunning vreemdelingen van 1964 vastgelegd. Vanaf dat moment bestond -althans formeel- de adviserende rol van SOZAWE naar Justitie.²⁸ In de afgelopen jaren is eveneens een formele en materiële koppeling tot stand gebracht tussen het bezit van een verblijfsstatus en de aanspraak op sociale verzekeringen.

Een concrete taak van de minister van SOZAWE is in de naoorlogse periode geweest de uitvoering van de arbeidswetten ten opzichte van de vreemdelingen en het verstrekken van arbeidsvergunningen. Tevens ressorteerden onder dit ministerie allerlei zaken betreffende sociale verzekering en bijstand bij werkloosheid²⁹ (in de jaren '40 overbruggingsuitkering genoemd). Voorts was de minister vanwege de remigratie bij het vraagstuk betrokken³⁰.

Vanwege de huisvesting en het te voeren woningbouwbeleid is de *minister van*

Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM) betrokken bij het vraagstuk.

De minister van Binnenlandse Zaken droeg tot 1953 de verantwoordelijkheid voor de opvang van vreemdelingen, behalve voor die personen die gevaarlijk werden geacht voor de openbare rust en veiligheid (deze laatste categorie bleef onder verantwoordelijkheid van de minister van Justitie). Vanaf 1953 nam de minister van Maatschappelijk Werk (later CRM eq. WVC) deze verantwoordelijkheid over bij Besluit van 1953. De minister van Binnenlandse Zaken bleef in deze periode wel een bepalende rol houden, daar de minister van Maatschappelijk Werk zijn beslissingen moest laten overeenstemmen met de minister van Binnenlandse Zaken³¹. Met de Regeling Opvang Asielzoekers (ROA) in 1987 bleef Binnenlandse Zaken bij het onderwerp betrokken omdat de gemeenten de minister hierop konden aanspreken³².

Verder was de minister van Binnenlandse Zaken in de naoorlogse periode belast met ondersteuningsaangelegenheden, zowel met betrekking tot armen (op grond van de Armenwet) als met betrekking tot oorlogsslachtoffers³³.

Later kreeg de minister een rol in verband met het veiligheidsaspect (onrust die tot politieoptreden kon leiden) en sinds de jaren 1980 coördineert de minister van Binnenlandse Zaken het minderhedenbeleid. Dit beleid stelt randvoorwaarden aan het vreemdelingenbeleid (bijvoorbeeld non-discriminatoire uitvoering van toezicht op vreemdelingen).

Bovendien zijn de contacten tussen Binnenlandse Zaken en Justitie geïntensiveerd door de koppeling van de registratie van vreemdelingen in het Vreemdelingen Administratie Systeem (VAS) aan de Gemeentelijke Basisadministraties (GBA)³⁴.

De minister van Onderwijs en Wetenschappen kreeg door de culturele betrekkingen met het buitenland te maken met vreemdelingen en in latere jaren ook met de onderwijsfaciliteiten aan deze categorie. Voorts adviseert deze de minister van Justitie inzake de toelating van vreemdelingen, die in Nederland binnen onderwijs- of wetenschapsinstellingen willen werken of studeren.

De betrokkenheid van *de minister van Financiën* is de laatste jaren groter geworden. Door het kostenaspect als gevolg van de exponentiële toename van het aantal (asiel)aanvragen, de grote aantallen gezinsherenigingen en aanwijzingen voor het grote aantal illegale vreemdelingen in Nederland werd deze minister geconfronteerd met het vreemdelingenvraagstuk. De minister van Financiën besloot dan ook een heroverwegingsoperatie te wijden aan 'de positie van niet-Nederlanders in het stelsel van sociale en culturele voorzieningen' (1987-1990)³⁵. Verder werden contacten tussen Justitie en Financiën van belang vanwege de uitwisseling van gegevens door middel van het sofinummer. Voordien speelde de minister van Financiën een rol door de controle op de verschillende uitvoeringsregelingen (bijvoorbeeld de ROA)³⁶.

2.3 Interdepartementale commissies

Daar ministeries administratieve eenheden zijn en het vraagstuk met zoveel ministeries te maken heeft, is al voor de Tweede Wereldoorlog de behoefte ge-

voeld om het vraagstuk interdepartementaal te bespreken alhoewel het aantal betrokken ministeries toen kleiner in aantal was³⁷. Na de oorlog werd deze gedachte weer opgepakt.

Tengevolge van de Tweede Wereldoorlog waren miljoenen mensen op een of andere wijze 'verplaatst' (dwz. niet verblijvend in het land hunner geboorte of nationaliteit).

In verband hiermee werd een interdepartementale commissie opgericht. In latere jaren werden specifiek voor vluchtelingen zulke commissies ingesteld, waarvan een nog steeds werkzaam is als ambtelijk voorportaal van de Ministerraad (Interdepartementale commissie voor vluchtelingenzaken).

Het vraagstuk werd zo langzamerhand in een breder kader van immigratiezaken gezet. Een ambtelijk voorportaal werd in het leven geroepen in de vorm van de Interdepartementale Stuurgroep Immigratie.

Deze interdepartementale overlegstructuur is een permanent beleidsorgaan geworden dat in toenemende mate de inhoud van het vreemdelingenbeleid bepaalt.

Zo werd in 1977 de Interdepartementale Commissie Vluchtelingenbeleid door de regering gemachtigd om aan de bevoegde ministers (van BUIZA, Justitie, WVC en SOZAWA) voorstellen te doen om groepsgewijs vluchtelingen uit te nodigen tot een jaarlijks maximaal aantal (quotumbeleid). De ministerraad hoefde hierover dan niet meer ad hoc te beslissen tenzij het quotum werd overschreden³⁸.

Bovendien werd in september 1990 op politiek niveau een permanente deelraad van de Ministerraad ingesteld, de zg. Ministeriële Taskforce. De vergaderingen van deze deelraad worden voorbereid door de Interdepartementale Stuurgroep Immigratie waarbij deze raad fungeert als voorportaal van de Ministerraad. Op deze wijze kunnen bij prangende problemen snel oplossingen worden geboden. Voor een overzicht van de interdepartementale commissies met hun taken wordt verwezen naar bijlage 4.

2.4 Adviescommissie voor vreemdelingenzaken

Als een soort administratief-rechterlijk orgaan ten behoeve van de vreemdeling en als beleidsadviseur voor de minister van Justitie is dit orgaan in het leven geroepen bij de vreemdelingenwet van 1965. Voorgangers van deze commissie waren vanaf 1946 de commissie-Schilthuis en sinds 1950 de Permanente Vreemdelingen-Adviescommissie (PVAC).

Als semi-judicieel orgaan kreeg het met name vaste voet sinds de wet van 1965. De commissie is een onafhankelijk orgaan en behoort niet tot de administratie van het ministerie van Justitie. De hoofdbezigheid van deze commissie is het adviseren aan de minister van Justitie over herzieningszaken die aan de commissie zijn voorgelegd. (Zie Bijlage 2 voor een historisch overzicht van deze commissie)

2.5 Hoofd van plaatselijke politie

Als enige niet-rijksoverheidsorgaan, die wettelijk vastgelegde bevoegdheden heeft op het competentie terrein van Justitie moet genoemd worden het hoofd van de plaatselijke politie (hvpp; zijnde de (hoofd)commissaris van politie of in gemeenten zonder een politiekorps de burgemeester).

De politie heeft in de geschiedenis altijd een belangrijke rol gehad. Hoe dichter bij het heden, hoe minder de bevoegdheden werden. De toelatingsbevoegdheden werden steeds meer gecentraliseerd bij de rijksoverheid.

Op basis van de wet van 1849, art. 5, was het hoofd van de politie verantwoordelijk voor de toelating.³⁹

Tot groot ongenoegen van het hoofd van de Rijksvreemdelingendienst van het ministerie van Justitie bestond deze situatie in 1949 nog steeds. Slechts in enkele gevallen was hij bevoegd om een verblijfsvergunning te verlenen, namelijk als er in een gemeente geen hoofdcommissaris van politie was en als de vreemdelingen geen geldige papieren hadden.⁴⁰

Na jarenlange discussie werd met de vreemdelingenwet van 1965 tussen Justitie en het hoofd van plaatselijke politie een (nieuwe) taakbevoegdheidsverdeling vastgelegd. Deze verdeling betrof de toelating in de zin van het verlenen van vergunningen tot verblijf en de uitzetting (zie ook art. 11, lid 1).⁴¹ Wel moest het hoofd van plaatselijke politie hierbij altijd overeenkomstig de aanwijzingen van de minister van Justitie beslissen.

De verdeling kwam in feite op het volgende neer. De minister van Justitie delegerde naar het hoofd van plaatselijke politie wat betreft de reguliere vreemdelingen (alleen in eerste toelatingsverzoek en afhankelijk van allerlei speciale internationale regelingen), maar niet als het asielzaken betrof, want dan besliste alleen de minister van Justitie in overeenstemming met en vanaf 1992 na overleg met de minister van Buitenlandse Zaken (zie art. 15 Vreemdelingenwet-1965). Verder werd bepaald dat met het toezicht op vreemdelingen het hoofd van de plaatselijke politie belast is. Deze kreeg bovendien de leiding over andere -met het toezicht belaste- ambtenaren.

Wat betreft de inbewaringstelling werd uitsluitend het hoofd van plaatselijke politie of een door deze aangewezen ambtenaar bevoegd.

Deze bevoegdheidsverdeling bleef tot het eind van de onderzochte periode (december 1993) gelden.

2.6 Hoge Commissariaat der Verenigde Naties voor Vluchtelingen in Nederland

Het Hoge Commissariaat wordt hier als aparte actor beschreven omdat de taken en handelingen zich voor een deel begeven op het competentiegebied (toelating) van de minister van Justitie.

Deze organisatie ziet toe op de uitvoering van het Vluchtelingenverdrag uit 1951. Het hoofdbureau van deze organisatie in Genève probeert bij diverse landen vluchtelingen geplaatst te krijgen. De Nederlandse afdeling draagt deze vluchtelingen voor aan de Nederlandse regering. Alvorens deze categorie 'verdragsvluchtelingen'⁴² in Nederland wordt toegelaten, gaan selecties in het buitenland vooraf waaraan de ministeries van Buitenlandse Zaken, Justitie, Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur deelnemen⁴³.

Het (Nederlandse) Bureau van de Hoge Commissaris der Verenigde Naties voor Vluchtelingen startte op 1 januari 1951. Het statuut werd op 14 december 1950 door de Algemene Vergadering vastgesteld. Enerzijds is de Hoge Commissaris verantwoording schuldig aan de Algemene Vergadering; anderzijds moeten de

regeringen, die het Verdrag van 1951 hebben ondertekend, met hem samenwerken in de uitoefening van zijn dagelijkse functies (het uitoefenen van toezicht op de naleving van het Verdrag door die landen).

De taken van dit Bureau zijn (volgens artikel 1 van het statuut):

1. het geven van internationale bescherming aan vluchtelingen, die binnen de omschrijving van het mandaat vallen.
2. het zoeken van duurzame oplossingen voor problemen van vluchtelingen door regeringen en, onder voorwaarde, particuliere instellingen bij te staan.

De middelen om deze doeleinden te bereiken zijn (art.8 statuut):

- a. het verbeteren van juridische bescherming voor vluchtelingen middels nieuwe verdragen;
- b. verbetering van de levensomstandigheden van vluchtelingen;
- c. pogen om toelating te krijgen tot het grondgebied van staten voor asielzoekende vluchtelingen⁴⁴.

De Nederlandse regering verwettigde bij Vreemdelingenbesluit van 1966 (artikel 104, lid 2) het mandaatschap voor de vluchtelingen bij de Hoge Commissaris der Verenigde Naties voor vluchtelingen in Nederland. Op basis van het Verdrag van 1951 -ondertekend door de Nederlandse regering- bezat deze organisatie al sinds 1952 het mandaatschap.

Op 16 augustus 1975 werd dit opgeheven en kwam de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het Vluchtelingenverdrag geheel bij de ministers van Justitie en Buitenlandse Zaken te liggen⁴⁵. De Hoge Commisaris bleef hierbij een adviserende rol houden.

B. Handelingen

ACTOR: Minister van Justitie

1 Algemeen

(1) HANDELING

Het ontwikkelen van het beleid op het gebied van toelating en verblijf van vreemdelingen.

bron: interviews

produkten/zaken

bijvoorbeeld:

* Nota inzake de Vreemdelingenwet [1967]

* Nota Recht in Beweging [1990]

(2) HANDELING

Het ontwikkelen van (pseudo-)wet- en regelgeving op het gebied van toelating en verblijf van vreemdelingen.

grondslag: Grondwet, art. 60

(3) HANDELING

Het bij AMVB maken van onderscheid in categorieën van vreemdelingen.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 8.2

(4) HANDELING

Het aanwijzen van categorieën of landen waarbij door vreemdelingen die daartoe behoren niet voldaan hoeft te worden aan het bezit van een geldig paspoort zoals omschreven in art. 41, 1e lid van het Vreemdelingenbesluit.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 41.4

(*5) HANDELING

Het vaststellen van voorschriften ter verzekering van een goede uitvoering van het Vreemdelingenreglement.

grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, art. 25

(6) HANDELING

Het opstellen en inbrengen van de door Nederland in internationaal verband in te nemen standpunten op het gebied van het vreemdelingenrecht en het vreemdelingenbeleid.

grondslag: Organisatiebesluit 1976, nr. 203 OE 760

(7) HANDELING

Het op verzoek van - en in overleg met - toetsende organen overleggen van informatie ten behoeve van de toetsing van het beleid op het gebied van toelating en verblijf van vreemdelingen.

bron: interviews
produkten/zaken
bijvoorbeeld:
* beleidsevaluaties
* kamervragen

(8) **HANDELING**

Het houden van toezicht op de uitvoering van de vreemdelingenwetgeving door hoofden van plaatselijke politie en de grensbewakingsdiensten.

grondslag: Organisatiebesluit 1976 203 OE 760, Organisatiebesluit 1990 22655/OGO/AL/Kab. Zaken

opmerking: Dit gebeurt voornamelijk via het opgestuurd krijgen van jaarverslagen en andere informatie op hoofdlijnen van de betreffende uitvoerende diensten.

(9) **HANDELING**

Het ontwikkelen van het voorlichtingsbeleid over taken en doelstellingen op het gebied van de toelating en het verblijf van vreemdelingen.

bron: interviews

(10) **HANDELING**

Het geven van voorlichting over taken en doelstellingen op het gebied van toelating en verblijf van vreemdelingen.

bron: interviews

1.1 *organisatie van het beleidsterrein*

(11) **HANDELING**

Het benoemen en ontslaan van leden van de adviescommissie voor vreemdelingenzaken.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 2.2

(12) **HANDELING**

Het aanwijzen van een (plaatsvervangend) voorzitter en (adjunct-)secretaris van de adviescommissie voor vreemdelingenzaken.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 2.2; Vreemdelingenbesluit 1966, art. 9.11

(13) **HANDELING**

Het bij AMVB regelen van de inrichting en werkwijze van de adviescommissie.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 2.5

(14) **HANDELING**

Het vaststellen van een instructie voor de werkwijze van de (adjunct)secretaris van de adviescommissie.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 11.3

(15) HANDELING

Het aanwijzen van leden van de Permanente Vreemdelingen-Adviescommissie.
grondslag: Beschikking van de minister van Justitie van 4 maart 1950, Kabinet A,
no. 6810 Q 10

(16) HANDELING

Het aanwijzen van personen die namens de minister bij de behandeling van zaken door de Permanente Vreemdelingen-Adviescommissie aanwezig zijn voor het geven van advies en inlichtingen aan de commissie.
grondslag: Vluchtelingenbesluit 1957, art. 19, Stb 3

(17) HANDELING

Het ontwikkelen en opzetten van opleiding en vorming van ambtenaren belast met de uitvoering van de Vreemdelingenwet.
grondslag: Organisatiebesluit 1976, nr. 203 OE 760

(18) HANDELING

Het uitvoering geven aan de opleiding en vorming van ambtenaren belast met de uitvoering van de Vreemdelingenwet.
grondslag: Organisatiebesluit 1976, nr. 203 OE 760

(19) HANDELING

Het geven van algemene en bijzondere aanwijzingen ten behoeve van de bevordering van het goed functioneren van diensten, belast met de uitvoering van de vreemdelingenwetgeving.
grondslag: Organisatiebesluit 04-07-1990, nr. 226551090, Organisatiebesluit 08-06-1956

(20) HANDELING

Het vaststellen van modellen voor formulieren van (verlenging/wijziging) verblijfsvergunning, vestigingsvergunning, toelating als vluchteling en voor de vervanging van een identiteitspapier.
*grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 52, 54.1, 54.3

(21) HANDELING

Het opzetten van een centrale registratie van vreemdelingen en vluchtelingen.
grondslag: Verdrag 1951 [1953-], Organisatiebesluit 1967 203 OE 760

(22) HANDELING

Het uitvaardigen van richtlijnen t.a.v. opzet en beheer van een centrale registratie van vreemdelingen en vluchtelingen.
grondslag: Verdrag 1951 [1953-], Organisatiebesluit 1967 203 OE 760

(23) HANDELING

Het vaststellen van het model van het vreemdelingenregister.
grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, art. 15

(24) HANDELING

Het vaststellen van het model van identiteitsbewijzen en verblijfsvergunningen.
grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, art. 1 en 8 [-1953]

(25) HANDELING

Het beheren van een centrale registratie van vreemdelingen en vluchtelingen.
grondslag: Verdrag 1951 [1953-], Organisatiebesluit 1967 203 OE 760

2 Toelating

(26) HANDELING

Het ontwikkelen van beleid ten aanzien van de toelating van vreemdelingen.

bron: interviews

opmerking: Hierbij moet gedacht worden aan beleidsontwikkeling die zich richt op onderwerpen die specifiek gelden voor de toelating en die de hieronder over specifiek beleid - niet limitatief - opgenomen handelingen overstijgen dan wel hierbij niet zijn opgenomen.

(27) HANDELING

Het ontwikkelen van asielbeleid.

bron: interviews

(28) HANDELING

Het ontwikkelen van het beleid met betrekking tot de gezinshereniging/vorming.

bron: interviews

(29) HANDELING

Het ontwikkelen van het beleid met betrekking tot de vrouwenhandel.

bron: interviews

(30) HANDELING

Het ontwikkelen van beleid ten aanzien van de wijze van grensbewaking.

bron: interviews

(31) HANDELING

Het ontwikkelen van beleid op het gebied van illegaal te Nederland verblijvende vreemdelingen.

bron: interviews

(32) HANDELING

Het opstellen en inbrengen van standpunten over het Nederlandse vluchtelingenbeleid in (inter)departementaal overleg.

bron: interviews

opmerking: Het betreft hier bijvoorbeeld de Interdepartementale Commissie voor Vluchtelingen en de interdepartementale Stuurgroep Immigratie. Het gaat daarbij bijvoorbeeld over het quotumbeleid.

(33) HANDELING

Het - in overleg met andere ministers - opstellen en inbrengen van standpunten en bijdragen over het Nederlandse vluchtelingenbeleid in internationale overlegorganen.

bron: interviews

opmerking: Het betreft bijvoorbeeld: a), b). Raad van Europa, c). Informele Consultaties, d). de Europese Unie in het kader van Schengen. Zie verder bijlage 5.

2.1 Grensbewaking

(34) HANDELING

Het aanwijzen van plaatsen waar doorlaatposten zijn gevestigd.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 21.2, Voorschrift Vreemdelingen, bijlage 2A

(35) HANDELING

Het (doen) vaststellen van de tijden waarop doorlaatposten voor in- en uitreizende personen zijn opengesteld.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 21.3

(36) HANDELING

Het aanwijzen van autoriteiten die in bijzondere omstandigheden bevoegd zijn tijdelijke doorlaatposten in te stellen en/of te bemensen.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 21.2, 21.4

(37) HANDELING

Het bij AMVB vaststellen van voorschriften over te treffen voorzieningen voor en verplichtingen voortvloeiend uit de grensbewaking.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 3.1

(38) HANDELING

Het aanwijzen van ambtelijke organisaties belast met de grensbewaking.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 3.2

(39) HANDELING

Het geven van bijzondere aanwijzingen aan ambtenaren belast met de grensbewaking.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 3.3

(40) HANDELING

Het bij AMVB stellen van nadere regels over het staande houden van vreemdelingen aan de grens.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 19.5, Vreemdelingencirculaire 1982

(41) HANDELING

Het bij AMVB geven van regelen over het tijdelijk in beslag nemen van reis- en identiteitspapieren van vreemdelingen door de grensbewaking.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, Vreemdelingenbesluit 1966, art. 77.2, art. 20, Vreemdelingencirculaire 1982

(42) HANDELING

Het geven van voorschriften voor de ambtenaren belast met de grensbewaking over het maken van aantekeningen in de reis- en identiteitspapieren van vreemdelingen.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 75, 76

(43) HANDELING

Het vervaardigen van aanwijzingen aan de procureurs-generaal, hoofden van politie en aan hen die met de dagelijkse uitvoering van vreemdelingen- en grensbewakingsvoorschriften zijn belast.

grondslag: organisatiebesluit 1976; Vreemdelingenwet 1965, art. 3 en 4

(44) HANDELING

Het geven van voorschriften aan gezagsvoerders van schepen over hoe medewerking te verlenen aan ambtenaren, belast met de grensbewaking.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 26.2, Voorschrift Vreemdelingen, art. 6

(45) HANDELING

Het geven van nadere voorschriften op het in de artikelen 28-30 van het Vreemdelingenbesluit gestelde omtrent de handelswijze van gezagsvoerders van schepen na het binnenvaren van Nederland.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 32.1, Voorschrift Vreemdelingen, art. 6

(46) HANDELING

Het verlenen van ontheffing van de in de artikelen 28-30 van het Vreemdelingenbesluit gestelde handelswijze aan gezagsvoerders.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 32.2

2.2 Regeling van verblijf/toelating

(47) HANDELING

Het verlenen en verlengen van visa conform de geldende voorschriften.

grondslag: Vreemdelingencirculaire 1982, bijlage A4

(48) HANDELING

Het verlenen en verlengen van visa in afwijking van de geldende voorschriften.

grondslag: Vreemdelingencirculaire 1982, bijlage A4

(49) HANDELING

Het verlenen van ontheffing aan vreemdelingen van de verplichting zich te moeten melden bij het in- of uitreizen van Nederland conform geldende regelingen.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 22.2b

(50) HANDELING

Het verlenen van ontheffing aan vreemdelingen van de verplichting zich te moeten melden bij het in- of uitreizen van Nederland in afwijking van geldende regelingen.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 22.2b

(51) HANDELING

Het bevoegd verklaren van autoriteiten om ontheffingen van de bij artikel 41 gestelde vereisten voor vreemdelingen om toegang tot Nederland te krijgen te verstrekken.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 42

(52) HANDELING

Het verlenen van ontheffing van de bij artikel 41 gestelde vereisten voor vreemdelingen om toegang tot Nederland te krijgen.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 42

(53) HANDELING

Het geven van nadere voorschriften omtrent het toestemming verlenen aan bemanningsleden van vliegtuigen/zeeschepen en/of aan dier passagiers die niet in het bezit zijn van een geldig toegangsbewijs tot Nederland om zich, in afwachting van hun vertrek, tijdelijk buiten het vliegveld/de haven op te houden.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 45, Voorschrift Vreemdelingen, art. 17 en 18

opmerking: de faciliteiten aan met name de bemanningsleden vloeien voort uit internationale IATA (lucht-) en IMO (zeeverkeer) verdragen.

(54) HANDELING

Het vaststellen van categorieën van vreemdelingen, die geen geldige verblijfsvergunning nodig hebben.

grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, zoals gewijzigd in 1953, art. 8

opmerking: De kaders zijn gecreëerd en omschreven in beleidscirculaires en zijn uitvloeisel van internationale verdragen. Het betreft hier vaststelling van beleidsuitvoering, waarbij o.a. de Vreemdelingenwet niet van toepassing is op geprivilegerde personen.

(55) HANDELING

Het bij AMVB geven van nadere regels waaraan een verzoek van een vreemdeling tot het verkrijgen van een verblijfsvergunning moet voldoen.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 16.1a

(56) HANDELING

Het bij AMVB geven van regels over de kennisgeving van de beschikking tot het al dan niet verlenen van een verblijfs- of vestigingsvergunning aan de belanghebbende.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 16.b

(57) HANDELING

Het bij AMVB stellen van regelen omtrent het, bij het verlenen van de verblijfsvergunning, stellen van zekerheden ten aanzien van de kosten voor verblijf aan vreemdelingen.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 11.4

(58) HANDELING

Het stellen van nadere regels met betrekking tot de afgifte van verblijfsvergunningen.

grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, zoals gewijzigd in 1953, art. 8

(59) HANDELING

Het verlenen, intrekken, of verlengen van verblijfsvergunningen van vreemdelingen, behandeld conform het in de Vreemdelingenwet art. 11-14 en de daaruit voortvloeiende wet- en regelgeving gestelde.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 11-14, Vreemdelingencirculaire 1982

opmerking: De aanvraag wordt in nauwkeurig omschreven procedures getoetst op basis van nauwkeurig omschreven toelatingscriteria, waarbij wordt aangehouden: Gelden er internationale verdragen, wordt er een algemeen Nederlands belang gediend of zijn er klemmende redenen van humanitaire aard.

(60) HANDELING

Het verlenen, intrekken, of verlengen van verblijfsvergunningen van vreemdelingen, in afwijking van het in artikel 11-14 van de Vreemdelingenwet en het in de daaruit voortvloeiende wet- en regelgeving gestelde behandeld.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 11-14

opmerking: In het kader van klemmende redenen van humanitaire aard kunnen in voorkomende gevallen verzoeken worden behandeld, in afwijking van de toelatingscriteria, zoals omschreven in artikel 11-14 van de Vreemdelingenwet en het in de Vreemdelingencirculaire 1982.

(61) HANDELING

Het verlenen van vrijstelling aan vreemdelingen of categorieën van vreemdelingen voor het betalen van geldelijke vergoedingen voor verblijfsvergunningen.

grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, zoals gewijzigd in 1953, art. 10

(62) HANDELING

Het vaststellen van de voet waarop aan vreemdelingen door het hoofd van de plaatselijke politie een vergunning tot tijdelijk verblijf hier te lande kan worden verleend.

grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, art. 7a [-1953]

(63) HANDELING

Het verstrekken van de bevoegdheid aan hoofden van plaatselijke politie om verblijfsvergunningen te verlenen dan wel in te trekken.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 11.1b

(64) HANDELING

Het geven van voorschriften voor de afgifte, verlenging van geldigheidsduur en de vervanging van identiteitsdocumenten zoals omschreven in art. 54, 2e lid b en 3e lid.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 55

(65) HANDELING

Het adviseren -in samenspraak met de minister van Buitenlandse Zaken- van de minister van Binnenlandse Zaken over het al dan niet toekennen van een paspoort aan vreemdelingen cq. vluchtelingen.

grondslag: Paspoortwet 1991, art. 13, 15, 16 en pag. XV Schuurmans&Jordens; Hoeksma, p.153-154

periode: 1976-

(66) HANDELING

Het verlenen of intrekken van vergunningen tot vestiging.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 13.1

(67) HANDELING

Het beschikken op verzoeken tot erkenning of intrekking van de erkenning als vluchteling, behandeld conform het in de Vreemdelingencirculaire 1982 en de internationale vluchtelingenverdragen gestelde.

grondslag: Vluchtelingenbesluit 1957, art. 3.1, 4, 5 en 6 ; Vreemdelingenwet 1965, art. 10.1, 15.1, 15.3 en 15.4, Kamerstukken, 21 975

(68) HANDELING

Het beschikken op verzoeken tot erkenning of intrekking van de erkenning als vluchteling, in afwijking van het in de Vreemdelingencirculaire 1982 en de internationale vluchtelingenverdragen gestelde, behandeld.

grondslag: Vluchtelingenbesluit 1957, art. 3.1, 4, 5 en 6 ; Vreemdelingenwet 1965, art. 10.1, 15.1, 15.3 en 15.4, Kamerstukken, 21 975

(69) HANDELING

Het, in overeenstemming met de minister van Buitenlandse zaken, ontzeggen van de status van verdragsvluchteling.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 104.1c

periode: -1991

(70) HANDELING

Het, in overeenstemming met de minister van Buitenlandse Zaken, beschikken op verzoeken tot erkenning of intrekking van de erkenning als vluchteling, behandeld conform het in de Vreemdelingencirculaire 1982 en de internationale vluchtelingenverdragen gestelde.

grondslag: Vluchtelingenbesluit 1957, art. 3.1, 4, 5 en 6 ; Vreemdelingenwet 1965, art. 10.1, 15.1, 15.3 en 15.4, Kamerstukken, 21 975

periode: -1991

(71) HANDELING

Het, in overeenstemming met de minister van Buitenlandse Zaken, beschikken op verzoeken tot erkenning of intrekking van de erkenning als vluchteling, in afwijking van het in de Vreemdelingencirculaire 1982 en de internationale vluchtelingenverdragen gestelde.

grondslag: Vluchtelingenbesluit 1957, art. 3.1, 4, 5 en 6 ; Vreemdelingenwet 1965, art. 10.1, 15.1, 15.3 en 15.4, Kamerstukken, 21 975

periode: -1991

(72) HANDELING

Het, na advies van de minister van Buitenlandse zaken, ontzeggen van de status van verdragsvluchteling.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 104.1c

periode: 1992-

2.3 Organisatie

(73) HANDELING

Het bij AMVB bepalen dat ter verkrijging van een verblijfs- of vestigingsvergunning een bedrag wordt geheven.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 16.2

(74) HANDELING

Het geven van nadere voorschriften over het beheer van aan vreemdelingen tot zekerheid voor verblijf gestelde gelden.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 49

(75) HANDELING

Het bepalen van gevallen waarbij een tot zekerheid voor verblijf gestelde som geld wordt geretourneerd.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 50.1f

(76) HANDELING

Het bepalen van de hoogte van de geldelijke vergoeding welke een vreemdeling dient te betalen voor elke hem door het hoofd van de plaatselijke politie afgegeven verblijfsvergunning.

grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, zoals gewijzigd in 1953, art. 10

(77) HANDELING

Het vaststellen van het model van de boekhouding van de door het hoofd van de plaatselijke politie ontvangen gelden voor de verlening van verblijfsvergunningen.

grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, zoals gewijzigd in 1953, art. 10

(78) HANDELING

Het vaststellen van nadere voorschriften inzake het voeren van een boekhouding voor de ontvangsten uit het verlenen van verblijfsvergunningen door het hoofd van de plaatselijke politie.

grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, zoals gewijzigd in 1953, art. 10

3 Verbleef in Nederland

(79) HANDELING

Het ontwikkelen van beleid ten aanzien van het toezicht op vreemdelingen.

bron: interviews

3.1 Verbleefduur

(80) HANDELING

Het bij AMVB bepalen van de termijn die een vreemdeling in Nederland mag verblijven.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 8.1

(81) HANDELING

Het bij AMVB aan bepaalde categorieën vreemdelingen toestaan om voor onbepaalde tijd in Nederland te verblijven anders dan wanneer zij houder zijn van een vergunning tot vestiging of als vluchteling zijn toegelaten.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 10.2, Vreemdelingenbesluit 1966, art. 47.2

(82) HANDELING

Het vaststellen van de tijdsduur waarvoor een niet-visumplichtige vreemdeling geen verblijfsvergunning nodig heeft.

grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, zoals gewijzigd in 1953, art. 8

3.2 Toezicht

(83) HANDELING

Het bij AMVB opleggen van een aantal verplichtingen ten aanzien van vreemdelingen die in Nederland verblijven.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 17, Vreemdelingen-circulaire 1982

(84) HANDELING

Het bij algemene maatregel van bestuur geven van nadere voorschriften betreffende het toezicht op hier te lande vertoevende vreemdelingen.

grondslag: Wet 1918, art. 1

(85) HANDELING

Het verlenen van vrijstellingen aan bepaalde categorieën van vreemdelingen van de verplichting een. voor het verkrijgen van toegang tot de bewakingsgebieden, vereist identiteitspapier bij zich te hebben.

grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, art. 1a, zoals gewijzigd in 1960

(86) HANDELING

Het vaststellen van de termijn, waarbinnen een vreemdeling die voornemens is langer dan die termijn in Nederland te verblijven, zich moet melden bij het hoofd van de plaatselijke politie .

grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, art. 3, zoals gewijzigd in 1960

(87) HANDELING

Het vaststellen van regels ten aanzien van de verplichtingen waaraan vreemdelingen die langer dan de toegestane termijn in Nederland willen verblijven, moeten voldoen.

grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, art. 3, zoals gewijzigd bij Besluit 1960

(88) HANDELING

Het verlenen van vrijstelling aan bepaalde categorieën vreemdelingen van de verplichting zich te melden bij het hoofd van de plaatselijke politie bij het voornemen langer te blijven dan de toegestane verblijfstermijn.

grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, art. 3, zoals gewijzigd bij Besluit 1960

(89) HANDELING

Het aanwijzen van categorieën van vreemdelingen die in Nederland mogen verblijven, die arbeid gaan zoeken dan wel verrichten en die niet verplicht zijn om zich onverwijld bij het hoofd van de plaatselijke politie te melden.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 62.2d

(90) HANDELING

Het aanwijzen van categorieën van vreemdelingen die niet verplicht zijn om zich binnen acht dagen na binnenkomst in persoon bij het hoofd van de plaatselijke politie te melden.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 66.4

(91) HANDELING

Het aanwijzen van categorieën van vreemdelingen die, hoewel ze slechts voor de maximale duur van drie maanden in Nederland verblijven, zich binnen acht dagen bij het hoofd van de plaatselijke politie moeten melden.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 67.1

(92) HANDELING

Het aanwijzen van categorieën van vreemdelingen die naar Nederland gekomen zijn om als zeeman aan te monstereen en die niet verplicht zijn zich binnen twee dagen te melden bij een hoofd van de plaatselijke politie.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 69.2

(93) HANDELING

Het verlenen van ontheffing van de verplichting voor vreemdelingen die op grond van art. 18 van de Vreemdelingenwet in hun bewegingsvrijheid zijn beperkt.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 71.2

(94) HANDELING

Het opleggen van individuele verplichtingen tot periodieke aanmelding bij het hoofd van de plaatselijke politie.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 17.3

(95) HANDELING

Het bij AMVB beperken van de bewegingsvrijheid van vreemdelingen die voor onbepaalde tijd in Nederland zijn toegelaten.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 18.1

(96) HANDELING

Het controleren van vreemdelingen ten behoeve van de bescherming van de openbare orde.

bron: interviews

opmerking: Deze handeling wordt uitgevoerd door de Centrale Recherche Informatiedienst.

(97) HANDELING

Het bij AMVB geven van regelen over het tijdelijk in beslag nemen van reis- en identiteitspapieren van vreemdelingen door met toezicht op vreemdelingen belaste ambtenaren.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 20, Vreemdelingencirculaire 1982

(98) HANDELING

Het bepalen van categorieën van vreemdelingen die niet verplicht zijn tot het dragen van een papier waaruit hun identiteit geldt.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 54.4a

(99) HANDELING

Het verlenen van ontheffingen tot het verplicht dragen van een papier waaruit de identiteit van een vreemdeling blijkt.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 54.4b

(100) HANDELING

Het verstrekken van een document waaruit blijkt dat een vreemdeling in bezit is van een verblijfs/vestigingsvergunning en dat geldt als een identiteitspapier.
grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 54.3

(101) HANDELING

Het aanwijzen van vreemdelingen of categorieën van vreemdelingen, die zijn vrijgesteld van de verplichtingen ten aanzien van woon- en verblijfplaats zoals omschreven in art. 57, 1e lid.
grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 57.5

(102) HANDELING

Het geven van voorschriften voor het bij algemene bekendmaking verzoeken om gegevens te verstrekken die benodigd zijn in het belang van de Vreemdelingenwet 1965 door een hoofd van de plaatselijke politie.
grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 58.3

(103) HANDELING

Het bepalen van gevallen waarin werkgevers verplicht zijn om gegevens over hun werknemers aan het hoofd van de plaatselijke politie te verstrekken als deze er om verzoekt.
grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 61, Vreemdelingen-circulaire 1982

(104) HANDELING

Het geven van voorschriften voor de ambtenaren belast met het toezicht op vreemdelingen over het maken van aantekeningen in de reis- en identiteitspapieren van vreemdelingen.
grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 75, 76

(105) HANDELING

Het geven van voorschriften over het tijdelijk in beslag nemen van reis- en identiteitspapieren door ambtenaren belast met het toezicht op vreemdelingen.
grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 77.2

(106) HANDELING

Het vaststellen van de wijze waarop een algemene bekendmaking aan vreemdelingen om zich aan- of af te melden bij het hoofd van de plaatselijke politie dient te geschieden.
grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, art. 4

(107) HANDELING

Het vaststellen van het model van de kennisgeving waarmee aan vreemdelingen wordt kenbaar gemaakt aan welke bijzondere maatregelen van toezicht zij zijn onderworpen.
grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, art. 11

(108) **HANDELING**

Het geven van aanwijzingen aan de hoofden van de plaatselijke politie inzake de uitvoering van het Vreemdelingenreglement.

grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, art. 17

(109) **HANDELING**

Het intrekken van maatregelen van aanwijzing of ontzegging van verblijf ingevolge het vreemdelingenreglement gesteld.

grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, art. 21

(110) **HANDELING**

Adviseren van de Commissaris der Koningin inzake de aanvraagformulieren voor een paspoort voor vreemdelingen.

grondslag: Paspoortinstructie 1952, art. 57

(111) **HANDELING**

Adviseren van de Commissaris der Koningin inzake de mogelijkheid tot het verlenen van een terugreisvisum, voor één of meer grensoverschrijdingen, aan een vreemdeling die een paspoort aanvraagt.

grondslag: Paspoortinstructie 1952, art. 57, 58

4 Uitzetting

(112) **HANDELING**

Het ontwikkelen van beleid ten aanzien van de bewaring van vreemdelingen.

bron: interviews

(113) **HANDELING**

Het ontwikkelen van beleid voor de wijze waarop uitzetting van vreemdelingen geschiedt.

bron: interviews

4.1 Bewaring

(114) **HANDELING**

Het bepalen en aanwijzen van het aantal plaatsen nodig in huizen van bewaring voor de bewaring van vreemdelingen.

bron: interviews

(115) **HANDELING**

Het bij AMVB stellen van nadere regelen over bewaring van vreemdelingen.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 28.1, Vreemdelingencirculaire 1982, Voorschrift Vreemdelingen

(116) HANDELING

Het nemen van zodanige maatregelen ten aanzien van vreemdelingen aan wie een bepaalde verblijfplaats is toegewezen als voor de handhaving van tucht en orde noodzakelijk is.

grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, art. 24

(117) HANDELING

Het treffen van nadere maatregelen ten aanzien van vreemdelingen aan wie ingevolge art. 2 een bepaalde verblijfplaats is toegewezen.

grondslag: Wet 1918, art. 3

(118) HANDELING

Het, in overleg met de minister van Binnenlandse Zaken, aanwijzen van kampen, vluchtoorden en quarantaine-stations, waarin uitsluitend vreemdelingen, die geacht worden gevaarlijk te zijn, zoals bedoeld in art. 19 van dit reglement worden opgenomen, alsmede het toezicht op de organisaties, die belast zijn met het beheer.

grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, art. 21, zoals gewijzigd in 1953, art. 22

(119) HANDELING

Het (bij KB, wet 1849) aanwijzen en naar een verblijfplaats doen overbrengen van vreemdelingen die gevaarlijk worden geacht voor de openbare orde, veiligheid, gezondheid of zedelijkheid, of die zich niet gedragen naar de bepalingen van dit reglement; alsmede het ontzeggen van- en het doen verwijderen uit een bepaalde verblijfplaats van vreemdelingen.

grondslag: Wet 1849, art. 13; Wet 1918, art. 2; Vreemdelingenreglement 1918, art. 19

(120) HANDELING

Het geven van algemene en bijzondere aanwijzingen aan hoofden van plaatselijke politie over het in kennis stellen van de officier van Justitie van gevallen waarbij de inbewaringstelling van een vreemdeling de 30 dagen dreigt te overschrijden.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 87, Vreemdelingencirculaire 1982, Voorschrift Vreemdelingen

4.2 uitzetting

(121) HANDELING

Het bij AMVB stellen van nadere regelen over uitzetting van vreemdelingen.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 28.1, Vreemdelingencirculaire 1982, Voorschrift Vreemdelingen

(122) HANDELING

Het geven van algemene aanwijzingen ten aanzien van de uitzetting van vreem-

delingen aan ambtenaren belast met grensbewaking of toezicht op vreemdelingen.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 90, Vreemdelingencirculaire 1982.

Grensbewakingscirculaire 1982

(123) HANDELING

Het geven van bijzondere aanwijzingen ten aanzien van de uitzetting van vreemdelingen aan ambtenaren belast met grensbewaking of toezicht op vreemdelingen.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 90

(124) HANDELING

Het bij KB uitvoerdigen van de last tot uitzetting van toegelaten vreemdelingen.

grondslag: Wet 1849, art. 10, 12

(125) HANDELING

Het ongewenst verklaren van een vreemdeling omdat deze een gevaar vormt voor de nationale veiligheid, openbare orde en openbare rust.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 21.1

(126) HANDELING

Het tot ongewenste vreemdeling verklaren van personen, op gronden die aantekening kunnen geven tot maatregelen als bedoeld in artikel 2.1, of op grond van volkenrechtelijke verplichtingen.

grondslag: Wet 1918, art. 3.a

(127) HANDELING

Het (op last doen) uitzetten van vreemdelingen waarvan de verblijfsstermijn is verstreken of die niet meer voldoen aan de verplichtingen waaraan zij bij grensoverschrijding zijn onderworpen.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 23.1

(128) HANDELING

Het geven van een bijzondere aanwijzing tot uitzetting van een vreemdeling.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 22.2

(129) HANDELING

Het doen van aanzegging aan vluchtelingen van verwijdering uit Nederland.

grondslag: Vluchtelingenbesluit 1957, art. 8, art. 12, art. 13, Stb 3

(130) HANDELING

Het verlenen van machtiging aan het hoofd van de plaatselijke politie tot verwijdering van vluchtelingen, die te kennen hebben gegeven zich tot de Commissie te willen wenden.

grondslag: Vluchtelingenbesluit 1957, art. 14, Stb 3

(131) HANDELING

Het aanwijzen van organisaties van vluchtelingen die personen kunnen aanwijzen die als gemachtigden voor van uit Nederland te verwijderen vluchtelingen kunnen optreden.

grondslag: Vluchtelingenbesluit 1957, art. 17, Stb 3

(132) HANDELING

Het opheffen van een bevel tot uitzetting van de kantonrechter of van de uitvoering daarvan.

grondslag: Wet 1849, art. 11

(133) HANDELING

Het bij AMVB stellen van regels voor het regiem geldend in ruimten bedoeld voor de tijdelijke opvang voor te verwijderen vreemdelingen van vliegvelden.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 7a.4

(134) HANDELING

Het bij AMVB geven nadere regels omtrent het verhalen van kosten op vervoersmaatschappijen bij de verwijdering van vreemdelingen.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 7.3

(135) HANDELING

Het verhalen van de kosten voor de verwijdering/uitzetting van een vreemdeling op vervoersmaatschappijen.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 7.2, 27.1

5 Beroepen/rechtsgang

(136) HANDELING

Het behandelen van verzoeken van vreemdelingen, om herziening van (negatieve) beschikkingen, volgend uit de Vreemdelingenwet 1965, behandeld conform het in de Vreemdelingen-circulaire 1982 gestelde.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 29.1, Vreemd circulaire 1982

opmerking: Onderdeel hiervan vormen ook de activiteiten zoals die in de art. 13-17 van het Vreemdelingenbesluit worden genoemd, zoals het zenden van stukken naar de Hoge Commissaris.

(137) HANDELING

Het behandelen van verzoeken van vreemdelingen, om herziening van (negatieve) beschikkingen volgend uit de Vreemdelingenwet 1965 die, in afwijking van het in de Vreemdelingenwet en het in de Vreemdelingen-circulaire 1982 gestelde, zijn behandeld.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 29.1

opmerking: In voorkomende gevallen kunnen verzoeken worden behandeld, in afwijking van de toelatingscriteria, zoals omschreven in artikel 11-14 van de Vreemdelingenwet en het in de Vreemdelingen-circulaire 1982.

(137A) HANDELING

Het maken van beschikkingen / geven van aanwijzingen naar aanleiding van uitspraken op beroepen van vreemdelingen door de Raad van State.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 34.1, 4

(138) HANDELING

Het aanwijzen van ambtenaren als vertegenwoordiger bij de vergaderingen van de Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken over verzoeken tot herziening.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 31.5

(139) HANDELING

Het stellen van nadere procedurele bepalingen bij het adviseren over een verzoek tot herziening van een beschikking volgend uit de Vreemdelingenwet 1965 door de Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 31.6 en 31.7

(140) HANDELING

Het, in afwijking van het in het in het Vluchtelingenbesluit 1957 gestelde, behandelen van, binnen de termijn ingediende, aanvragen om herziening van nog niet geheel ten uitvoer gelegde beschikkingen waarbij afwijzend is gereageerd op een aanvraag tot verlenging van de op grond van art. 8 toegestane verblijfs-termijn.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 46.3

periode: -1967

(141) HANDELING

Het behandelen van beroepen tegen door de brigadecommandant genomen beslissingen t.a.v. het verlenen/verlengen/intrekken van (de geldigheidsduur van) vergunningen, grenskaarten en doorlaatbewijzen, ingesteld bij de overeenkomst inzake het kleine grensverkeer.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 36.1

(142) HANDELING

Het voorbereiden van individuele zaken in internationale gerechtelijke procedures conform geldende richtlijnen.

grondslag: organisatiebesluit 22-10-1986, nr. 059 O en I 86

(143) HANDELING

Het voorbereiden van individuele zaken in internationale gerechtelijke procedures in afwijking van geldende richtlijnen.

grondslag: organisatiebesluit 22-10-1986, nr. 059 O en I 86

ACTOR: Hoge Raad der Nederlanden

(144) HANDELING

Het doen van een uitspraak op een klaagschrift van een Nederlander over het

ten onrechte weigeren van de toegang tot Nederland of het toepassen van maatregelen die slechts van toepassing zijn op vreemdelingen.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 43.1

(145) **HANDELING**

Het beschikken op verzoekschriften van diegenen, die beweren dat de wet van 1849 (vreemdelingenwet) op hen niet van toepassing is.

grondslag: Wet 1849, art. 20, zoals gewijzigd in 1935, Stb 685

(146) **HANDELING**

Het doen van uitspraak op verzoekschriften van allen, op wie art. 2 wordt toegepast, en die beweren Nederlandse onderdanen te zijn, ten einde te doen verklaren dat het genoemde artikel op hen niet van toepassing is.

grondslag: Wet 1918, art. 4

ACTOR: Arrondissementsrechtbank

(147) **HANDELING**

Het beslissen op een verzoek tot opheffing van de inbewaringstelling of beperking van de bewegingsvrijheid van een vreemdeling.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 40

(148) **HANDELING**

Het, op vordering van het Openbaar Ministerie of op verzoek van de vreemdeling die op last van de minister van Justitie in een bepaalde plaats is opgenomen, beslissen over de invrijheidstelling van een vreemdeling.

grondslag: Wet 1918, art. 2

ACTOR: Kantonrechtbank

(149) **HANDELING**

Het uitvaardigen van een bevel tot het uitzetten van toegelaten vreemdelingen.

grondslag: Wet 1849, art. 10, 11

ACTOR: Openbaar Ministerie

(150) **HANDELING**

Het in hoger beroep gaan tegen een beslissing van de rechtbank bij de beslissing op een verzoek tot opheffing van de inbewaringstelling of beperking van de bewegingsvrijheid van een vreemdeling.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 41.1

(151) HANDELING

Het nemen van maatregelen op een klacht van een in bewaring gestelde vreemdeling omtrent de vrije toegang van een advocaat tot de inbewaring gestelde.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 84.7

(152) HANDELING

Het in kennis stellen van de rechtbank omtrent het in bewaring stellen van een vreemdeling zodra dit langer dan 30 dagen heeft geduurd.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 86

(153) HANDELING

Het vorderen van een beslissing van de rechtbank inzake de invrijheidstelling van vreemdelingen, die op last van de minister in een bepaalde plaats zijn opgenomen.

grondslag: Wet 1918, art. 2

ACTOR: Permanente Vreemdelingen Adviescommissie

Deze commissie heeft bestaan tot 1965

(154) HANDELING

Het adviseren van de minister van Justitie en de minister van Buitenlandse Zaken inzake beschikkingen op verzoeken tot erkenning als vluchteling, danwel de intrekking van de erkenning als vluchteling, nadat eerder tussen beide ministers over dergelijke verzoeken geen overeenstemming is bereikt en de indieners van die verzoeken de tussenkomst van de Commissie hebben ingeroepen.

grondslag: Vluchtelingenbesluit, art. 3.3 en 5.2.

(155) HANDELING

Het - op verzoek van de betrokken vluchtelingen - adviseren van de minister van Justitie inzake de verwijdering van vluchtelingen uit Nederland.

grondslag: Vluchtelingenbesluit 1957, art. 8, 9, 10, 14, 15, 18

ACTOR: Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken

(156) HANDELING

Het - gevraagd of ongevraagd - adviseren van de minister van Justitie over de toepassing van de Vreemdelingenwet 1965 en andere zaken de toelating en het verblijf van vreemdelingen betreffende.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 2.1

(157) HANDELING

Het vaststellen van een instructie voor de werkwijze voor de (adjunct)secretaris van de adviescommissie.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 11.3

(158) HANDELING

Het adviseren van de minister van Justitie over verzoeken tot herziening van beschikkingen volgend uit de Vreemdelingenwet 1965 waarop de minister van zins is afwijzend te beschikken.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 31.1

(159) HANDELING

Het vaststellen van vergoedingen in reis- en verblijfkosten bij advieszaken door de voorzitter.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 17.3

(160) HANDELING

Het instellen van subcommissies en, per subcommissie, de taakomschrijving.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 18.1

(161) HANDELING

Het adviseren van de minister van Justitie bij een voorgenomen afwijzing van een verzoek tot herziening van een vreemdeling niet zijnde een E.E.G. onderdaan maar wel vallend onder het Europees Vestigingsverdrag.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 103.4

(162) HANDELING

Het adviseren van de minister van Justitie over een mogelijk afwijzende beschikking op een verzoek tot verlenging van de verblijfsvergunning van een vreemdeling vallend onder de categorie verdragsvluchteling of staatloze zoals omschreven in art. 104 lid 1 en 5 van het Vreemdelingenbesluit.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 105.1

ACTOR: Minister van Binnenlandse Zaken

(163) HANDELING

Het toekennen van een paspoort aan een vreemdeling cq. vluchteling, conform geldende procedures.

grondslag: Paspoortwet 1991, art. 13, 15, 16 en pag. XV Schuurman&Jordens; Hoeksma, p. 153-154

periode: 1991-

(164) HANDELING

Het toekennen van een paspoort aan een vreemdeling cq. vluchteling, in afwijking van geldende procedures.

grondslag: Paspoortwet 1991, art. 13, 15, 16 en pag. XV Schuurman&Jordens; Hoeksma, p. 153-154

periode: 1991-

(165) HANDELING

Het adviseren van de minister van Justitie bij het aanwijzen van kampen, vluchtoorden en quarantaine-stations, waarin uitsluitend vreemdelingen, die geacht worden gevaarlijk te zijn, zoals bedoeld in art. 19 van dit reglement worden opgenomen.

grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, art. 21, zoals gewijzigd in 1953, art. 22

(166) HANDELING

Het vaststellen van voorschriften ter verzekering van een goede uitvoering van het Vreemdelingenreglement.

grondslag: Vreemdelingenreglement 1918 en 1953, art. 25

ACTOR: Binnenlandse Veiligheidsdienst

(167) HANDELING

Adviseren van de minister van Justitie over toelating van vreemdelingen op grond van redenen van nationale veiligheid.

bron: interviews

ACTOR: Minister van Buitenlandse Zaken

(168) HANDELING

Handeling vervalt

(169) HANDELING

Het adviseren van de minister van Justitie ten aanzien van verzoeken tot erkenning of intrekking van de erkenning als vluchteling, behandeld conform het in de Vreemdelingencirculaire 1982 en de internationale vluchtelingenverdragen gestelde.

grondslag: Kamerstukken 1990-1991, 21 975

periode: 1992-

(170) HANDELING

Het adviseren van de minister van Justitie ten aanzien van verzoeken tot erkenning of intrekking van de erkenning als vluchteling, in afwijking van het in de Vreemdelingencirculaire 1982 en de internationale vluchtelingenverdragen gestelde.

grondslag: Kamerstukken 1990-1991, 21 975

periode: 1992-

(171) HANDELING

Het adviseren -in samenspraak met de minister van Justitie- van de minister van Binnenlandse Zaken over het al dan niet toekennen van een paspoort aan vreemdelingen cq. vluchtelingen.

grondslag: Paspoortwet 1991, art. 13, 15, 16 en pag. XV Schuurman&Jordens; Hoeksma, p.153-154

periode: 1976-

(172) HANDELING

Het - in samenspraak met de minister van Justitie - vaststellen van de vluchtelingenstatus.

bron: Hoeksma, p. 154

periode: 1976-

(173) HANDELING

Het informeren van betrokkenen, waaronder de minister van Justitie, als onderdeel van de behandeling en beoordeling van asiolverzoeken.

bron: Rapport Onderzoek taken, organisatie en werkwijze Directie Algemene Zaken, ministerie van Buitenlandse Zaken, 1993.

periode: 1992-

produkt: algemene of individuele ambtsberichten, gericht aan de staatssecretaris van Justitie; vanaf 1989 worden de algemene berichten ambtsberichten aan de Tweede Kamer gezonden.

(174) HANDELING

Het consulteren van ambassades en consulaten inzake asiel-, vluchtelingen- en migratie-aangelegenheden.

bron: Rapport Onderzoek taken, organisatie en werkwijze Directie Algemene Zaken, ministerie van Buitenlandse Zaken, 1993

(175) HANDELING

Het verlenen en verlengen van visa conform vastgelegde procedures.

grondslag: Souverein Besluit-1813, Beneluxovereenkomst -1960, Akkoord van Schengen -1994, Vreemdelingencirculaire 1982, bijlage A4

(176) HANDELING

Het verlenen en verlengen van visa in afwijking van vastgelegde procedures.

grondslag: Souverein Besluit-1813, Beneluxovereenkomst -1960, Akkoord van Schengen -1994, Vreemdelingencirculaire 1982, bijlage A4

(177) HANDELING

Het ontwikkelen van het visumbeleid.

bron: interview hoofd bureau Vreemdelingen Vos ministerie van Buitenlandse Zaken

(178) HANDELING

Het ontwikkelen van wet- en regelgeving op het gebied van het visumbeleid.

bron: interview hoofd bureau Vreemdelingen Vos, ministerie van Buitenlandse Zaken

(179) HANDELING

Het - met het oog op internationale complicaties - voorbereiden en uitdragen van standpunten over het Nederlandse vluchtelingenbeleid in (inter)departementaal overleg.

bron: interview met hoofd bureau Asielzaken Kraan, ministerie van Buitenlandse Zaken; rapport onderzoek taken organisatie en werkwijze DAZ ministerie van Buitenlandse Zaken, 1993

opmerking: Het betreft hier met name de Interdepartementale Commissie voor Vluchtelingen zaken en de interdepartementale Stuurgroep Immigratie. Het gaat daarbij bijvoorbeeld over het quotumbeleid. Eindprodukt is bijvoorbeeld een nota en begeleidende brief aan de tweede kamer inzake het vluchtelingenbeleid

(180) HANDELING

Het - in overleg met de minister van Justitie - voorbereiden en inbrengen van standpunten ten aanzien van het Nederlandse vluchtelingenbeleid ten behoeve van internationaal overleg.

bron: rapport onderzoek taken organisatie en werkwijze DAZ, ministerie van Buitenlandse Zaken, 1993

opmerking: Het betreft hier bijvoorbeeld: a), b), Raad van Europa, c). Informele Consultaties, d). De Twaalf en Schengen

(181) HANDELING

Het aanwijzen van ambtenaren als vertegenwoordiger bij zaken van de Adviescommissie voor Vreemdelingen zaken die de minister aangaan.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 15

periode: 1966-

(182) HANDELING

Het - in samenwerking met de minister van Justitie - vaststellen van voorschriften ter verzekering van een goede uitvoering van het Vreemdelingenreglement.

grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, art.17, zoals gewijzigd in 1953, art. 25

(183) HANDELING

Het - in overleg met de minister van Justitie - verlenen van vrijstelling van het betalen van geldelijke vergoedingen voor het verlenen van verblijfsvergunningen aan vreemdelingen of categorieën van vreemdelingen.

grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, zoals gewijzigd in 1953, art. 10

(184) HANDELING

Het delegeren van de bevoegdheid (verlenen van mandaatschap) tot het uitreiken van vluchtelingenpaspoorten aan de International Refugee Organization (1947 - 1951), de Refugee Service Committee (1951 -1952) en het Hoge Commissariaat der Verenigde Naties voor Vluchtelingen in Nederland (1952 -1976).

grondslag: paspoortinstructie 1952, art. 54, Hoeksma, p. 114-115, 153-154

periode: 1947-1976

(185) HANDELING

Handeling vervalt.

(186) HANDELING

Het - in overeenstemming met de minister van Justitie - beschikken op verzoeken tot erkenning of intrekking van de erkenning als vluchteling, behandeld conform het in de Vreemdelingencirculaire 1982 en de internationale vluchtelingenverdragen gestelde.

grondslag: Vluchtelingenbesluit 1957, art. 3.1, 4, 5 en 6 ; Vreemdelingenwet 1965, art. 10.1, 15.1, 15.3 en 15.4, Kamerstukken, 21 975

periode: -1991

(187) HANDELING

Het, in overeenstemming met de minister van Justitie, beschikken op verzoeken tot erkenning of intrekking van de erkenning als vluchteling, in afwijking van het in de Vreemdelingencirculaire 1982 en de internationale vluchtelingenverdragen gestelde.

grondslag: Vluchtelingenbesluit 1957, art. 3.1, 4, 5 en 6 ; Vreemdelingenwet 1965, art. 10.1, 15.1, 15.3 en 15.4, Kamerstukken, 21 975

periode: -1991

(188) HANDELING

Het afgeven, verlengen of wijzigen van paspoorten of reispassen voor vreemdelingen.

grondslag: paspoortinstructie 1952, art. 12, Paspoortwet 1991, pag. X-XVI uitgave Schuurmans en Jordens

periode: 1952-1991

ACTOR: Minister van Defensie

(189) HANDELING

Het vaststellen van voorschriften ter verzekering van een goede uitvoering van het Vreemdelingenreglement.

grondslag: Vreemdelingenreglement 1918 en 1953, art. 25

ACTOR: Koninklijke Marechaussee

(190) HANDELING

Het aan vreemdelingen verlenen/weigeren van de toegang tot Nederland.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 6

(191) HANDELING

Het verlengen van de duur van vasthouding van een door een ambtenaar van de grensbewaking ter controle opgenomen vreemdeling.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 19.3

(192) HANDELING

Het bij beschikking verlenen/verlengen/intrekken van geldigheidsduur van vergunningen, grenskaarten en doorlaatbewijzen ingesteld bij de overeenkomst inzake het kleine grensverkeer.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 33.1 en .2

(193) HANDELING

Het geven van toestemming aan bemanningsleden van vliegtuigen/zeeschepen en/of aan dier passagiers die niet in het bezit zijn van een geldig toegangsbevijs tot Nederland om zich, in afwachting van hun vertrek, tijdelijk buiten het vliegveld/de haven op te houden.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 45

(194) HANDELING

Het stellen van aantekeningen in reis- en identiteitspapieren van vreemdelingen.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 75, 76

(195) HANDELING

Het tijdelijk in beslag nemen van reis- en identiteitspapieren.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 77.1

ACTOR: Militair Gezag

(196) HANDELING

Het voeren van overleg met de minister van Justitie over de aanwijzing van bepaalde verblijfplaatsen aan vreemdelingen binnen een in staat van oorlog of van beleg verklaard gedeelte van het grondgebied des Rijks.

grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, art. 19

(197) HANDELING

Het in afwachting van de beslissing van de minister van Justitie voorlopig aanwijzen aan vreemdelingen van bepaalde verblijfplaatsen in een in staat van oorlog of van beleg verklaard gedeelte van het grondgebied des Rijks aan vreemdelingen en het doen van mededeling daarvan aan die minister.

grondslag: Vreemdelingenreglement 1918, art. 19

ACTOR: Minister van Economische Zaken

(198) HANDELING

Het adviseren van de minister van Justitie ten aanzien van de toelating van individuele economisch zelfstandigen.

grondslag: Vreemdelingencirculaire 1982,A4; Staatscourant 1992, 248

(199) HANDELING

Het, vanuit de beleidsvisie ten aanzien van de economisch zelfstandigen, adviseren van de minister van Justitie over het te voeren beleid ten aanzien van de toelating van vreemdelingen.

grondslag: Vreemdelingencirculaire 1982, B11

**ACTOR: Minister van Financiën
(ambtenaren der invoerrechten en accijnzen)**

(200) HANDELING

Het aan vreemdelingen verlenen/weigeren van de toegang tot Nederland.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 6

(201) HANDELING

Het verlengen van de duur van vasthouding van een door een ambtenaar van de grensbewaking ter controle opgenomen vreemdeling.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 19.3

(202) HANDELING

Het bij beschikking verlenen/verlengen/intrekken van geldigheidsduur van vergunningen, grenskaarten en doorlaatbewijzen ingesteld bij de overeenkomst inzake het kleine grensverkeer.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 33.1 en .2

(203) HANDELING

Het geven van toestemming aan bemanningsleden van vliegtuigen/zeeschepen en/of aan dier passagiers die niet in het bezit zijn van een geldig toegangsbevijs tot Nederland om zich, in afwachting van hun vertrek, tijdelijk buiten het vliegveld/de haven op te houden.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 45

(204) HANDELING

Het stellen van aantekeningen in reis- en identiteitspapieren van vreemdelingen.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 75.76

(205) HANDELING

Het tijdelijk in beslag nemen van reis- en identiteitspapieren.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 77.1

ACTOR: Minister van Onderwijs en Wetenschappen

(206) HANDELING

Het adviseren van de minister van Justitie ten aanzien van de toelating van individuele buitenlandse onderwijsgeevenden en wetenschappelijke onderzoekers.

grondslag: Vreemdelingencirculaire 1982

(207) HANDELING

Het, vanuit de beleidsvisie ten aanzien van de buitenlandse onderwijsgeevenden en wetenschappelijke onderzoekers, adviseren van de minister van Justitie over het te voeren beleid ten aanzien van de toelating van vreemdelingen.

grondslag: Vreemdelingencirculaire 1982, B11

ACTOR: Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

(208) HANDELING

Het adviseren van de minister van Justitie ten aanzien van de toelating van individuele buitenlandse werknemers.

grondslag: Vreemdelingencirculaire 1982, A4, B11

(209) HANDELING

Het, vanuit de beleidsvisie ten aanzien van de buitenlandse werknemers, adviseren van de minister van Justitie over het te voeren beleid ten aanzien van de toelating van vreemdelingen.

grondslag: Vreemdelingencirculaire 1982, B11

ACTOR: Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur

(210) HANDELING

Het adviseren van de minister van Justitie ten aanzien van de toelating van individuele sportlieden en kunstenaars.

grondslag: Vreemdelingencirculaire 1982, A4

(211) HANDELING

Het, vanuit de beleidsvisie ten aanzien van de sportlieden en kunstenaars, adviseren van de minister van Justitie over het te voeren beleid ten aanzien van de toelating van vreemdelingen.

grondslag: Vreemdelingencirculaire 1982, B11

ACTOR: Minister van Maatschappelijk Werk

(212) HANDELING

Het vaststellen van voorschriften ter verzekering van de richtige uitvoering van het Vreemdelingenreglement.

grondslag: Vreemdelingenreglement 1953, art. 25

ACTOR: Politieregio Rijnmond, voorheen de gemeente(rivier)politie te Rotterdam

(213) HANDELING

Het aan vreemdelingen verlenen/weigeren van de toegang tot Nederland.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 6

(214) HANDELING

Het verlengen van de duur van vasthouding van een door een ambtenaar van de grensbewaking ter controle opgenomen vreemdeling.

grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 19.3

(215) HANDELING

Het bij beschikking verlenen/verlengen/intrekken van de geldigheidsduur van vergunningen, grenskaarten en doorlaatbewijzen ingesteld bij de overeenkomst inzake het kleine grensverkeer.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 33.1 en .2

(216) HANDELING

Het geven van toestemming aan bemanningsleden van vliegtuigen/zeeschepen en/of aan dier passagiers die niet in het bezit zijn van een geldig toegangsbevijs tot Nederland om zich, in afwachting van hun vertrek, tijdelijk buiten het vliegveld/de haven op te houden.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 45

(217) HANDELING

Het stellen van aantekeningen in reis- en identiteitspapieren van vreemdelingen.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 75, 76

(218) HANDELING

Het tijdelijk in beslag nemen van reis- en identiteitspapieren.

grondslag: Vreemdelingenbesluit 1966, art. 77.1

ACTOR: Raad van State

(219) HANDELING

Het beschikken op een beroep tegen een beslissing van de minister van Justitie inzake de herziening van beschikkingen volgend uit de Vreemdelingenwet 1965.
grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 34.1,4

ACTOR: Staten-Generaal

(220) HANDELING

Het doen van een verzoek om een concept-AMVB voor het regiem in ruimten voor de tijdelijke opvang voor te verwijderen vreemdelingen van vliegvelden om te zetten in een wettelijke regeling.
grondslag: Vreemdelingenwet 1965, art. 7a.5
periode: 1988-

ACTOR: Interdepartementale Commissie voor vluchtelingen en verplaatste personen

(221) HANDELING

Adviseren van de regering over de toelating van buitenlandse arbeidskrachten voor de Nederlandse industrie.
bron: archief, zie bijlage 4
periode: 1947-195..

ACTOR: Interdepartementale Commissie tot bestudering van Verdrag betreffende status van vluchtelingen

(222) HANDELING

Adviseren van de regering inzake het op handen zijnde internationale verdrag betreffende de status van vluchtelingen.
bron: archief, zie bijlage 4
periode: 1951

ACTOR: Interdepartementale Commissie voor vluchtelingenzaken

(223) HANDELING

Adviseren van bewindslieden cq. de ministerraad terzake van internationale vluchtelingenvraagstukken.
bron: archief, zie bijlage 4
periode: 1955-

(224) HANDELING

Bepalen van een gezamenlijk standpunt ten aanzien van particuliere initiatieven op het gebied van vluchtelingen zaken.

bron: archief, zie bijlage 4

periode: 1955-

(225) HANDELING

Voorbereiden cq. het op voorafgaand gezag van de ministerraad nemen van besluiten met name ten aanzien van de uitgenodigde vluchtelingen.

bron: archief, zie bijlage 4

periode: 1955-

**ACTOR: Interdepartementale Coördinatiecommissie
Minderhedenbeleid**

(226) HANDELING

Adviseren van de regering ten aanzien van minderheden.

bron: archief, zie bijlage 4

periode: 1980-

ACTOR: Interdepartementale Werkgroep Immigratie

(227) HANDELING

Voorbereiden van regeringsbeleid inzake immigratie.

bron: archief, zie bijlage 4

periode: 1988-1989

ACTOR: Interdepartementale Stuurgroep Immigratie

(228) HANDELING

Voorbereiden van regeringsbeleid inzake immigratie.

bron: archief, zie bijlage 4

periode: 1990-

**ACTOR: Ministeriële Taskforce, ad hoc commissie voor asiel en
migratie**

(229) HANDELING

Voorbereiden van beslissingen van de ministerraad over asiel- en immigratie-aangelegenheden.

bron: interviews

C. Ambtelijke organisatie

De ontwikkeling van de ministeriële organisatie van vreemdelingenzaken van 1945 tot 1994 bij het ministerie van Justitie kan worden samengevat als die van een politionele naar een immigratie- en naturalisatiedienst.

1945-1955: Bureau Rijksvreemdelingendienst

Een jaar voor de Tweede Wereldoorlog werd de vreemdelingendienst binnen de rijkspolitie van het ministerie van Justitie geplaatst. Voordien bemoeide een andere afdeling binnen het ministerie zich met de beleidsmatige en juridische kant van het vreemdelingenvraagstuk (Tweede afdeling, Bureau A). Binnen de rijkspolitie was al de organisatie van de grensbewaking (inspecteur der Koninklijke Marechaussee) ondergebracht.

Deze verschuiving van bevoegdheden van juridisch/beleidsmatig naar politioneel werd gedurende de oorlog geconsolideerd en vanaf 1945 was het Bureau Rijksvreemdelingendienst (Afdeling politie) de ambtelijke organisatie van het vreemdelingenwezen. De commissie die zich midden jaren vijftig bezighield met de reorganisatie van de rijksvreemdelingendienst en grensbewaking vond dat vreemdelingenzaken (weer) uit de politionele sfeer gehaald moest worden en voortaan als apart onderdeel in de rechtssfeer getrokken diende te worden. De politie was volgens deze commissie niet de aangewezen instantie om richtlijnen voor een algemeen beleid vast te stellen en algemene voorschriften te concipiëren daar de politie een uitvoeringsorgaan was. Verder was een uitkomst van de gedachtenwisseling in de commissie de organisatorische opdeling tussen beleid en uitvoering⁴⁶.

1956-1976: (Hoofd)Afdeling Vreemdelingenzaken en Grensbewaking

Bij ministerieel besluit van 27 april 1956⁴⁷ werd de Rijksvreemdelingendienst opgeheven en geplaatst in een nieuw ingestelde 9de afdeling. Deze werd al snel daarna omgedoopt tot een hoofdafdeling. De geplande opdeling tussen beleid en uitvoering werd hiermee geïnstitutionaliseerd. Het Stafbureau Algemene en Juridische Zaken nam beleidskwesties voor zijn rekening; de 'puur technische concrete kwesties'⁴⁸ werden gedaan door de afdelingen vreemdelingenzaken en grensbewaking.

De Vreemdelingenwet van 1965, die op 1 januari 1967 in werking trad, bracht geen wezenlijke organisatorische veranderingen met zich mee. Wel werd, onder meer⁴⁹ als uitvloeisel van de vele nieuwe voorschriften die een niet geringe toename van werk veroorzaakten, een nieuwe afdeling Toezicht Vreemdelingen en Grensbewaking ingesteld⁵⁰. Er was echter geen sprake van een nieuwe taaktoebedeling, daar het toezichthouden op vreemdelingen altijd al een onderdeel was geweest van het takenpakket van de minister van Justitie.

1976-1993: Directie Vreemdelingenzaken

Bij ministerieel besluit van 2 juni 1976⁵¹ werd de hoofdafdeling omgezet in de Directie Vreemdelingenzaken.

In wezen bleef dezelfde soort indeling bestaan, namelijk die tussen beleid (hoofdafdeling Juridische en Beleidsvraagstukken) en uitvoering (de afdelingen Toelating, Verblijf en Toezicht).

Van begin jaren '80 tot begin jaren '90 werd de Directie Vreemdelingenzaken geplaatst binnen het nieuw gevormde Directoraat-Generaal Politie en Vreemdelingenzaken⁵².

In 1986 werden de juridische functies (herziening, kort geding en rechtspraak) overgeheveld van de hoofdafdeling Juridische en Beleidsvraagstukken naar de hoofdafdeling Toelating en Verblijf, 'die tot dan toe alleen de eerste aanlegzaken in verzoeken om toelating en verblijf van vreemdelingen had behandeld.'⁵³

Bij de reorganisatie van 1991 werd de Directie Vreemdelingenzaken weer rechtstreeks onder de secretaris-generaal geplaatst. De organisatorische verandering van genoemd jaar staat te boek als een ingrijpende. De Directie bestond uit twee soorten afdelingen.

I. Uitvoering: vier afdelingen die ieder voor een bepaald deel van Nederland integraal verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van alle aspecten van de vreemdelingenwetgeving. Die afdelingen heten regio's.

II. Ondersteunende stafafdelingen: beleidsontwikkeling en beheer/informatie.

Het doel van de nieuwe organisatie was om de professionalisering en aanspreekbaarheid te vergroten voor diensten die ook met de uitvoering te maken hebben (bijv. vreemdelingendiensten en advocatuur).

Ingrijpend, omdat de directie voorheen georganiseerd was volgens de functionele en procedurele opbouw van het vreemdelingenrecht en -beleid. Vanaf de reorganisatie werd de gehele werklast regionaal opgedeeld en het werk in die regio's naar verschillende taken ingedeeld. Voor het eerst was er sprake van een 'veld', dat wil zeggen van 'buitendiensten'⁵⁴.

1994- : Immigratie- en Naturalisatiedienst

Sinds 1993 is de naturalisatiedienst ondergebracht bij de directie Vreemdelingenzaken. Dat wil zeggen dat binnen deze directie een nieuwe taak is geworden het behandelen van naturalisatieverzoeken op basis van de Rijkswet op het Nederlanderschap.

Ook is in 1993 een directeur-generaal ingesteld, belast met de Coördinatie van Europese Zaken en Immigratieaangelegenheden en direct geplaatst onder de minister cq. staatssecretaris. Deze functioneert voor een deel naast (afhandeling van individuele zaken) en voor een deel binnen (internationaal overleg, algemene beleidsadvisering) de directie Vreemdelingenzaken.

Per 1 januari 1994 is de Directie Vreemdelingenzaken omgevormd tot Immigratie- en Naturalisatiedienst. 'Onder behoud van de ministeriële verantwoordelijkheid zal de dienst het vreemdelingenbeleid uitvoeren op afstand van het kernde-

partement van Justitie.' Bij deze verzelfstandiging van de Directie Vreemdelingenzaken/Immigratie- en Naturalisatiedienst spelen twee verschillende factoren een rol. Ten eerste de herbezinning op de kerntaken van de rijksoverheid en ten tweede de fasegewijze wijziging van de Vreemdelingenwet⁵⁵.

Andere organisatie-onderdelen ministerie van Justitie

De directie Delinquentenzorg- en jeugdinrichtingen, directie Staats- en strafrecht, het directoraat-generaal Wetgeving (waaronder naturalisatie/nationaliteitskwesties; onderdelen die sinds 1993 bij de Directie Vreemdelingenzaken ondergebracht zijn) verrichten ook handelingen op het gebied van vreemdelingenaangelegenheden, maar zijn vooralsnog buiten beschouwing gelaten.

D. Machine leesbare gegevens

Sinds 1987 is een geautomatiseerd systeem ingevoerd om vingerafdrukken van asielzoekers te vergelijken (HAVANK), ter voorkoming van de zogenaamde 'asylumshopping'. De vergelijking vindt plaats bij de Centrale Recherche Informatiedienst (CRI).

Midden 1990 gaf de Directie Vreemdelingenzaken (DVZ) opdracht tot de bouw van een Vreemdelingen Administratie Systeem (VAS). 'Het VAS is een elektronische kaartenbak met gegevens over vreemdelingen, die voor de uitvoering van het vreemdelingenbeleid relevant zijn. Naast het ministerie van Justitie en de vreemdelingendiensten zullen ook andere diensten die bij de uitvoering van het vreemdelingenbeleid betrokken zijn (bijv. bevolkingsadministratie, sociale dienst, arbeidsbureau) van het systeem gebruik kunnen maken. Het VAS kan zo een belangrijke rol spelen bij het verbeteren van het toezicht en het voeren van een consistent overheidsbeleid ten aanzien van illegale vreemdelingen. In 1993 moet het VAS operationeel zijn.'⁵⁶

Bij het bureau Visadienst van de Directie Vreemdelingenzaken werd in 1991 gewerkt aan een vaste computerverbinding met het ministerie van Buitenlandse Zaken. Hierdoor wordt het mogelijk te corresponderen met alle aan te sluiten posten in het buitenland. In 1991 waren enkele diplomatieke posten aangesloten op het Visum Informatie Systeem (VIS)⁵⁷.

In 1992 is DVZ gestart met de automatisering van de landendocumentatie (via het project, genaamd PAL). Deze zal de papieren documentatieverzameling gaan vervangen⁵⁸.

De bedoeling is ook om in de toekomst de persoonsdossiers integraal in zo'n systeem onder te brengen.⁵⁹

E. Bijlagen

0
0
0
0
0
0
0
0
0
0

Bijlage 1. Actoren

Hierin worden de actoren in het beleidsterrein toelating alfabetisch opgesomd.

- Amnesty International
- Arrondissementsrechtbank
- Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD)
- Bureau voor Rechtshulp
- Centrale Recherche Informatiedienst (CRI)
- Commissies (zie bijlage 3)
- Gemeentesecretariaten
- Geneeskundig inspecteur
- Hoge Commissariaat der Verenigde Naties voor Vluchtelingen (in Nederland)
- Hoge Raad der Nederlanden
- Hoofd van plaatselijke politie
- International Refugee Organization
- Internationale Organisatie van Migratie (IOM)
- Interdepartementale Commissies (zie bijlage 4)
- Internationale netwerken (zie bijlage 5)
- Kantongerecht
- Koningin (Hare Majesteit de)
- Koninklijke Marechaussee
- ministerie van Justitie
- ministerie van Buitenlandse Zaken
- ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
- ministerie van Economische Zaken
- ministerie van Defensie
- ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur
- ministerie van Binnenlandse Zaken
- ministerie van Onderwijs en Wetenschappen
- ministerie van Financiën
- Ministeriële Taskforce
- Nederlands Centrum voor Buitenlanders
- Openbaar Ministerie
- Orde van Advocaten
- Procureur-generaal, fgd directeur van politie
- Raad van Europa
- Raad van State
- Refugee Service Committee
- Rijkspolitie
- Rivierpolitie te Rotterdam
- Staten-Generaal
- Stichting Vluchteling
- Terugkeerbureau
- Vluchtelingenorganisatie Nederland (VON)
- Vluchtelingenwerk Nederland

Bijlage 2. Adviescommissie voor vreemdelingenzaken en voorgangers

Commissie-Schilthuis

Bij beschikking van de minister van Justitie van 9-2-1946, Afdeling Politie, no. J.Z. 275/46 werd een commissie ingesteld, die genoemd werd naar haar voorzitter, J.Schilthuis, lid van de Tweede Kamer.

Taakomschrijving:

Taak van deze commissie was 'het hoofd van het bureau Rijksvreemdelingendienst van de Afdeling Politie van het ministerie van Justitie in daartoe bepaalde gevallen of op diens verzoek te adviseren omtrent de vraag, of ingevolge de Vreemdelingen-circulaire A. dd. 1 oktober 1945, al dan niet uit Nederland zullen moeten worden verwijderd personen van Duitse nationaliteit, die een verzoekschrift hebben ingediend om in aanmerking te mogen komen voor een vergunning tot tijdelijk voortgezet verblijf in Nederland en waarvan de terzake betrekkelijke stukken door het hoofd van voornoemd bureau aan de commissie ter beoordeling worden voorgelegd.'⁶⁰

Volgens de Memorie van Antwoord voor de rijksbegroting-1948 zou deze commissie vanaf genoemd jaar 'uitsluitend een adviescommissie in beroep' zijn geworden⁶¹. Nadere stukken zijn hierover niet gevonden.

De commissie-Schilthuis is de voorganger van de hieronder genoemde Permanente Vreemdelingen-Adviescommissie (PVAC).

Permanente Vreemdelingen-Adviescommissie (PVAC).

Deze commissie was de voorloper van de Adviescommissie voor vreemdelingenzaken (AVC).

De PVAC werd ingesteld bij beschikking van de minister van Justitie op 4-3-1950 (Kabinet A, no. 6810 Q 10) en stond onder voorzitterschap van het lid der Tweede Kamer J.Schilthuis.

De instellingsbeschikking bestond uit de volgende artikelen.

I. Taakomschrijving 4-3-1950

Deze commissie adviseert de minister van Justitie en het Hoofd van de Rijksvreemdelingendienst van het ministerie van Justitie:

1. inzake elk voorstel tot verwijdering uit het land van een in Nederland gevestigde vreemdeling, die in Nederland verblijft met toestemming van het bevoegde gezag;
2. inzake zodanige aangelegenheden, rakende hier te lande vertoevende vreemdelingen, als het de minister gewenst zal voorkomen aan het oordeel van de hierbedoelde commissie te onderwerpen en
3. inzake aangelegenheden hier te lande vertoevende vreemdelingen betreffende, waarin de commissie meent eigener beweging aan de minister advies te moeten uitbrengen.

II.

Dat met betrekking tot aangelegenheden, waarover het advies van de permanente vreemdelingen adviescommissie zal worden ingeroepen, c.q. waarin de commissie voornoemd eigener beweging meent de minister van Justitie advies te

moeten uitbrengen, de terzake betrekkelijke stukken vanwege de minister van Justitie aan de commissie zullen worden overlegd.

III.

dat de PVAC bevoegd zal zijn in bijzondere gevallen de betrokken vreemdeling zelf te horen en desgewenst aan het hoofd van het bureau Rijksvreemdelingendienst van de afdeling Politie kan verzoeken derden nader te horen of te doen horen.

IV.

te bepalen, dat de vergaderingen van de PVAC voor het geven van inlichtingen en advies zullen worden bijgewoond door J.Grevelink, hoofdcommissaris van Rijkspolitie, hoofd van het bureau Rijksvreemdelingendienst van de afdeling Politie van het ministerie van Justitie, of door een door hem aan te wijzen plaatsvervanger.

V.

de PVAC zal bestaan uit de volgende leden:

1. J.Schilthuis, lid van de 2de Kamer, voorzitter.
2. C.W.I.Wittelwaal van Stoetwegen, lid 2de Kamer, lid.
3. H.M.J.Dassen, lid 2de Kamer, lid.
4. C.J.van Lienden, lid 2de Kamer, lid.
5. C.Adriaanse, hoofd van de Directie Administratieve Zaken bij het ministerie van BUIZA, lid.
6. H. de Bie, oud-president van de Arrondissements-Rechtbank te Rotterdam, lid.
7. F.J.F.M.Duynstee, Raadadviseur in buitengewone dienst bij het ministerie van Justitie, lid.

secretarissen:

8. J.F. van West de Veer, referendaris bij het ministerie van Justitie en
9. M.F. van Rosse, commies bij het ministerie van Justitie.

Taakuitbreiding 1-12-1950

Bij beschikking van de minister van Justitie van 1-12-1950 (afdeling Algemene en Kabinetszaken, Bureau Kabinetszaken, no. 6810 Q 11) onderging de commissie een taakuitbreiding:

overwegende dat het gewenst voorkomt, dat de commissie eveneens advies zal worden gevraagd over verzoeken om toelating van vreemdelingen van wie de echtgenote Nederlandse is en reeds lange tijd in Nederland woonachtig is, dan wel van wie de echtgenote Nederlandse van origine is en met toestemming van het bevoegde gezag reeds lange tijd in Nederland gevestigd is en dat het tweede lid van de beschikking van 4-3-1950 wordt uitgebreid tot 'zodanige aangelegenheden, rakende toelating of verwijdering van vreemdelingen, als het ondergetekende gewenst zal voorkomen aan het oordeel van de hierbedoelde commissie te onderwerpen', heeft besloten:

De taakomschrijving aan te vullen en nader vast te stellen:

1. inzake elk voorstel tot verwijdering uit Nederland van een in Nederland ge-

- vestigde vreemdeling, die in Nederland verblijft met toestemming van het bevoegde gezag;
- inzake elk verzoek tot toelating van een vreemdeling, van wie de echtgenote Nederlandse is en reeds lange tijd in Nederland woonachtig is, dan wel van wie de echtgenote Nederlandse van origine is en met toestemming van het bevoegde gezag reeds lange tijd in Nederland gevestigd is;
  - inzake 'zodanige aangelegenheden, rakende toelating of verwijdering van vreemdelingen, als het de minister van Justitie gewenst zal voorkomen aan het oordeel van de hierbedoelde commissie te onderwerpen';
  - inzake aangelegenheden, hier te lande vertoevende vreemdelingen betreffende, waarin de commissie meent eigener beweging aan de minister van Justitie advies te moeten uitbrengen.⁶²

Taakuitbreidingen 6-2-1957

A. Eerste

In 1957 werden bij ministerieel besluit van 6 februari 1957 (nr.44/057/Afdeling Algemene en Kabinetszaken) enige zaken betreffende deze commissie veranderd.

De beschikking luidt:

- De commissie zal de minister van Justitie adviseren:
  - inzake elk voornemen tot verwijdering uit Nederland van een vreemdeling:
    - wiens verblijf in Nederland door het bevoegde gezag, met het toezicht op vreemdelingen belast, of duurzaam voor onbepaalde tijd of voor bepaalde duur, langer dan een jaar, is aanvaard; in het laatste geval indien de toepassing van de maatregel van verwijdering de duur van het oorspronkelijke aanvaarde verblijf zou verkorten en het verblijf tenminste een jaar heeft geduurd;
    - die, ook zonder dat zijn verblijf door het gezag, onder a. bedoeld, is aanvaard, meer dan 5 jaar ononderbroken in Nederland heeft vertoefd;
  - inzake elk verzoek, waarvan de weigering wordt overwogen, tot verblijf in Nederland voor onbepaalde duur of voor bepaalde duur, langer dan drie maanden, van een vreemdeling:
    - van wie de echtgenoten Nederlandse is, of
    - die zelf of van wie de echtgenote de Nederlandse nationaliteit heeft bezeten en deze op andere wijze heeft verloren dan door tussen 10 mei 1940 en 5 mei 1945 treden in vijandelijke staats- of krijgsmacht, of
    - van wiens gezin deel uitmaakt een Nederlander, die in rechte lijn of tot en met de derde graad van de zijlijn aan hem is verwant of als pleegkind in zijn gezin is opgenomen
    - die in rechte lijn of tot en met de derde graad van de zijlijn aan een Nederlander verwant is;
  - inzake zodanige aangelegenheden, rakende de aanvaarding van verblijf in Nederland en de verwijdering uit Nederland van vreemdelingen, als het de minister van Justitie gewenst zal voorkomen aan het oordeel van de commissie te onderwerpen;
  - inzake aangelegenheden, het verblijf en de verwijdering en het toezicht op hier te lande vertoevende vreemdelingen betreffende, welke de commissie

meent eigener beweging aan de minister van Justitie te moeten voorleggen, een en ander met dien verstande, dat:

- a. de commissie inzake algemene punten van vreemdelingenbeleid, waarover zij eigener beweging tot de minister van Justitie wendt, niet gehouden is aan de vorm van een advies;
  - b. de minister van Justitie zich voorbehoudt om beslissingen te nemen zonder raadpleging van de commissie, indien de veiligheid van de staat of de openbare orde zulks vereist, dan wel ter zake van de aanvaarding van verblijf in Nederland of de verwijdering uit Nederland van vreemdelingen door de Raad van Ministers een besluit is genomen.
- II. Met betrekking tot aangelegenheden, waarover het advies van de commissie zal worden ingeroepen of waarover zij meent eigener beweging advies te moeten uitbrengen, zullen de ter zake betreffende stukken vanwege de minister van Justitie aan de commissie worden voorgelegd.
- III. De commissie is bevoegd in bijzondere gevallen de betrokken vreemdeling zelf te horen en desgewenst aan het hoofd van de afdeling Vreemdelingenzaken en Grensbewaking van het ministerie van Justitie te verzoeken derden nader te horen of te doen horen.
- IV. De vergaderingen van de commissie zullen voor het geven van inlichtingen en advies worden bijgewoond door J. Grevelink, adviseur van de minister van Justitie in vreemdelingenzaken en door het hoofd van de afdeling Vreemdelingenzaken en Grensbewaking van het ministerie van Justitie⁶³.

B. Tweede

Met het Vluchtelingenbesluit (KB van 10-1-1957 op het Vluchtelingenverdrag van 1951) werd de taak van de PVAC uitgebreid:

1. anders dan in gevallen waarin de ministers van Justitie en BUIZA eenstemmig besluiten tot inwilliging van een dergelijk verzoek, kunnen vreemdelingen die erkend willen worden als vluchteling zich tot de commissie wenden (art. 3);
2. vluchtelingen ten aanzien van wie het voornemen bestaat hen te verwijderen kunnen zich eveneens wenden tot de commissie (art. 8).

Deze bijzondere taak is niet in een aparte taakwijziging in het instellingsbesluit van de commissie opgenomen, omdat deze 'voortvloeit uit de algemene maatregel tot uitvoering'.

Deze algemene maatregel tot uitvoering is de ministeriële beschikking van 6-2-1957 (nr.43/057/afdeling Algemene en Kabinetszaken), die inhoudt, dat 'ter uitvoering van artikel 19 van het vluchtelingenbesluit (...) het bepaalde sub IV van zijn beschikking van 6 februari 1957, nr.44/057, afdeling Algemene en Kabinetszaken, van overeenkomstige toepassing (is).'

Dat wil zeggen, de commissie is krachtens het Vluchtelingenverdrag aangewezen als beroepsinstantie⁶⁴.

Vershil 1957 met 1950:

A. Nieuw is in vergelijking met 1950-charter:

Voordien werden alleen voorgenomen *verwijdering* van hier te lande gevestigde vreemdelingen aan de commissie voorgelegd. Vanaf 1957 worden aan de com-

missie ook gevallen voorgelegd voor advies betreffende *toelating* (voor langer dan 3 maand) van vreemdelingen wanneer diens echtgenote (oud-)Nederlandse, zelf oud-Nederlander (behalve tengevolge van vijandelijke krijgs- of staatsdienst), of indien hij in rechtlijn of zijlijn tot en met de 2de graad aan een Nederlander is verwant, of een Nederlander van zijn gezin deel uitmaakt⁶⁵.

B. Sinds 1957 adviseert de commissie alleen de minister .

C. De commissie is een beroepsinstantie voor vluchtelingen.

Adviescommissie voor vreemdelingenzaken

Deze commissie was de opvolger van de PVAC en werd bij de Vreemdelingenwet van 13-1-1965 (Stbl.1967, nr.4), artikel 2, ingesteld en geïnstalleerd op 4-1-1967 (Ster.1967, nr.4). Deze commissie functioneert hedentendage nog en staat te boek als een permanent extern adviesorgaan.

De leden werden benoemd bij KB van 21 december 1966 (nr.4), Hoofdafdeling Vreemdelingenzaken en Grensbewaking, nr. AJZ 2469/E-1522.

Samenstelling (in 1967):

voorzitter: mr. P.Eijssen

Leden: prof.mr. F.J.F.M.Duynstee, mr. E.J.Rosen Jacobson, J.H.Scheps,
F.J.Willems, jkvr.mr. C.W.I.Wtewaal van Stoetwegen, dr. P.J.Platteel.

Taakomschrijving:

De minister van Justitie adviseren omtrent de toepassing van het bepaalde bij en krachtens de wet.

Uit de toespraak van de minister van Justitie bij de installatie: 'In het systeem van de nieuwe vreemdelingenwet neemt de Adviescommissie een zeer belangrijke plaats in. Ze is (...) uitgerust met bevoegdheden, welke overeenkomst vertonen met die van een administratief-rechterlijk orgaan, en past aldus zeer wel in het streven naar een evenwichtig stelsel van rechtsmiddelen ten dienste van de vreemdeling in zijn pogen om een hem niet bevredigende beslissing herziening te verkrijgen. De taak van de commissie is overigens van wijdere strekking: in het algemeen de minister van Justitie van advies te dienen omtrent de toepassing van de vreemdelingenwetgeving. De minister kan dus ook advies inwinnen over kwesties waarin het niet om een verzoek tot herziening gaat; voorts kan de commissie desgewenst eigener beweging aan de minister haar oordeel kenbaar maken over algemene vraagstukken van vreemdelingenbeleid. Het grootste deel van uw arbeid echter (...) zal bestaan uit het behandelen van individuele gevallen die aan u om advies zullen worden voorgelegd. Dat advies (...) zal telkens bij de te nemen beslissing zwaar wegen. Vervolgens wees de minister van Justitie op het onafhankelijke karakter van de commissie gezien haar samenstelling en op de waarborgen voor een onafhankelijke oordeelsvorming.'⁶⁶

Samenvattend kan de Adviescommissie voor vreemdelingenzaken (inclusief haar voorgangers) getypeerd worden als:

1. beroepsinstantie voor vreemdelingen (vluchtelingen)
2. beleidsadviseerder voor Justitie⁶⁷

Bijlage 3. Commissies, werkgroepen ed.

Hieronder volgt een overzicht van de commissies en werkgroepen exclusief de Adviescommissie voor vreemdelingenzaken (en voorgangers) en de interdepartementale commissies. De volgorde geschiedt op instellingsjaar.

De lijst pretendeert niet volledig te zijn. Bovendien kon niet van elke commissie cq. werkgroep voldoende informatie achterhaald worden.

Commissie bezuiniging uitgaven Rijkspolitie

Ingesteld bij beschikking van 24 april 1947, Kabinet Bureau D, no. 1100 B 57.

Ook genoemd de commissie-van Thiel.

Leden o.a. H.Sieperda en J.H.Swenne.⁶⁸

Kleine Commissie inzake Decentralisatie van Vreemdelingenzaken

Ingesteld in 1949.

Samenstelling:

Voorzitter: mr.dr. J.A. van Thiel, procureur-generaal te Amsterdam.

leden: jhr.mr.dr. L.H.K.C. van Asch van Wijck, directeur-generaal van Politie;

J.Grevelink, hoofdvan het Bureau Rijksvreemdelingendienst en Visadienst;

Secretaris: mr. J.F. van West de Veer, hoofdambtenaar ter beschikking van de secretaris-generaal.

Taak:

'(...) de mogelijkheid na (...) gaan om een einde te maken aan de voortdurend stijgende behoefte aan personeel bij het centrale orgaan, belast de behandeling van vreemdelingenzaken, uiteraard zonder tekort te doen aan het op vreemdelingen voor zoveel nodig te houden toezicht.'⁶⁹

Commissie tot het adviseren omtrent een voor een richtig vreemdelingenbeleid gewenste taaktoebedeling aan de voormalige rijksvreemdelingendienst en het bureau van de administrateur voor de grensbewaking. (commissie-Van Doorn)

Ingesteld door de minister van Justitie bij besluit van 16 juni 1954,

nr.P.100/066; bestond van 1954-1956.

Samenstelling:

voorzitter: substituut-officier van justitie bij de rechtbank te Rotterdam, H.W. van Doorn.

secretaris: ambtenaar van het openbaar ministerie bij de kantongerechten te Den Haag.

leden: advocaat-generaal bij het Hof te Den Bosch, hoofd achtste afdeling (rechterlijke macht) van Justitie, hoofd bureau organisatie en efficiency, hoofdambtenaar ter beschikking van de secretaris-generaal van Justitie.

Taken:

'Van advies dienen omtrent

1. de vraag welke taken voor een richtig vreemdelingenbeleid moeten worden toebedeeld aan de Rijksvreemdelingendienst en welke aan de Administrateur voor de Grensbewaking, mede gelet op de werkzaamheden die de procureurs-

- generaal fgd Directeuren van politie in het kader van het toezicht op de vreemdelingen vervullen.
2. de meest juiste organisatie en werkwijze van de Rijksvreemdelingendienst en het Bureau van de Administrateur voor de Grensbewaking, nadat de taakverdeling als boven bedoeld is vastgesteld.⁷⁰

Werkgroep ter voorbereiding van een wet vreemdelingen

Ingesteld in 1961 door de minister van Justitie Beerman.

Voorzitter: mr.P. Eijssen, raadsheer in de Hoge Raad der Nederlanden.

Taak:

Voorbereiden van een "aan de tegenwoordige behoeften en omstandigheden aangepaste" wet over de toelating en uitzetting van vreemdelingen.

'Bij deze voorbereiding wordt -uitgaande van de bestaande internationale verplichtingen en gelet op moderne regelgeving van andere landen- gestreefd naar een regeling die zo groot mogelijke rechtswaarborgen bevat.'⁷¹

Raad van Bestuur van de Nederlandse Politie academie

Ingesteld bij beschikking van de ministers van BIZA en Justitie van 1 april 1963, nr. 294 S 563, Dir.Politie. Stafbureau Organisatie en EA 63/852, Dir O.O en V., Afd A.Z., Bur Personeel, Ster. 75. Deze raad heeft bestaan van 1963-1973.

Samenstelling:(1973)

Voorzitter: oud-burgemeester van Utrecht

secretaris: medewerker van het ministerie van BIZA

Leden: Algemeen Inspecteur van het Korps Rijkspolitie b.d., procureur-generaal bij het Hof te Amsterdam, hoogleraar aan de Erasmusuniversiteit van Rotterdam, hoofdcommissarissen van de gemeentepolitie te Amsterdam, Eindhoven en Apeldoorn.

Leden met raadgevende stem: een vertegenwoordiger van de minister van BIZA en het hoofd van de hoofdafdeling Vreemdelingenzaken en Grensbewaking als vertegenwoordiger van Justitie

Taken:

het erop toezien, dat de opleiding en de vorming aan het Rijksinstituut tot opleiding van hogere politie-ambtenaren naar de eis geschieden.⁷²

Commissie buitenlandse pleegkinderen

Ingesteld bij beschikking van de minister van Justitie op 30 november 1967.

Taak:

onderzoeken of de richtlijnen voor het opnemen van buitenlandse pleegkinderen wijzigingen en aanvullingen - waaronder eventueel nieuw te stellen organisatorische voorwaarden- dienen te ondergaan en zo ja, welke wijzigingen en aanvullingen.⁷³

Werkgroep coördinatie strafrechtelijk en administratief rechterlijk vreemdelingenbeleid (werkgroep Lagerwaard)

Ingesteld door de minister van Justitie op 7 juli 1976.

Samenstelling:

Openbaar ministerie; hoofdafdeling Vreemdelingenzaken en Grensbewaking van het ministerie van Justitie; hoofdafdeling Staats- en Strafrecht van het ministerie van Justitie; politiefunctionarissen vreemdelingendienst in Rotterdam en Amsterdam.

Taken:

1. Het na opmaken van een inventarisatie van knelpunten opstellen van regels voor de informatie en communicatie tussen het openbaar ministerie en de diensten belast met het administratief vreemdelingenbeleid, gericht op het zoveel mogelijk op elkaar afstemmen van strafvorderlijke en bestuurlijke beslissingen;
2. Het aangeven van de mogelijkheden voor een beleid dat -op basis van wederzijdse informatie- gericht is op de vervolging en berechting van de betrokken vreemdeling, al dan niet mede ter zake van het door hem in Nederland gepleegde delict, in het land van herkomst; en in verband daarmee: het ontwikkelen van criteria waaraan een voornemen tot overdracht van een strafzaak getoetst moet worden;
3. Het ontwerpen van een vervolgingsbeleid in de gevallen waarin overdracht van strafvervolging niet mogelijk of niet wenselijk is en wel in het bijzonder:
  - a. het ontwikkelen van criteria waaraan een voornemen tot sepot wegens mogelijke uitzetting van de vreemdeling getoetst moet worden, en
  - b. het ontwikkelen van criteria voor het geval de vreemdeling hier te lande zal worden vervolgd en berecht en zijn uitzetting na tenuitvoerlegging van de straf waarschijnlijk zal plaatsvinden.⁷⁴

Werkgroep samenwerking politiekorpsen in de agglomeratie Eindhoven op basis van artikel 30 Politiewet

Van 1976-onbekend.

Samenstelling:

voorzitter: een vertegenwoordiger welke door de minister van Justitie kan worden aangewezen;

secretaris: medewerker samenwerkingsorgaan Agglomeratie te Eindhoven;

Leden: rijksrechercheur/vertegenwoordiger procureur-generaal/ fgd directeur van politie in het ressort Den Bosch, hoofdinspecteur van de gemeentepolitie te Eindhoven, adj. van de rijkspolitie in het district Eindhoven, een vertegenwoordiger aan te wijzen door de burgemeester van de gemeente te Valkenswaard.

Taak:

het uitbrengen van een pre-advies over de mogelijkheden van samenwerking in de agglomeratie op het gebied van vreemdelingtoezicht.⁷⁵

Werkgroep opsporings- en vervolgingsbeleid inreizende vreemdelingen in het bezit van hier te lande verboden (vuur)wapens
Ingesteld bij vergadering van de procureurs-generaal bij de gerechtshoven van 28 april 1977. Van 1977- onbekend.

Samenstelling:

voorzitter: de advocaat-generaal bij het gerechtshof te Arnhem;

leden: drie officieren van justitie uit aan de oostgrens gelegen arrondissementen, een of meer vertegenwoordigers van het ministerie van Financiën, een vertegenwoordiger van de Landelijke Vuurwapencentrale van het ministerie van Justitie, een inspecteur der rijksrecherche uit het ressort Arnhem en een secretaris verbonden aan het parket van de procureur-generaal te Arnhem.

De vergadering van procureurs-generaal deed met het oog op de totstandkoming van met name een landelijk opsporingsbeleid de aanbeveling om ook een vertegenwoordiger van de Staf van de Koninklijke Marechaussee in de werkgroep op te nemen.

Taak:

Advies uitbrengen over een landelijk opsporings- en vervolgingsbeleid ten aanzien van inreizende vreemdelingen die in het bezit zijn van hier te lande verboden (vuur)wapens.⁷⁶

Werkgroep illegale arbeid door vreemdelingen

De werkgroep bestond van 1978-1979 en werd ingesteld door de minister van Justitie.

Na overleg met zijn ambtgenoten van SoZa en EZ heeft de minister van Justitie aan de werkgroep de volgende taak opgedragen:

Taak:

het doen van voorstellen met betrekking tot een gecoördineerde aanpak van het verschijnsel arbeid door vreemdelingen, in het bijzonder voor zover het illegaal in Nederland verblijvende vreemdelingen betreft.

Het eindrapport verscheen in december 1979.⁷⁷

Stuurgroep Organisatie en Werkwijze vreemdelingendiensten (commissie-Boertien).

Ingesteld door de staatssecretaris van Justitie op 29 augustus 1980; opgeheven op 2 juni 1982.

Samenstelling:

voorzitter: dr.C.Boertien, Commissaris der Koningin in Zeeland.

secretaris: hoofd van de afdeling Internationale Rechtshulp, hoofdafdeling staats- en strafrecht van het ministerie van Justitie en als adjunct-secretaris een hoofdambtenaar van de directie Vreemdelingenzaken van het ministerie van Justitie.

Leden: namens het ministerie van Justitie diverse ambtenaren onder meer van de directie Vreemdelingenzaken en van de directie Politie; namens het ministerie van Binnenlandse Zaken twee ambtenaren; voorts politiefunctionarissen uit diverse steden.

Taken:

1. Het doen van voorstellen om te komen tot een zo doelmatig mogelijke organisatie en taakuitoefening van de diensten die met de uitvoering van de

Vreemdelingenwet zijn of behoren te worden belast, met uitzondering van de grensbewakingsdiensten;

2. In haar onderzoek in elk geval de volgende punten te betrekken:
  - in hoeverre is het wenselijk en mogelijk om een wijziging aan te brengen in de huidige organisatiestructuur?
  - bestaat er grond om een scheiding aan te brengen tussen de administratieve en de executieve taken verband houdende met de uitvoering van de Vreemdelingenwet, bijvoorbeeld door de administratieve taken te doen verrichten door de gemeentesecretarieën en zo ja, in hoeverre en binnen welk tijdsbestek zou zulk een scheiding van werkzaamheden kunnen worden doorgevoerd?
  - wat kan (overigens) worden gedaan op het gebied van kwalitatieve verbetering en kwantitatieve versterking van het uitvoerend apparaat?
  - in welke fasen en in welk tempo zouden de wenselijk geachte verbeteringen kunnen worden gerealiseerd?⁷⁸

Stuurgroep Directoraat-generaal Politie en Vreemdelingenzaken

Ingesteld door de secretaris-generaal van Justitie op 17 november 1981.

Deze stuurgroep bestond uit ambtenaren van het ministerie van Justitie.

Taak:

Het leiding geven aan, het begeleiden en bewaken van het veranderingsproces binnen het directoraat-generaal in overeenstemming met het door de Centrale Stuurgroep Veranderingsorganisatie gegeven beleidskader en doet daaromtrent voorstellen⁷⁹.

Commissie van Toezicht geautomatiseerde registratie Directie Vreemdelingenzaken

Ingesteld door de staatssecretaris van Justitie op 28 mei 1984 ingevolge artikel 13 eerste lid van de Regeling bescherming persoonlijke levenssfeer geautomatiseerde registratie directie Vreemdelingenzaken.

Samenstelling:

voorzitter: mr. H.J. Zeevalking, kroonlid van het college van bestuur van de Technische Hogeschool in Delft;

secretaris: mr. P.C.A. Hulst, beleidsmedewerker bij de directie Politie van het ministerie van Justitie;

leden: mr. C.M.P. Flint-van Noort, officier van Justitie bij de arrondissementsrechtbank te Rotterdam en drs. O.Modderman, districtsdirecteur van het GAK te 's-Gravenhage.⁸⁰

Commissie Binnenlands Vreemdelingentoezicht (= cie-Zeevalking)

Volgend uit het regeeraanpak van 26 oktober 1989 zijn twee commissies ingesteld, waaronder deze.

Geïnstalleerd op 14 maart 1990 door de staatssecretaris van Justitie; eindrapport 18-3-1991.

Taak:

het uitbrengen van advies betreffende het tegengaan van het gebruik van collectieve voorzieningen door illegaal in Nederland verblijvende vreemdelingen en het aktiveren van het binnenlands vreemdelingentoezicht. Bij de advisering houdt de commissie rekening met de positie van de legaal in Nederland verblijvende vreemdelingen en Nederlanders van allochtone herkomst.⁸¹

Commissie Analyse Asielprocedure en opvang asielzoekers (= cie Mulder)
Volgend uit het regeeraccord van 26 oktober 1989 zijn twee commissies ingesteld, waaronder deze.

Ingesteld 7-6-1990; eindrapport verscheen op 22 april 1991.

Ingesteld bij beschikking van de staatssecretaris van Justitie, nr. 20068/90/DVZ.
Is een onafhankelijke commissie.

Samenstelling:

Voorzitter, mr.A.Mulder (oud-lid van de Raad van State);

Leden: prof.mr.C.A.Groenendijk (hoogleraar rechtssociologie aan de KUN);

prof.mr.P.H.Kooijmans,(hoogleraar volkenrecht aan de RUL)

drs.L.Lamers (voormalig directeur-Generaal Sociale Zekerheid van het min.
van SOZAWE);

prof.mr.H.Meijers, emeritus hoogleraar volkenrecht aan de Universiteit van Amsterdam)

ir.drs.W.J.Vracking, buitengewoon hoogleraar Innovatie en Intern Ondernemerschap aan de Erasmusuniversiteit Rotterdam);

Secretariaat; twee ambtenaren van ministerie van Justitie.

Taak:

Het analyseren van de procedures van behandeling van aanvragen om asiel alsmede van de wijze van opvang van asielzoekers in Nederland met het oog op doelmatigheid van de huidige werkwijze, gezien in het licht van de verplichtingen die voortvloeien uit het geldende internationale en nationale recht; het op grond van deze analyse doen van voorstellen om de procedures waar mogelijk doelmatiger en sneller te doen verlopen met inbegrip van voorstellen voor het wegnemen van knelpunten door middel van wetwijziging.⁸²

Commissie Bejegening uit te zetten vreemdelingen (commissie Van den Haak)

Deze commissie werd op 11-1-1993 geïnstalleerd door de staatssecretaris van Justitie.

Samenstelling:

Voorzitter: mr. H.F. van den Haak, president van het gerechtshof te Amsterdam;

Leden: mr. W.J. van Bennekom, advocaat en procureur te Amsterdam; prof.dr.

H.Dupuis, hoogleraar medische ethiek RULeiden; dr. P.Lens, regionaal geneeskundig inspecteur voor de volksgezondheid in Noord-Holland; mr. S.Patijn,

commissaris der Koningin van Zuid-Holland; H.C.Rademaker, generaal-majoor

b.d. van de Koninklijke Marechaussee; mr. G.P.A.Aler. Afd.Staats- en strafrecht

van het ministerie van Justitie (secr.).

Taak:

adviseren over het te voeren beleid inzake vreemdelingen die niet in Nederland mogen worden toegelaten of die uitgezet moeten worden. In het bijzonder zal de commissie adviseren over de toepassing van dwang en drang bij daadwerkelijke uitzetting.⁸³

Heroverwegingswerkgroep Asielzoekersbeleid (werkgroep-Geelhoed)

Deze werkgroep werd in november 1993 ingesteld onder voorzitterschap van de secretaris-generaal Economische Zaken, Geelhoed.

Samenstelling: de ministeries van Justitie, Algemene Zaken, Financiën, Onderwijs en Wetenschappen, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu, Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, Buitenlandse Zaken en Binnenlandse Zaken.

Taak:

Onderzoek doen naar alle onderdelen van het asielzoekersbeleid in hun onderlinge samenhang op effectiviteit en doelmatigheid, mede in het licht van het beleid in de ons omringende landen.

Bijzonder punt van aandacht is de bestuurlijke en financiële verhouding tussen Rijk en gemeenten voor wat betreft de verantwoordelijkheid voor de opvang van asielzoekers en de integratie van ex-asielzoekers.⁸⁴

Bijlage 4. Interdepartementale commissies⁸⁵

Interdepartementale Commissie voor vluchtelingen en verplaatste personen
Ingesteld voorjaar 1947.

Samenstelling:

voorzitter, dr.W.Steigenga, Adjunct-directeur van het Rijks-Arbeidsbureau.
leden: de gedelegeerde bij de International Refugee Organization (H.M.L.H. Sark), de ministeries van BUIZA, BIZA, SoZa en Justitie (RVD). Al snel daarna werd een vertegenwoordiger van de Joodse Coördinatie Commissie toegevoegd in verband met het grote aantal joodse mensen onder de Displaced Persons (DP's).

Taak:

aan de regering uitbrengen van advies over het toelaten van buitenlandse arbeidskrachten voor de Nederlandse industrie.
Via deze commissie verliep het contact tussen de International Refugee Organization en de Nederlandse overheid in de persoon van Sark.⁸⁶

Interdepartementale Commissie tot bestudering van Verdrag betreffende status van vluchtelingen.

Ingesteld door de minister van BUIZA in februari 1951.

Samenstelling:

voorzitter: dr.E.O. Baron van Boetzelaer, adviseur in algemene dienst BUIZA,
leden: mr.P.J. Kanter, sous-chef van de Directie Algemene Zaken van BUIZA;
jhr.mr.R.C.C. de Savornin Lohman, referendaris 2de klasse bij de Directie Internationale Organisaties/EZ van BUIZA; hr.G.W. Bendien van de Directie Internationale Organisaties/EZ van BUIZA; mr.P.Eijssen, raadadviseur in Algemene Dienst bij Justitie; J.Grevelink, hoofd van de Rijksvreemdelingendienst van Justitie; jhr.mr.Th.K.M.J. van Sasse van Ysselt, hoofd van de eerste afdeling van Justitie; dr.J.Th.A.H. v.d.Putten, Afdeling Maatschappelijke Zorg II van BIZA of diens plaatsvervanger de heer J.Wondergem, hoofd van bureau 4 van genoemde afdeling van BIZA; mr.J.P.F.H.Kloppenborg, van het bureau Algemene Leiding van SoZa en mr. H. van Sandwijk, hoofd van de Afdeling Wetgeving en Juridische Zaken van het ministerie van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Minuor).⁸⁷

Taak:

aan de regering uitbrengen van advies inzake het op handen zijnde internationale verdrag betreffende de status van vluchtelingen⁸⁸.

Interdepartementale commissie voor vluchtelingenzaken

Ingesteld door de minister van BUIZA bij brief van 13 april 1955, nr. DIO/DAZ-45453. Deze commissie bestaat hedentendage nog.

Samenstelling:

Voorzitter en secretaris: medewerkers van BUIZA

Leden: Rijksvreemdelingendienst (1955) en later directie Vreemdelingenzaken (1981); verder ambtenaren van de ministeries van BIZA, SoZa, van Maatschappelijk werk/WVC

Taken:

1. het adviseren van bewindslieden cq. de ministerraad terzake van internationale vluchtelingenvraagstukken
2. het bepalen van een gezamenlijk standpunt tav. particuliere initiatieven
3. het uitwisselen van gegevens
4. het voorbereiden, cq. het op voorafgaand gezag van de ministerraad nemen van besluiten met name ten aanzien van de groepsgewijze overbrenging van vluchtelingen naar en opnemings in Nederland.

Opmerkingen: overwegend ambtelijk adviesorgaan ressorterend onder BUIZA.⁸⁹

Interdepartementale Coördinatiecommissie Minderhedenbeleid

Ingesteld door de minister van BIZA d.d. 6-10-1980 (nr. CM 80/U698) en gewijzigd bij beschikking van 29-10-1987 op de taakstelling (nr. HM 87/48/U8/I) en laatstelijk gewijzigd bij beschikking van 24-11-1988, waarbij de bestaansduur van 31-12-1988 tot 31-12-1992 verlengd werd.

Volgens beschikking 1987:

Samenstelling:

Voorzitter: directeur-generaal Openbaar Bestuur, ministerie van BIZA
Secretaris: chef van de hoofdafdeling interdepartementale coördinatie van de directie Hoofdlijnen Minderhedenbeleid van het ministerie van BIZA.
Leden: adviseur op het kabinet van de minister-president, ministerie van AZ; secretaris van de welzijnsraad, kabinet van de minister-president, ministerie van AZ; chef van de directie Algemene Zaken, ministerie BIZA; hoofddirectie Vreemdelingenzaken; directeur-generaal voor het basisonderwijs, ministerie van O&W; sectie Binnenlandse Zaken, inspectie der rijksfinanciën, ministerie van Financiën; directeur bewonerszaken en individuele huursubsidie, ministerie VROM; raadadviseur ministerie van EZ; directeur arbeidsmarktbeleid, ministerie van SoZa en werkgelegenheid; plv. directeur-generaal welzijn, ministerie van wvc; directeur hoofdlijnen minderhedenbeleid, ministerie van BIZA;
Corresponderend lid: directeur militaire personeelszaken, ministerie van Defensie; bureau beleidsvoorbereiding, DG Internationale samenwerking ministerie van BIZA; directeur voor het kabinet voor Nederlands-Antilliaanse Zaken

Taak:

het bevorderen van de afstemming in het regeringsbeleid ten aanzien van minderheden. Dat wil zeggen, adviseren over de uitgangspunten en hoofdlijnen van het regeringsbeleid ten aanzien van minderheden, over maatregelen die de samenhang in het beleid op dit terrein kunnen bevorderen en over de oplossing van structurele knelpunten die bij evaluaties van het gevoerde beleid worden signaleerd.⁹⁰

De Interdepartementale Coördinatiecommissie Minderhedenbeleid fungeert als een ambtelijk voorportaal van de Ministerraad.

Interdepartementale Werkgroep Immigratie

De staatssecretaris van Justitie heeft 'in overeenstemming met het gevoelen van de ministerraad van 12 februari 1988' besloten tot instelling van een interdepartementale werkgroep Immigratie. De beschikking is van 21-4-1988.

Samenstelling:

Voorzitter: Hoofd DVZ van ministerie van Justitie;

Leden: raadgever van het ministerie van Algemene Zaken; hoofd directie Algemene Zaken van het ministerie van Buitenzake; directie Hoofdlijnen Minderhedenbeleid van het ministerie van Buitenzake; de centrale directie van het ministerie van Oenw.; Inspectie der Rijksfinancien van het ministerie van Financiën; de staf Koninklijke Marechaussee van het ministerie van Defensie; de directie bewonerszaken en individuele huursubsidie van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer; de directie algemene economische politiek van het ministerie van Economische Zaken; de directie Bijstandszaken en het directoraat-generaal voor de Arbeidsvoorziening van het ministerie van Sozawe; het hoofd van de directie Vluchtelingenzaken, Minderheden en Asielzoekers van het ministerie van wvc.

Secretarissen: directie Vreemdelingenzaken van Justitie en Inspectie Rijksbelastingen van het ministerie van Financiën.

Taken:

1. het inventariseren van de oorzaken en achtergronden van de binnenkomst van vreemdelingen in Nederland;
2. het beoordelen van het door het ministerie van Justitie gevoerde beleid inzake de toelating van vreemdelingen en de handhaving daarvan, alsmede mogelijke effecten van het beleid, respectievelijk van beleidsvoornemens van andere departementen op de binnenkomst van vreemdelingen in Nederland;
3. het inventariseren van beleidsalternatieven ter voorkoming van de binnenkomst van vreemdelingen aan wie geen verblijfstitel toekomt, en de daarmee samenhangende voor- en nadelen;
4. het hierbij aandacht schenken aan het beslag op de Nederlandse collectieve voorzieningen dat de verschillende categorieën vreemdelingen feitelijk leggen.
5. Verder staat in de beschikking dat de werkgroep beleidsalternatieven tot aanpassing van materiële regelgeving van welke aard dan ook kan ontwikkelen. De opdracht was dat de werkgroep uiterlijk 1 september 1988 een eerste rapport aan de ministerraad zou uitbrengen en voorts aan de ministerraad aan het einde van elk kalenderjaar zou rapporteren⁹¹.

Interdepartementale Stuurgroep Immigratie (ISI).

Ingesteld bij besluit van 8 mei 1990 van de Staatssecretaris van Justitie.

'Het vreemdelingenbeleid is een regelmatig terugkerend thema in het kabinetsberaad. Het kabinet heeft medio 1991 gekozen voor een geïntegreerd en consistent overheidsbeleid jegens vreemdelingen. Het beleid is gericht op beheersing van de migratiestromen naar Nederland. Tegelijkertijd schept het kabinet voorwaarden om vreemdelingen met een verblijfsrecht zo goed mogelijk te integreren in onze samenleving. Preventie, toelating en handhaving zijn daarom onlosmakelijk met elkaar verbonden.(...) De ambtelijke coördinatie is in handen van de Interdepartementale Stuurgroep Immigratie (ISI). De ISI staat onder voorzitterschap van de directeur-generaal Europese Zaken en Immigratieaangelegenheden van het ministerie van Justitie. DVZ voert het secretariaat.'⁹²

Taken o.a.:

1. het ontwikkelen en uitwerken van een samenhangend en consistent overheidsbeleid (geïntegreerd vreemdelingenbeleid) ter regulering van de immi-

- gratie, het doen van voorstellen ter implementatie van een dergelijk overheidsbeleid alsmede het bewaken van de voortgang van de implementatie;
2. het bespreken van knelpunten en zoeken naar oplossingen voor knelpunten die zich voordoen bij de ontwikkeling en uitvoering van het immigratiebeleid in het algemeen en het geïntegreerd vreemdelingenbeleid in het bijzonder;
  3. het toetsen van het brede overheidsbeleid en van beleidsvoornemens op effecten van migratie;
  4. het zoeken naar structurele en duurzame oplossingen voor migratie- en vluchtelingenstromen, dit met inachtneming van de bestaande competentieverdeling en een goede informatie-uitwisseling;
  5. het in kaart brengen van financiële consequenties die voortvloeien uit de instroom van asielzoekers alsmede het zoeken naar financieringsalternatieven en mogelijke besparingen.

Er zijn 7 sub-commissies⁹³.

De Interdepartementale Stuurgroep Immigratie fungeert als een ambtelijk voorportaal van de Ministerraad.

Bijlage 5. Internationale netwerken in 1992.

De Directie Vreemdelingenzaken van het ministerie van Justitie participeert -in ieder geval in 1992- in de volgende internationale netwerken.

Bij elk onderdeel staat vermeld wat de belangrijkste thema's zijn die daar aan de orde komen.

A. Benelux, Schengen en Twaalf:

Benelux

- bijzondere commissie voor het personenverkeer
- subcommissie ad hoc

Schengen

- werkgroep II/ subgroep Asiel
- overig Schengen

Twaalf Intergouvernementeel

- ad hoc groep immigratie
- subgroep Asiel
- uitvoering Dublin/materiële harmonisatie
- subgroep toelating
- subgroep verwijdering
- subgroep Buitengrenzen
- subgroep valse documenten
- subgroep visa
- clearing house asiel
- clearing house Immigratie

Twaalf Communautair

- algemeen

(opmerking: deze bovengenoemde onderdelen zijn voor het Nederlandse vreemdelingenbeleid veruit de belangrijkste)

B. Het Weense en Berlijnse proces

Andere overlegstructuren:

In Wenen werd in 1991 een conferentie over oost-westmigratie gehouden. Een ambtelijke werkgroep ('senior-officials'), waaraan alle Lidstaten van de Raad van Europa (inclusief de nieuwe GOS-republieken) alsmede de VS en Canada deelnemen, geeft follow-up aan deze conferentie.

In Berlijn confereerde men over illegale immigratie (1991). Alle Lidstaten van de Raad van Europa, inclusief de GOS-republieken, nemen deel aan de ambtelijke werkgroep ('senior-officials'), die de follow-up van deze conferentie verzorgt.

C. UNHCR

Nederland is lid van het Uitvoerend Comité van de (de ExCom) en het daaronder hangende Subcomité voor internationale protectie.

Besproken wordt o.a.:

- beëindiging van de bescherming van het Vluchtelingenverdrag ten aanzien van bepaalde landen

- de bescherming van ontheemden
- de vrijwillige terugkeer van vluchtelingen naar hun land van oorsprong

D. Informal Consultations

Rond 1979 ontstond in verband met de exponentiële toename van asielaanvragen in een aantal Westerse landen behoefte aan overleg over de beheersing van de immigratiestromen en over de versnelling en afstemming van nationale asielprocedures. Dit informele overleg kreeg de naam Informal Consultations. Hierin zijn de belangrijkste westerse landen vertegenwoordigd. Gepoogd wordt om in brede zin afstemming te zoeken voor actuele problemen in het asielbeleid. Het uitgangspunt is niet zozeer de bescherming van vluchtelingen, maar de instandhouding van een beheersbare verwerking van de aantallen (uiteeraard met behoud van de waarborgen van het Verdrag van Genève).

E. Raad van Europa

Justitie participeert met name in het asiel- en vluchtelingenoverleg (CAHAR) en het CDMG (migratiecommissie).⁹⁴

Bijlage 6. Wet- en regelgeving vreemdelingen/vluchtelingen

Hieronder volgt een overzicht van die wetten en besluiten, die (1) in het onderzoeksrapport genoemd worden, (2) als grondslag dienen voor de handelingen en (3) waarnaar in algemene zin verwezen wordt (belangrijkste internationale regelingen en verdragen).

De wet- en regelgeving wordt verdeeld in nationaal, internationaal, beroepszaken en paspoorten. De volgorde binnen deze groepen is chronologisch naar datum van de wet- en regelgeving.

Nationaal

- Souverein Besluit van 12 december 1813 (Stc. 1814, nr. 4)
- Wet van den 13den Augustus 1849, tot regeling der toelating en uitzetting van vreemdelingen (Stb. 39)
(Vreemdelingenwet)
- Wet van den 17den Juni 1918, houdende nadere voorzieningen in de tegenwoordig buitengewone omstandigheden betreffende het toezicht op hier te lande vertoevende vreemdelingen (Stb. 410) (Vreemdelingentoezichtswet)
- Koninklijk Besluit van 16 augustus 1918 (Stb.521) houdende nadere voorschriften betreffende het toezicht op hier te lande vertoevende vreemdelingen (Vreemdelingenreglement)
- Wet van den 10den Januari 1920, houdende nadere voorzieningen betreffende de grensbewaking (Stb.11)
(Grensbewakingswet)
- Bewakingsvoorschrift 1920 (21 februari)
- Wet tot regeling van het verrichten van arbeid door vreemdelingen (Stb. 1934, 257)
- Wet tot regeling van het zelfstandig uitoefenen van beroepen en bedrijven door vreemdelingen (Stb. 1937, 628)
- Koninklijk Besluit van 1 juli 1939, houdende bepalingen omtrent de politiaire en militaire grensbewaking (Stb. 282)
- Wet van 3 juli 1947, houdende goedkeuring van het Statuut van de International Refugee Organization (Stb.H.223)
- Besluit van 21 november 1953, houdende nadere wijziging van het Vreemdelingenreglement-1918 (Stb. 523)
- Wet van 22 maart 1956, houdende ratificatie van het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen, Genève (Stb.137)
- Besluit van 10 januari 1957 tot vaststelling van het Vluchtelingenbesluit (Stb.3)
(Vluchtelingenbesluit)
- Wet van 28 oktober 1959, houdende goedkeuring van het Europees Vestigingsverdrag (Stb. 395)
- Besluit van 25 juni 1960, houdende nadere wijziging van het Vreemdelingenreglement-1918 (Stb. 242)
- Rijkswet van 13 december 1961, houdende goedkeuring van het staatlozenverdrag (Stb. 468)

- Regelen met betrekking tot het verrichten van arbeid door vreemdelingen (Wet arbeidsvergunning vreemdelingen) (Stb. 1964, 72)
- Wet van 13 januari 1965, houdende nieuwe regelen betreffende de toelating en uitzetting van vreemdelingen; het toezicht op vreemdelingen die in Nederland verblijf houden en de grensbewaking (Stb.40) (Vreemdelingenwet)
- Besluit van 19 september 1966 tot uitvoering van de Vreemdelingenwet (Stb. 387) (Vreemdelingenbesluit)
- Beschikking tot uitvoering van de vreemdelingenwet en vreemdelingenbesluit van 22 september 1966 (Ser. 188) (Voorschrift vreemdelingen)
- Quotumregeling-1977 (TK 1976-1977 14 385, nr.1; TK 1984-1985 18 389, nr. 13)
- Wet van 9 november 1978, houdende vaststelling van bepalingen inzake het doen verrichten van arbeid door buitenlandse werknemers (Stb. 737) (Wet arbeid buitenlandse werknemers)
- Vreemdelingencirculaire-1982, 3 dln. (gewijzigd t/m 1992).
- Regeling Opvang asielzoekers (Ser. 1987, nr. 75)
- Beschikking van de minister van Economische Zaken, getiteld 'Adviseringsbeleid ten aanzien van vreemdelingen die zich als zelfstandige in economische zin willen vestigen', 4-11-1992; in Ser.1992, nr. 248
- Wijziging van de Vreemdelingenwet-1965 (door beide Kamers goedgekeurd in 1993; in werking getreden op 1-1-1994)

Internationaal

- Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, Rome, 4 november 1950
- Verdrag betreffende de status van vluchtelingen, Genève, 28-7-1951 (Nederlandse vertaling in Tractatenblad 1954, nr.88) (Verdrag van Genève)
- Verdrag betreffende de status van staatlozen, New York, 28 9-1954 (Nederlandse vertaling in Tractatenblad 1957, nr.22)
- Europees Vestigingsverdrag, Parijs, 13 december 1955 (Trb. 1957, nr. 20)
- Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg inzake de verlegging van de personencontrole naar de buitengrenzen van het Beneluxgebied, 11 april 1960 (Trb.1960, 40 en 102) (Beneluxovereenkomst)
- Verdrag tot oprichting van Europese Gemeenschappen (Trb. 1957, 75 en 91)
- Europees Sociaal Handvest, met Bijlage, Turijn, 18 oktober 1961
- Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten, New York, 19 december 1966
- Protocol betreffende de status van vluchtelingen, New York, 31 januari 1967 (Trb. 1967, nr.76)
- Europese overeenkomst inzake de overdracht van verantwoordelijkheid voor vluchtelingen, met Bijlage, Straatsburg, 16 oktober 1980
- Akkoord tussen het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk België, de Bondsrepubliek Duitsland, de Franse Republiek en het Groothertogdom

Luxemburg betreffende de geleidelijke afschaffing van de controle aan de gemeenschappelijke grenzen, Schengen, 14 juni 1985 (Trb. 1985, 102)
(Akkoord van Schengen)

- Overeenkomst betreffende de vaststelling van de staat die verantwoordelijk is voor de behandeling van een asielerzoek dat bij een van de Lid-staten van de Europese Gemeenschappen wordt ingediend, Dublin, 15 juni 1990
- Overeenkomst ter uitvoering van het tussen de regeringen van de staten van de Benelux Economische Unie, de Bondsrepubliek Duitsland en de Franse Republiek op 14 juni 1985 te Schengen gesloten Akkoord betreffende de geleidelijke afschaffing van de controles aan de gemeenschappelijke grenzen, Schengen, 19 juni 1990.
- Europa-Overeenkomst, waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun Lid-staten enerzijds, en de Republiek Polen anderzijds, met Bijlagen en Protocollen, Brussel, 16 december 1991
- Verdrag betreffende de Europese Unie, Maastricht, 7 februari 1992

Wetgeving beroepszaken:

- Wet Beroep Administratieve Beschikkingen (wet-BAB- Stb.1963, nr. 268), Raad van State.
- Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen (1-5-1975).
(Deze wet vervangt de wet-BAB)

Wetgeving paspoorten

- Paspoortinstructie Nederland 1952 (Directie Algemene Zaken/PP/no. 48810), in Stc.1952,nr.132.
- Rijkswet van 26 september 1991 (stb. 498), houdende het stellen van regelen betreffende de verstrekking van reisdocumenten (Paspoortwet) Opm. Deze wet vervangt oa. de paspoortinstructie 1952

F. Bronnen

Literatuur

- Aalberts, M.M.J., Politie tussen discretie en discriminatie, Operationeel vreemdelingentoezicht in Nederland (Arnhem/Antwerpen, 1990)
- Berghuis, C.K., Joodse vluchtelingen in Nederland 1938-1940, Documenten betreffende toelating, uitleiding en kampopname (Kampen, 1990)
- Brief met nota van de minister van BUIZA (mede namens de ministers van BIZA, Financiën, OenW, SoZa, VRM, WVC, Ontwikkelingssamenwerking en de staatssecretaris van Justitie) aan de Tweede Kamer betreffende halfjaarlijkse rapportage inzake vluchtelingenbeleid, van 15 september 1986 (nr.1985/1986-19637, no.1 en 2), 28 september 1988 (2de), 30 mei 1989 (3de)
- Coördinatie op hoog niveau (PIVOT-rapport I (L.Hovy), 's-Gravenhage, 1992)
- DVZ-Nieuws, Nieuwsbulletin van het ministerie van Justitie, Directie Vreemdelingenzaken
- Gidsen departement Buitenlandse Zaken 1945-1993
- Hoeksma, mr. J.A., Tussen vrees en vervolging, een inleiding in het vluchtelingenrecht (Assen, 1982)
- Hoofdpunten van het regeringsbeleid, onderdeel Justitie, 1973-1993
- Jaarverslagen van de Directie Vreemdelingenzaken (DVZ) van het ministerie van Justitie, 1990-1992
- Jaarverslagen van de Adviescommissie voor vreemdelingenzaken, 1987 en 1991
- Leenders, M.H.C.H., Ongenode gasten. Van traditioneel asielrecht naar immigratiebeleid 1815-1938 (Hilversum, 1993)
- Mededelingen van de voorlichtingsdienst, ministerie van Justitie, 4-1-1967, no.271 (in deel I-VIII, Organisatiebesluit 1968-werkdossier, Afd.DNA Justitie)
- Memories van Antwoord bij de begrotingen van Justitie, 1946-1953
- Memories van Toelichting bij de begrotingen van Justitie, 1946-1972
- Nota Adviseringsbeleid ten aanzien van vreemdelingen, door de minister van Economische Zaken (in Staatscourant 248, 22 december 1992)
- Nota Recht in beweging, een beleidsplan voor Justitie in de komende jaren, 1990 (TK, nr. 21 829)
- Nota commissie Analyse Asielprocedure en Opvang Asielzoekers (commissie-Mulder) (Justitie, 1991)
- Nota buitenlandse werknemers, Bijlage TK 1969-1970, nr.10504
- Nota commissie Binnenlands Vreemdelingentoezicht (commissie-Zeevalking) (Justitie, 1991)
- Nota inzake de Vreemdelingenwet door de minister van Justitie, eind 1967, TK.1967-1968, Bijlagen, nr. 9666
- Nota van wijziging betreffende artikel 15, lid 4 VW-1965 (nr. 12), in kamerstuk nr. 21 975 inhoudende Regeling betreffende het toezicht op vreemdelingen gedurende de behandeling of na afwijzing van hun verzoek om toelating. Tweede Kamer 1990-1991. (formeel bekrachtigd op 12-12-1991)

- Notitie Vreemdelingenbeleid TK 1978-1979, 15 649, nr.1-2
- Puts, J., De gefragmenteerde overheid. Interdepartementale conflicten bij de totstandkoming van de Regeling Opvang Asielzoekers (Reeks Recht en Samenleving KUN, 1991)
- Rapport Introductie Vreemdelingenbeleid (DVZ/SBO, Justitie, gestencild, 1993)
- Rapport Onderzoek vreemdelingenbeleid, deel doelgroep uitvoerende diensten en belangenorganisaties (directie Voorlichting Justitie, 1992)
- Rapport Onderzoek taken, organisatie en werkwijze Directie Algemene Zaken (Buitenlandse Zaken, 1993)
- Rapport De taken van Justitie (directie Voorlichting Justitie 1993)
- Regeringsverklaringen en regeeraccorden 1963-1989
- Rooijackers, C., Inventaris van het archief Algemene en Juridische Zaken van de Hoofdafdeling Vreemdelingenzaken en Grensbewaking (1938) 1956-1976 (1981), (Justitie, 1988)
- Sark, mr.H.M.L.H., Vijf jaren vluchtelingenwerk in Nederland 1946-1951. (gestencild rapport, 1952)
- Staatsalmanakken 1945-1966
- Vreemdelingencirculaire 1982, delen 1 t/m 3
- Wetten (zie bijlage wet- en regelgeving)

Archivalia

- Beschikking(concept-) van 10-10-1955 inhoudende regelen voor het invoeren van de commissie ingeval vluchtelingen volgens het Verdrag (In AL 175 w2a, beleidsarchief DVZ, Justitie)
- Brief van de minister van Buitenlandse Zaken aan de minister van Justitie van 20 februari 1951, afschrift.(DIO/EZ, nr.13780, in: AL 175 w2, beleidsarchief DVZ, Justitie)
- Brief hoofd bureau Rijksvreemdelingendienst, de commissaris van Rijkspolitie 1ste klasse, J.Grevelink, aan de secretaris van de bezuinigingscommissie Van Thiel, 2 september 1947.(Afschrift, vz. nr 1920; Afdeling Politie/Kabinet 1947-1950 ministerie van Justitie, ARA)
- Nota van W.Verdonck betreffende militaire en politiaire grensbewaking gericht aan hoofd hoofdafdeling Vreemdelingenzaken van 13 -2-1963.(in doos 12, nr. 11, beleidsarchief DVZ, Justitie)
- Notulen van de vergadering van de Kleine Commissie inzake Decentralisatie van vreemdelingenzaken, 23 september 1949 (dossier A54/ 1483, afd. DNA, Justitie)
- Organisatiebesluiten 1956-1990 (afd. DNA, Justitie)
- Overzichtsrapport houdende gegevens betreffende de belangrijkste bepalingen inzake de vreemdelingenwetgeving (zd. ong. 1965; doos 12 beleidsarchief DVZ, Justitie)
- Rapport van de commissie tot het adviseren omtrent een voor een richtig vreemdelingenbeleid gewenste taaktoebedeling aan de voormalige rijksvreemdelingendienst en het bureau van de administrateur voor de grensbewaking (1954-1955)(=rapport cie-van Doorn) (in dossier A54/1483, afd. DNA Justitie).
- Rapport concept-organisatie voor de RVD, door Bureau Organisatie en Effi-

- ciency, no.332 dd. 4-3-1955; in: stukken betreffende organisatiestructuur Vreemdelingenbeleid en grensbewaking (dossier A54/ 1483, afd. DNA, Justitie)
- Rapport over de reorganisatie en de formatie 1990 van de DVZ, deel I, 28 februari 1990 (gestencild, als bijlage gevoegd bij organisatiebesluit 4-7-1990)
- Stukken betreffende de Permanente Vreemdelingen Advies Commissie (PVAC) (dossier A 57/0281, Afd.DNA, Justitie)
- Verslag van de bespreking over de uitvoering van het reorganisatie-voorstel Rijksvreemdelingendienst (rapport cie van Doorn) van 15-11-1955, doorslag, vertrouwelijk, no. 469 (in dossier A 54/1483, afd. DNA, Justitie)

Zoeksystemen

- Index op circulaire's van de minister van Justitie met de circulaire's, 1945-1993 (afdeling DNA, Justitie)
- Index op commissies en werkgroepen 1945-1989 met instellingsbesluiten (afdeling DNA, Justitie, december 1990)
- Index wettendossiers- en folio's vanaf 1945 (bibliotheek Justitie)
- Index op de Staatsbladen 1940-1993
- Index op de Organisatiebesluiten 1940-1993 met de besluiten (afd. DNA, Justitie)
- Overzicht adviesorganen van de centrale overheid, 1981
- Parlementair Automatiserings Centrum (PARAC)
- Systematisch register op het Staatsblad en de Staatscourant 1953-heden (VUGA, 's-Gravenhage)
- Stockum's Centraal Naam- en Zaakregister op de Nederlandse Wetgeving, van, 1813-juli 1953 ('s-Gravenhage, 1956)

Interviews

- Diverse (hoofd)ambtenaren op de ministeries van Justitie (Directie Vreemdelingenzaken), Buitenlandse Zaken (Bureau Vreemdelingenzaken, mr. J.P.A.Vos en Bureau Asielzaken, A.T.Kraan), Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (Directie Vluchtelingen, Minderheden en Asielzoekers), Economische Zaken (Hoofdafdeling Algemeen Marktbeleid)
- Bureau van het Hoge Commissariaat der VN voor Vluchtelingen in Nederland

€
€
€
€
€
€
€
€
€
€

G. Annotatie

- 1 Leenders, M.H.C.H., *Ongenode gasten. Van traditioneel asielrecht naar immigratiebeleid 1815-1938* (Hilversum, 1993)
- 2 Memorie van Toelichting op het wetsontwerp vreemdelingenwet -1965, TK 1962-1963, nr. 7163, nr.3.
- 3 Nota van 10-11-1962, in Stukken betreffende de Vreemdelingenwet-1965, in beleidsarchief DVZ, Justitie, doos 12, nr. 11
- 4 Aalberts, M.M.J., pag. 85; Anonieme nota in Stukken betreffende de Vreemdelingenwet-1965, doos 12, nr. 6, beleidsarchief DVZ, Justitie.
- 5 punt 1 en 2: de minister van Justitie in zijn nota inzake de Vreemdelingenwet, TK 1967-1968, nr. 9666, nr. 2; en verder allerlei publicaties rondom deze wet.
- 6 Dit derde argument wordt genoemd in een anoniem overzicht betreffende de Vreemdelingenwet-1965, in map Ontwerp Vreemdelingenwet, nr. 1, beleidsarchief DVZ, Justitie.
- 7 Vreemdelingen-circulaire-1982, deel 1, A4
- 8 Nota van W. Verdonek betreffende militaire en politiaire grensbewaking gericht aan hoofd hoofdafdeling Vreemdelingenzaken van 13-2-1963, in doos 12, nr. 11, beleidsarchief DVZ, Justitie.
- 9 Diverse stukken in dossier A54/ 1483, afd. DNA Justitie.
- 10 Artikelen 3-5.
- 11 artikel 15, lid 4
- 12 Nota van wijziging betreffende artikel 14, lid 4 VW-1965 (nr.12), in kamerstuk nr. 21 975, inhoudende Regeling betreffende het toezicht op vreemdelingen gedurende de behandeling of na afwijzing van hun verzoek om toelating. Tweede kamer 1990-1991 (formeel bekrachtigd op 12-12-1991)
- 13 Rapport Onderzoek taken, organisatie en werkwijze Directie Algemene Zaken, deel DAZ/BA (Buitenlandse Zaken, 1993).
Zie ook bijvoorbeeld Brief en nota van de minister van Buitenlandse Zaken, namens andere ministers, aan de Tweede Kamer betreffende halfjaarlijkse rapportage inzake vluchtelingenbeleid, 16 juni 1989, pag.13.
De ambtsberichten moeten een beoordeling mogelijk maken en zijn niet bedoeld om (mede) te beoordelen of er door Justitie al dan niet tot (bijvoorbeeld) verwijdering over kan worden gegaan. Dit stelde een ambtenaar van het ministerie van Buitenlandse Zaken naar aanleiding van een oneigenlijk gebruik van een ambtsbericht door Justitie in geval van een uitgezette vluchteling. (dossier 9108090032, DVZ)
- 14 Interdepartementaal overleg wordt afhankelijk van het onderwerp door verschillende ministers gecoördineerd. Wat betreft het internationale overleg ligt de materiële coördinatie bij de minister van Justitie en de meer procedurele bij de minister van Buitenlandse Zaken.
- 15 Paspoort-instructie Nederland 1952 (directie Algemene Zaken/ PP/ no. 48810), in Staatscourant 1952, nr. 132.
- 16 TK 1989-1990, 20 393 (R1343), nr. 16, pag.6.
Rijkswet van 26 september 1991 (Stb. 498), houdende het stellen van rege-

- len betreffende de verstrekking van reisdocumenten (Paspoortwet). Deze wet vervangt onder meer de paspoortinstructie van 1952.
- 17 Hoeksma, pag. 114-115. Zie ook de Paspoortinstructie-1952, art. 54.
- 18 Hoeksma, pag. 154
- 19 Verschenen in de Nederlandsche Staatscourant van 1814, nr. 4
- 20 Zie voor verdeling gebieden bijlage C4 van Vr.circulaire-1982
- 21 Besluit van 21 november 1953, houdende nadere wijziging van het Vreemdelingenreglement-1918 (Stb. 523), artikel 22
- 22 Puts, pag.25-27
- 23 Voor het al dan niet toelaten van groepen vluchtelingen was altijd een aparte beslissing van de ministerraad nodig geweest. Met het instellen van een quotumbeleid in 1977 kon de minister van WVC - toen CRM- in overleg met een aantal andere ministeries een eigen uitnodigings- en opvangbeleid voeren. Zie onder meer TK 1984-1985, 18 389, nr. 13.
- 24 Puts, pag.35-52
- 25 Staatscourant van 16 april 1987, nr.75. Gewijzigd in de Staatscourant van 1991, nr. 251, zoals vermeld staat in de Vreemdelingen-circulaire van 1982, bijlage C 44.
- 26 Vreemdelingen-circulaire-1982, deel I, A4 en deel II, B11.
De criteria, waaraan Economische Zaken toetst, staan gepubliceerd in de Staatscourant van 22 december 1992, nr. 248.
- 27 Nota Adviseringsbeleid ten aanzien van vreemdelingen, door de minister van Economische Zaken, in Staatscourant 248, 22 december 1992.
- 28 Zie ook de Memeorie van Toelichting op het wetsontwerp, TK, zitting 1963, nr. 7258, nr. 3. Door de koppeling werd het onder meer mogelijk de illegale arbeid tegen te gaan.
- 29 Hedentendage zijn de uitkeringen en bijstandsvoorzieningen aan een verblijfstitel gekoppeld.
- 30 Sark, pag. 8
- 31 Besluit van 21 november 1953, houdende nadere wijziging van het Vreemdelingenreglement. Stb. 1953, nr. 523, art. 22
- 32 Puts, J., p.43.
- 33 Sark, pag. 8
- 34 Zie ook deel D. Machine Leesbare Gegevens.
- 35 Deze heroverwegingsoperatie was de voorloper van de Interdepartementale Werkgroep Immigratie.
- 36 Sark, pag. 8
- 37 Berghuis, C.K., pag. 152-155, 157-158
- 38 Brief met nota van de minister van BUIZA (mede namens de ministers van BIZA, Financiën, O&W, SOZAWE, VROM, WVC, Ontwikkelingssamenwerking en de staatssecretaris van Justitie) aan de Tweede Kamer betreffende halfjaarlijkse rapportage inzake vluchtelingenbeleid van 15 september 1986 (1985/1986, nr. 19 637, nr. 1 en 2.
Door de machtiging aan de Interdepartementale Commissie Vluchtelingenbeleid te geven hoefde de ministerraad niet steeds ad hoc te beslissen. De ministerraad zou wel zelf beslissen indien: 1. er geen overeenstemming tussen

- de bevoegde ministers kon worden bereikt en 2. om welke reden dan ook het maximale aantal zou worden overschreden.
- 39 Volgens Sark vanaf reglement-1918 de minister van Justitie, bij wie de beslissing ligt om toe te laten. Opmerking: het reglement betreft het toezicht: een artikel betreffende toelating is niet te vinden; Sark vermeldt er wel bij dat de bevoegdheid wat betreft de toelating in de praktijk zo is (zie pag. 6 rapport).
- 40 In Stukken betreffende organisatiestructuur vreemdelingenbeleid en grensbewaking, dossier A54/ 1483.
- 41 In de vreemdelingen-circulaire-1982 staat deze bevoegdheidsverdeling precies omschreven.
- 42 Alle vluchtelingen die voldoen aan het Verdrag van 1951. De Nederlandse overheid heeft om verschillende redenen in de loop der jaren verschillende benamingen gegeven aan de verdragsvluchtelingen, zoals 'uitgenodigde vluchtelingen', 'quotumvluchtelingen'.
- 43 Jaarverslag van DVZ over 1991.
- 44 Hoeksma, J., p. 40-43; Vluchtelingenbesluit 10-1-1957, art. 2, 3, 5, 13, 18; Vreemdelingenbesluit 1966, bijvoorbeeld art. 16 en 104; en Vreemdelingenwet-1965 wb. verdragsvluchtelingen= uitgenodigde vluchtelingen art. 49
- 45 Hoeksma, J.A., p. 153-154.
- 46 Rapport van de commissie tot het adviseren omtrent een voor richtig vreemdelingenbeleid gewenste taaktoebedeling aan de voormalige rijksvreemdelingendienst en het bureau van de administrateur voor de grensbewaking (1954-1955) (=rapport commissie- Van Doorn). in: Stukken betreffende organisatiestructuur vreemdelingenbeleid en grensbewaking, dossier A54 /1483, afdeling DNA, ministerie van Justitie.
- 47 Besluit van de minister van Justitie, 27-4-1956, nr. 1 P 65.
- 48 Rooijackers, C., p. 5-16
- 49 Een bijkomende reden om een nieuwe afdeling Toezicht te vormen was de toeneming van het aantal vreemdelingen in Nederland. In: Memorie van Toelichting op de Rijksbegroting voor 1967 (TK, nr. 8800) en 1968 (TK, nr. 9300).
- 50 Besluit van de minister van Justitie van 9 mei 1966, nr. 884 P 166.
- 51 Besluit van de minister van Justitie van 2-6-1976, nr. 203 OenE 76.
- 52 Besluit van de minister van Justitie van 13-10-1981, nr. 010 OenE 81 (De inwerkingtreding van de nieuwe organisatie was op 14-9-1981). Besluit van de minister van Justitie van 23 juli 1991, nr.140393/91 Kab. Met dit besluit werd het directoraat-generaal opgeheven.
- 53 Rapport over de reorganisatie en de formatie 1990 van de Directie Vreemdelingenzaken, deel I, 28 februari 1990.
- 54 Jaarverslag van de Directie Vreemdelingenzaken over 1990, pag. 35-36.
- 55 Jaarverslag van de Directie Vreemdelingenzaken over 1992, pag. 30-31.
- 56 Jaarverslag van de Directie Vreemdelingenzaken over 1990, pag. 34
- 57 Jaarverslag DVZ over 1991.
- 58 zie jaarverslag DVZ over 1992
- 59 Naar aanleiding van een gesprek met de heer W. van Koppen, hoofd Documentatie Asielzaken, juli 1993

- 60 Dossier A 57/0281, Stukken betreffende de PVAC, Afd.DNA, Justitie
- 61 Memorie van Antwoord voor de Rijksbegroting 1948, ingezonden bij brief van 27 november 1947, zitting 1947-1948, nr. 600, pag.13.
- 62 Dossier A 57/0281, Stukken betreffende de PVAC, afd.DNA, Justitie.
Memorie van Antwoord op de Rijksbegroting voor 1951, ingezonden per brief van 7 december 1950, Zitting 1950-1951, nr.1900
- 63 idem dito, Rijksbegroting voor Justitie voor 1959, Bijlage 3. Taak en bevoegdheden PVAC van 6-2-1957, Staatscourant 1957, nr. 28
- 64 idem dito, onder meer notities anoniem en zonder datum.
In: AL 175 w2a, beleidsarchief DVZ, zit een concept-beschikking van 10-10-1955 inhoudende regelen voor het inroepen van de commissie ingeval vluchtelingen volgens het Verdrag. Een eindversie was er niet.
Staatsblad 1957, nr.3= Besluit van 10-1-1957 tot vaststelling van het Vluchtelingenbesluit.
Bovendien is de PVAC volgens het Europees Vestigingsverdrag (1957) in 1961 aangewezen als beroepsinstantie (KB van 15 maart 1961, Stb.82).(Gevoonden in doos 12, beleidsarchief DVZ)
- 65 idem dito; o.a. de notities
- 66 Mededelingen van de voorlichtingsdienst, ministerie van Justitie, 4-1-1967, no.271
- 67 Met de nieuwe wijzigingswet op de vreemdelingen van december 1993 is de algemene beleidsadviserende taak komen te vervallen.
- 68 Gegevens over deze commissie gevonden in dossier Afd BM , nr.A54/1483
- 69 Informatie gehaald uit het dossier afd. BM, A 54/1483, afd.DNA Justitie.
(J.H. van Swenne, hoofdamtenaar met bijzondere opdracht, woont een vergadering op 23 sept. 1949 ook bij; wellicht was hij ook lid)
- 70 Het dossier van deze commissie is te vinden in Afd.BM, nr. A54/1483, DNA, Justitie.
De resultaten van deze commissie leidden tot de ministeriële reorganisatie van vreemdelingenzaken in 1956.
- 71 Memorie van Toelichting op de rijksbegroting voor 1962, onderdeel Justitie, TK nr. 6500.
- 72 Informatie te vinden in dossier Afd. 5, nr.C.262. Opgeheven bij besluit van de ministeries van Justitie en BIZA van 11 oktober 1973, Dir.Politie, Stafbureau Organisatie, nr. 1213 P 573 en DG voor Openbare Orde en Veiligheid, Dir.Politie, nr. EA73/U1698.
- 73 Dossier te vinden onder nr. afd. 9, AJZ 2692 E 1622
- 74 Het dossier is te vinden onder nr. afd.2 A 76/0134.
Het instellingsbesluit heeft nr. 471/276 (7 juli 1976), hoofdafdeling Staats- en Strafrecht van het ministerie van Justitie
- 75 Afd.5, dossiernr. A75/0323.
- 76 Afd.2, dossiernr. A77/0138
- 77 Zie dossier voor meer informatie afd. 9, AJZ 2717/E-1640
- 78 Het archief van deze commissie over de jaren 1980-1982 en haar werkgroepen ligt in Depot 192, Justitie. Is afkomstig van de secretaris mr.H.P.A.Nawijn en adj.secr. mevr.mr.P. van den Berg. Toegevoegd is een inventarislijst.. Het dossier heeft nr. afd. 9, AJZ 5244/E-3884. Het rapport van de

- stuurgroep verscheen onder datum van 3 mei 1982.
Zie ook hoofdlijnen regeringsbeleid voor 1981, waarin deze stuurgroep aangehaald wordt.
- 79 Het dossier heeft nr. afd. AL, A 81/0001.
- 80 Dossiernr. afd.9 AJZ.3334/E 2163
- 81 Gegevens komen uit het eindrapport
- 82 Het eindrapport heet 'Door vele vreemdelingen bezocht...?'
- 83 De commissie is ingesteld naar aanleiding van signalen en incidenten in 1991 op Schiphol. Bron is DVZ-Nieuws, nieuwsbulletin, jrg. 2, nr. 1, 22 januari 1993
- 84 Overdruk uit de Miljoenennota 1994, paragraaf 6. Het asielzoekersbeleid.
- 85 Het overzicht van de in deze bijlage opgenomen interdepartementale commissies is zeker niet volledig. Op het vreemdelingen- en vluchtelingengebied begeven zich vanaf 1945 veel meer commissies. Van een aantal is wel de naam bekend of soms overige informatie. Het zou een apart onderzoek vergen deze uit te zoeken. Om de informatie die bij de afronding van het onderzoek beschikbaar is niet verloren te laten gaan, zullen de commissies hier genoemd worden.
- Interdepartementale Commissie ad hoc voor Hongaarse vluchtelingen (1957); deze commissie ging uit van Buitenlandse Zaken.
  - Interdepartementale Commissie Buitenlandse Arbeidskrachten; bestaat ongeveer vanaf 1964.
  - Werkgroep uit de Raad van Ministers; ingesteld ongeveer 1966; voorzitterschap berustte bij de minister van Justitie; taak van deze werkgroep: Voorbereiden van een interimbeleid inzake de vraagstukken van huisvesting, gezinshereniging, opvang en begeleiding van de vele buitenlandse werknemers. (bron: In de Memorie van Toelichting op de rijksbegroting voor 1967, onderdeel Justitie, (TK, nr.8800) wordt deze werkgroep vermeld)
  - Interdepartementale Commissie Arbeidsmarktbeleid (bron: vermeld in Nota buitenlandse werknemers TK 69-70, 10 504)
  - Interdepartementale Commissie inzake de aantrekking, toelating, tewerkstelling en opvang van buitenlandse werknemers (vermeld in Nota buitenlandse werknemers TK 1969-1970, 10 504)
  - Interdepartementale werkgroep Huisvesting (vermeld in Nota buitenlandse werknemers TK 1969-1970, 10 504)
  - Interdepartementale werkgroep illegale vreemdelingen (ongeveer 1978 ingesteld); taak: het op elkaar afstemmen van het overheidsoptreden ter zake van het strafrechtelijke handavingsbeleid, het vreemdelingenbeleid en het arbeidsmarktbeleid in samenhang met de toepassing van de werkloosheidsvoorzieningen. (bronnen: Rapport van deze werkgroep in Bijlage Handelingen TK 1979-1980, 16 012, nr. 1 en 2; Notitie vreemdelingenbeleid door staatssecretaris van Justitie TK 1978-1979, 15 649, nr. 1-2)
- 86 Sark, p. 9-11
- 87 Afschrift brief minister van BUIZA C.L.Patijn aan de minister van Justitie van 20 februari 1951, DIO/EZ, nr.13780.
in: AL 175 w2, beleidsarchief DVZ, Justitie.
In deze brief wordt de mogelijkheid aangehaald dat ook het ministerie van

- Economische Zaken zal deelnemen. Op het moment van de briefdatum was echter nog geen reactie van dit ministerie binnen.
- 88 Dit verdrag werd op 28 juli 1951 internationaal afgesloten en door Nederland geratificeerd bij wet van 22 maart 1956.
- 89 Vermeld in het Overzicht adviesorganen van de centrale overheid, 1981, pag.33
Het archief van deze commissie ligt bij BUIZA (bureau asielzaken). Ook ongeveer een halve meter archief van deze cie te vinden bij de Directie Vreemdelingenzaken, nr. AJZ 4280 E 3171.
- 90 Bovenstaande informatie is uit de beschikking van 1987. Zie pag. 158 van het PIVOT-rapport Coördinatie op hoog niveau waar deze commissie in vermeld staat.
Het archief van deze cie ligt in Depot 189, Justitie.
- 91 Het dossier van deze werkgroep is te vinden in het beleidsarchief DVZ Justitie, nr. afd. 9, A 88/0715
Deze werkgroep is de voorganger van de Interdepartementale Stuurgroep Immigratie.
- 92 Jaarverslag DVZ over 1992, pag. 12
- 93 Rapport Introductie Vreemdelingenbeleid, samengesteld door Stafafdeling Beleidsontwikkeling DVZ, januari 1993
(Het archief van deze stuurgroep is geïnventariseerd en bevindt zich in het beleidsarchief van DVZ, Justitie)
- 94 Rapport Introductie Vreemdelingenbeleid, januari 1993, DVZ, SBO, gestencild. De informatie uit het rapport is aangevuld door beleidsmedewerkster Directie Vreemdelingenzaken/ Immigratie- en Naturalisatiedienst Justitie mr. P. van den Berg.

brochures:

PIVOT, een nieuwe draai aan het selectie beleid

Verkorting van de overbrengingstermijn in de Archiefwet en de gevolgen voor de overheidsadministraties

's-Gravenhage, 1992

Van de selectie van papier naar de selectie van handelingen

Een methode voor de vervaardiging van een archiefselectie-instrument uitgaande van het handelen van de overheid

(samenstelling: W.D. Küller; ISBN 90-74442-03-x)

's-Gravenhage, 1992

Om de kwaliteit van het behoud: normen 'goede en geordende staat'

(samenstelling: drs. M. Beekhuis en drs. R.C. Hol; ISBN 90-74442-10-2)

's-Gravenhage, 1993

Handelend optreden

Overheids handelen: modellen, onderzoeksmethoden en toepassingen

(samenstelling: medewerkers PIVOT; ISBN 90-74442-27-7)

's-Gravenhage, 1994

rapporten:

1 Coördinatie op hoog niveau

Institutioneel onderzoek naar de ministeriële coördinatie organen en de ambtelijke voorportalen, 1945-1990

(samenstelling: dr. L. Hovy; ISBN 90-74442-01-3)

's-Gravenhage, 1992

2 Kwakzalverij is nooit uit te roeien: 'Mundus vult decipi'

Een onderzoek naar instituties en wet- en regelgeving op het terrein van de medische beroepen en opleidingen, 1940-1990

(samenstelling: F. van Dijk; ISBN 90-74442-02-1)

's-Gravenhage, 1992

3 Oorlog duurt een leven lang

Een onderzoek naar instituties en wet- en regelgeving inzake de oorlogsgeïmponeerden, 1945-1990

(samenstelling: drs. A.S. Fris; ISBN 90-74442-04-8)

's-Gravenhage, 1993

4 Telecommunicatie en post in Nederland

Een institutioneel onderzoek op het beleidsterrein telecommunicatie en post, 1945-1990

(samenstelling: J.W.J.M. Bogaarts en dr. L. Hovy; ISBN 90-74442-05-6)

's-Gravenhage, 1993

- 5 Zicht op toezicht**
Een institutioneel onderzoek naar het staatstoezicht op de volksgezondheid, 1940-1990
(samenstelling: drs. L.B. Humbert; ISBN: 90-74442-06-4)
's-Gravenhage, 1993
- 6 Planning van voorzieningen in de gezondheidszorg**
Rapport van een institutioneel onderzoek, 1945-1990
(samenstelling: J.W.J.M. Bogaarts; ISBN: 90-74442-07-2)
's-Gravenhage, 1993
- 7 Verzekerd van zorg**
Een onderzoek naar instituties en wet- en regelgeving op het terrein van de bekostiging en verzekering van de gezondheidszorg als onderdeel van het stelsel van structuur en financiering van de gezondheidszorg, 1940-1990
(samenstelling: F. van Dijk; ISBN 90-74442-09-9)
's-Gravenhage, 1993
- 8 De vaststelling van tarieven in de gezondheidszorg**
Een institutioneel onderzoek, 1945-1990
(samenstelling: J.W.J.M. Bogaarts; ISBN 90-74442-08-0)
's-Gravenhage, 1993
- 9 Het Bejaardenbeleid**
Een onderzoek naar instituties en wet- en regelgeving inzake het ouderenbeleid, 1945-1990
(samenstelling: drs. A.S. Fris; ISBN 90-74442-12-9)
's-Gravenhage, 1993
- 10 Rechtspleging en rechtshulp**
De datageschiedenis van handelingen en organisatie-eenheden van de justitiële ministeriële organisatie van de rechtspleging en rechtshulp, 1945-1992
(samenstelling: drs. C.K. Berghuis; ISBN 90-74442-14-5)
's-Gravenhage, 1993
- 11 Nationaliteiten**
Een onderzoek naar de actoren en handelingen op het terrein van de nationaliteitsaangelegenheden, 1945-1991
(samenstelling: drs. A.H. Netiv; ISBN 90-74442-10-0)
's-Gravenhage, 1994
- 12 So many laws argue so many sins**
Een onderzoek naar de actoren en handelingen op het terrein van de wetgeving, 1945-1991
(samenstelling drs. A.H. Netiv ; ISBN 90-74441-10-0)
's-Gravenhage, 1994

13 Kwaliteit op recept.

Een institutioneel onderzoek op het terrein geneesmiddelen en medische hulpmiddelen, 1940-1990

(samenstelling: drs. L.B. Humbert, drs. F. van der Doe en drs. M.J.B. Kavelaars; ISBN 90-74442-16-1)

's-Gravenhage, 1994

14 Externe adviesorganen in de gezondheidszorg.

Een institutioneel onderzoek op het terrein van de advisering in de gezondheidszorg, 1940-1990

(samenstelling: drs. N.P. van Egmond en drs. F. van der Doe; ISBN 90-74442-15-3)

's-Gravenhage, 1994

15 Per slot van rijksrekening

Een institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein beheer rijksbegroting over de periode 1940-1993

(samenstelling: F. van Dijk ;ISBN 90-74442-17, X)

's-Gravenhage, 1994

16 Luchtvaart gebonden

Een institutioneel onderzoek op het terrein van de burgerluchtvaart, 1945-1993

(samenstelling: dr. L. Hovy ; ISBN 90-74442-18-8)

's-Gravenhage, 1994

17 Driemaal 's Raads Recht

Een drietal institutionele onderzoeken op taakgebieden van de Raad van State, 1945-1992

(samenstelling drs. A.S. Spieksma en drs. L. Verbeek ; ISBN 90-74442-20-X)

's-Gravenhage, 1994

18 De heilige koe geboekstaafd

Een institutioneel onderzoek naar het handelen van de Rijksdienst voor het Wegverkeer, 1951-1994

(samenstelling: J.W.J.M. Bogaarts; ISBN 90-74442-19-6)

's-Gravenhage 1994

19 Belastingver(h)effend

Een institutioneel onderzoek naar de actoren op het terrein van het heffen en invorderen van belastingen, 1940-1993

(samenstelling: P.C.A. Lamboo)

's-Gravenhage, 1994

20 Roeien met de riemen

Een onderzoek naar de instituties, bedrijfsprocessen en handelingen met betrekking tot het beleidsterrein militair materieel Koninklijke Marine, 1945-1993

(samenstelling drs. A.G. de Vries ; ISBN 90-74442-22-6)

's-Gravenhage, 1994

21 De stuurliu aan wal

Een institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein scheepvaart en maritieme zaken, 1980-1994
(samenstelling drs. J.T. Klinkenberg ; ISBN 90-74442-21-8)
's-Gravenhage, 1994

22 Smelten, pletten, ponsen en slaan

Een institutioneel onderzoek naar actoren en handelingen op het terrein van het 'geldwezen' (de geldvoorziening), 1940-1993
(samenstelling drs. N.P. van Egmond ; ISBN 90-74442-23-4)
's-Gravenhage, 1994

23 Vreemdelingen/vluchtelingen

Een institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein toelating van vreemdelingen/ vluchtelingen, 1945 - 1993
(samenstelling; drs. C.K. Berghuis, W. Hoffstädt, W.D. Küller ;
ISBN: 90-74442-28
's-Gravenhage, 1994

24 Ter bevordering van menswaardige arbeid

Rapport institutioneel onderzoek op het beleidsterrein arbeidsomstandigheden 1940-1993
(samenstelling: M. Schaap en drs. A. Spieksma; ISBN 90-74442-25-0)
's-Gravenhage, 1994

25 Geef acht

Een institutioneel onderzoek naar bedrijfsprocessen en handelingen op het beleidsterrein militair personeel: beroeps- en reservepersoneel in dienst van het ministerie van Defensie en voorgangers, 1945-1993
(samenstelling: drs. F. van der Doe en drs. M.L. Loef; ISBN 90-74442-26-9)
's-Gravenhage, 1994